

Äripäev

teisipäev 16. september 2003

nr 164 (2469)

hind 15 kr

15.09.2003

ÄP indeks
871,42 +0,41%



15.09.2003

HEX indeks
5816,89 +0,06%



Tänases erilehes ITee:

**Eesti
arvutifirmade
TOP 90**



Autokindlustus kallineb

Eile sai rahandusministri allkirja seaduseelnõu, mis euronõuet järgides kehtestaks sisuliselt Eestis järgmise aasta 1. maist kohustusliku liikluskindlustuse hinnatõusu 20–30 protsendi võrra.

lk 2

Salva Kindlustuse kindlustusdirektori Urmas Kivirüüti käes on rahvusvaheliseks sõiduks vajalik nn roheline kaart, mille hind 1. maist lisandub kõikidele autokindlustajatele.

Ärimehed lubavad kaatreid välja rentida



Rahandusminister Tõnis Paltsi 7,5 mln krooni maksnud kaater Karmen.

Rahandusminister Tõnis Paltsil oli osaliselt õigus, kui ta kommenteeris kaatriostu oma firma kaudu: kõik teevad nii. Laevakinnistusraamatu järgi kuulub hulk huvilaevu väikefirmadele, kelle taga seisavad tuntud ärimehed. Rendime laeva huvilistele, kinnitavad küsitletud firmajuhid.

lk 6–7

Tõnis Palts hakkab maksuametis aru andma

Rahandusminister Tõnis Palts läheb nädala lõpus maksuametisse aru andma seoses oma firma Pambos Holdings võimalike seaduserikkumistega. Maksuamet on algatanud Paltsi firma suhtes vääртеomenetluse.



Tõnis Palts

lk 3

WTO kõnelused Mehhikos luhtusid

Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) ministrite kohtumine Mehhikos Cancunis lõppes pühapäeva hilisõhtul läbikukkumisega, nüüd on vähe lootust, et vabakaubanduskõneluste voor 2005. aasta 1. jaanuariks läbi saab.

lk 4

Äripäev: uus eesmärk ELi keskmine elatustase

Eesti eesmärk peab olema jõuda 10 aastaga Euroopa Liidu keskmise elatustasemeni, kirjutab Äripäev juhtkirjas. See on Eestile jõukohane, kui võitleme liberaalse turumajanduse eest. Eesti praegune elatustase on 42 protsenti ELi keskmisest.

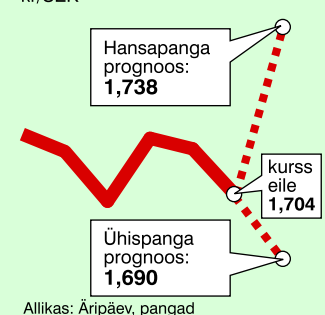
lk 21

SEKile erinevad tulevikuprognosisid

Eesti valuutaekspertidid on eri meelt, mis suunas Rootsi krooni kurss pärast referendumit ei'd hakkab liikuma. Hansapank arvab, et aasta lõpuks Rootsi kroon tugevneb, Ühispank aga peab tõenäolisemaks kursi nõrgenemist.

**Rootsi krooni prognoosid
aasta lõpuks erinevad**

kr/SEK



Allikas: Äripäev, pangad

lk 17

transport

EL ja aktsiisilad **lk 8**

turundus

EL toob muudatusi kaubamärgile **lk 13**

äriidee

Maa-alune elamus Kohtla-Nõmmel **lk 14**

summary p 20

Liikluskindlustus kallineb

Eurotsooniga liitumine teeb kohustuslikuks ka roheline kaardi

Peamiselt Euroopa Liidu riike kattev nn roheline kaardi tsooni liitmine kohaliku liikluskindlustusega annab Eesti autodele Euroopa riikides küll automaatse liikluskindlustuse garantii, kuid tõstab 2004. aasta maikuust tariife vähemalt 20–30%.

Kristiina Randmaa

kristiina.randmaa@aripaev.ee

Eile, päev pärast euroreferendumit, sai rahandusministri allkirja liikluskindlustuse seaduse muutmise eelnõu, mis koondab kohaliku kohustusliku liikluskindlustuse ja välismaale sõiduks vajaliku roheline kaardi ühe mütsi alla. Seadus, mis muudab kohaliku liikluskindlustuse automaatselt kehtivaks ka kõigis roheline tsooni riikides, jõustuks Riigikogu heakskiidu korral 1. mail 2004, Eesti Euroopa Liidu-ga liitumise esimesest päevast.

Uus seadus lubaks autoomanikel kohaliku liikluskindlustusega sõita küll enamikku Euroopa Liidu ja roheline kaardi riikidesse, kuid võtab seni lahus hoitud kindlustuste mitmekordse hinnavahe näol autoomanikult võimaluse valida taskukohasem liikluskindlustus. Kuna roheline kaart liidetakse kohaliku kindlustusega, siis sisuliselt maksavad kõik

Eesti 387 000 liikluskindlustust ostvat autoomanikku automaatselt mõlema eest. Samas käib välismaal isikliku autoga neist vaid murdosa – tänavu esimesel poolaastal ostis roheline kaardi vaid 14 790 autoomanikku, kelle liikluskindlustuse keskmiseks pikkuseks tuli 47 päeva.

Sisemaa liikluskindlustuse liitmine roheline kaardiga toob kaasa kindlustustariifide hüppelise tõusu. Liikluskindlustuse Fondi hinnangul võib tariifide tõus olla keskmiselt 17%, kindlustusseltsid, kes hakkavad turukonkurentsis poliisi hindu reguleerima, hindavad hinnatõusu suuremaks.

Salva Kindlustuse kindlustusdirektor Urmas Kivirüüt hindab liikluskindlustuse hinnatõusu 20–30% piiridesse. Kivirüüdi hinnangul kasvab sõiduautode liikluskindlustus 15–20%, veoautode tariifid aga võivad kerkida kahekordselt, praeguse roheline kaardi hinnatasemeni.

Kivirüüdi sõnul on uute tariifide kujunemise rusikareegel see, et 500 miljonit krooni, mille selt kogusid varem roheline kaardi ja sisemaakindlustuse pealt kokku, tuleb nüüd koguda vaid sisemaakindlustuse pealt.

Tagasihoidlikuma hinnakasvu ennustaja on Eesti suurima kahjukindlustusseltsi If Eesti Kindlustuse kindlustusdirektor Mihkel Uibopuu, kes peab optimaalseks 10protsendilist hinnatõusu. Uibopuu hinnangul kannavad järgnevad 1,5 aastat kindlustusseltsid liikluskindlustuse müümisel suurt kahju, sest tõenäoliselt müüvad nad poliise odavamalt, kui on kindlustuse tegelik hind.



Kindlustusfirmad ennustavad kuni 30% hinnatõusu

sõiduauto liikluskindlustuse ning roheline kaardi tariifid aastase kindlustuse hind kroonides Tallinna sõiduk, riskikoeffitsient 1,2 mootori võimsus 85 kW

alates 01.05.2004
30% hinnatõus
4394 kr

praegu
kohalik liikluskindlustus 3380

roheline kaart 13 836

kasutatud ERGO Kindlustusseltsi näitajaid ja algusperioodi 13.09.2003

Kogutud liikluskindlustuse brutopreemiad

2002. a
mln krooni

kohalik liikluskindlustus

roheline kaart

88,9

418

Praegused nn roheline tsooni riigid

pärast 1. mail 2004 saab Eesti neis kohustusliku liikluskindlustusega automaatse kindlustusgarantii

ELi 15 liikmesriiki, lisaks Albaania, Andorra, Bulgaaria, Bosnia-Hertsegoviina, Šveits, Küpros, Tšehhi, Horvaatia, Ungari, Iisrael, Iraan, Island, Läti, Makedoonia, Malta, Maroko, Norra, Poola, Rumeenia, Serbia ja Montenegro, Slovakkia, Sloveenia, Türgi, Ukraina ja Valgevene

Allikas: Eesti Liikluskindlustuse Fond

Ebaõiglane nõue

■ Arvutifirma Ordi omanik ja tegevjuht Sulev Sisask pidas peagi tõusvaid liikluskindlustuse tariife suurema osa Eesti inimeste suhtes ebaõiglaseks, sest väga väike osa käib autoga välismaal.

“On autojuhte, kes sõidavad peamiselt 20 kilomeetri raadiuses oma lähikülas ning kaks korda kuus ka naaberlinna,” kirjeldas ta. “Hea oleks, kui selline inimene ei peaks ostma topeltkindlustust, et ta saaks valida, kas kindlustada Eestis või välismaal,” lisas Sisask, kes ka ise käib autoga välismaal harva, kõige rohkem paar korda aastas Lätis.

ELis ühtne kindlustus

■ Liikluskindlustuse seaduseelnõu väljatöötamisel osaline olnud rahandusministeeriumi kindlustuse talituse juhataja Siiri Tõniste tunnistas, et seadus on valusaks küsimuseks paljudele autojuhtidele.

“Neil, kes Euroopa Liidu teedel ei sõida, tuleb see pill alla neelata – on üks ühine Euroopa, on üks ühine kindlustus,” seletas ta. Tõniste sõnul tuleneb uus seadus Euroopa Liidu direktiivist, mis ütleb, et kogu eurotsoonis peab kehtima üks ja ühine liikluskindlustus. Tõniste toob positiivse elemendina näite, et tulevikus ei pea Euroopa Liidus ringi sõitva auto juht kandma kaasas kindlustuspoliisi, sest viimase olemasolu kontrollitakse auto numbrimärgi kaudu.

Intral on loonud Sinu ettevõttele **RENDITAVA turvalahenduse**: tulemüür, rämpspostifilter, viirusetõrje, paigaldus, hooldus. Pidevalt uuenev süsteem **vaid 2500 krooni* eest kuus**.

*hindadele lisandub käibemaks 18%

Septembris allahindlus 25%

➤ Kas oled viiruste ja häkkerite vastu kaitstud?

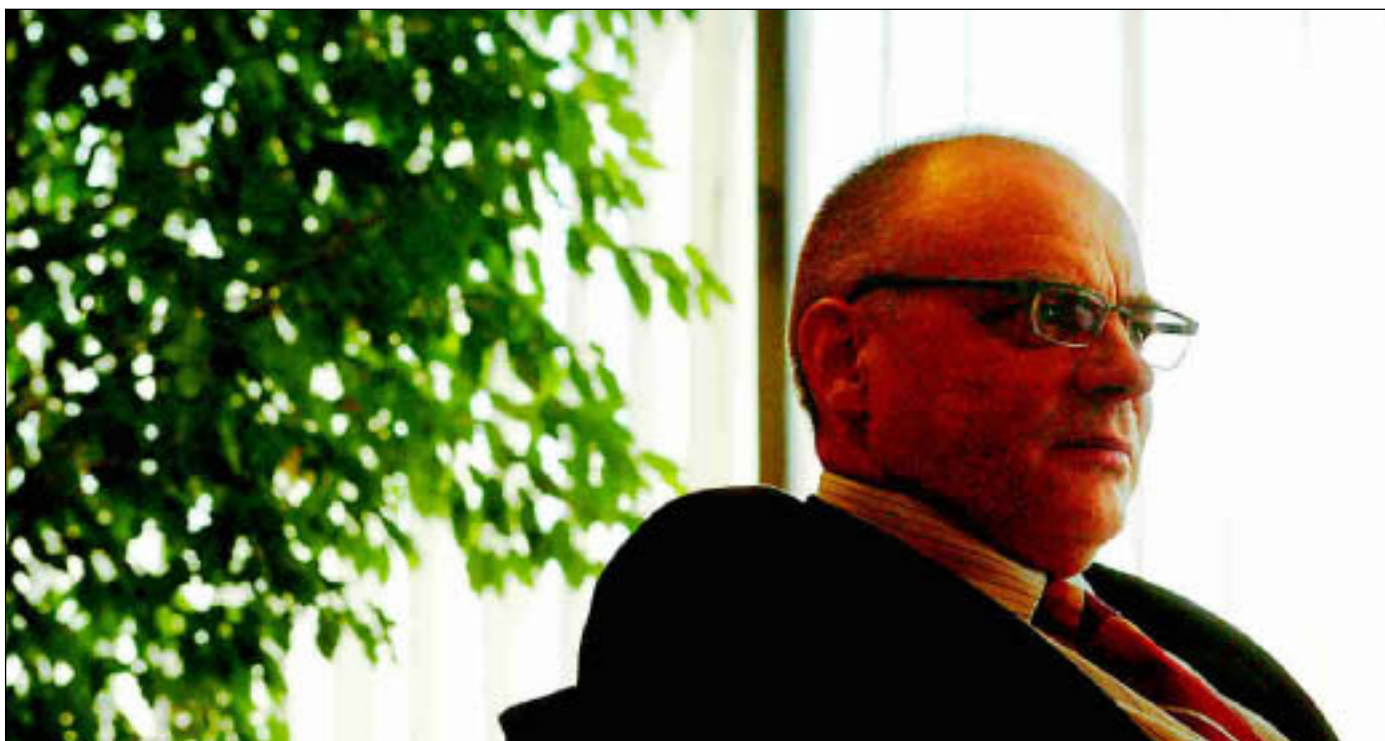
Telli kohe telefonil
(0) 667 82 20
või **info@intral.net**

www.intral.net



Foto: Erik Prozes

MAKSUD ■ Paltsu võib ähvardada 18 000kroonine rahatrahv



Tõnis Palts: Minu ainus huvi maksumaksjana on nende teemade võimalikult kiire menetlemine, mis vabastaks täiendava pingelt nii maksuameti kui minu lähedased.

Foto: Raul Mee

Segadused avansiaruandes võivad lõppeda maksunõudega

■ Ettevõtte avansiaruanne on valdavalt seotud tema majanduskuludega. Kõne alla tulevad ka komanderingukulud. Korrektse asjaajamise vormistatakse firma tarbeks tehtavate kulutuste jaoks eraldatud raha avansina ning selle katteks lisatakse raamatupidamisdokumentide hulka tšekid. Ka kaardimaksed võetakse tavaliselt avansina üles, mis hiljem tuleb nõuetele vastavalt kuluks kanda.

Avansiaruande vormistamise korra kehtestab iga ettevõtte oma raamatupidamise sise-eeskirjaga ise ning maksuamet kontrollib nende omavahelist vastavust. Erafirmade sage probleem seisneb selles, et sageli võetakse sularaha kassast või pangakontolt välja ja avansiaruannet ei vormistata üldse.

Üsna laialt levinud ja pahathti hämarate rahakasutustega seotud avansiaruannete ebaõige koostamine või selle tegemata jätmine võib mõjutada ka firma maksuarvestust. Maksuameti poolt esitatavaid argumente võib olla seega mitu: dokumentaalselt mitte tõestatud kulu, kuludokumentid ei vasta nõuetele või esitatud tšekkidel ei leita ettevõtte tegevusega mingit seost.

ÄP

Maksuamet kutsus Paltsu aru andma

Rahandusminister Tõnis Palts advokaat sai eile kätte maksuameti teate, milles kutsutakse ministrit nädala lõpus ütluste andmiseks kohtuvälise menetleja juurde.

Silva Männik

silva.mannik@aripaev.ee

A

Kutsest on näha, et maksuamet on alustanud väärteoasja haldusõigusrikkumiste seadustiku § 141 lõige 9 tunnustel, st arvestuse pidamise nõuete eiramise pärast 2001. aasta jaanuarist oktoobrini seonduvalt Paltsu firma Pambos Holdings avansiaruannetega, teatas Paltsu pressiesindaja.

Selle paragrahvi rikkumise korral võib määrata rahatrahvi kuni 18 000 krooni. Pressiesindaja teatel viitab maksuamet

kutset rikkumistele maksukorralduse ja raamatupidamise seadustes. Maksuamet Pambos Holdingsi nõueterikkumisi ei kommenteeri.

Maksuamet alustas väärteomenetlust 28. augustil. Palts sai enda sõnul väärteomenetluse algatamisest teada eile hommikul ajalehe Äripäev kaudu.

Eile avaldatud pressiteates kinnitas minister Palts, et ta ei olnud seni teadlik maksuameti poolsest väärteomenetluse algatamisest tema firma Pambos Holdingsi tegevuse suhtes. "Käisin möödunud kolmapäeval

maksuametis andmas selgitusi Pambos Holdingsi kohta. Ainus, mis minu jaoks uudisena tuli, oli fakt, et maksuamet ei uuri Pambos Holdingsi tütarfirmasid ja ma palusin maksuametil kontrollida ka neid firmasid. Ei mind ega mu advokaati ei informeeritud väärteomenetluse algatamisest," selgitas ta.

Paltsu sõnul üritab ta aidata kaasa, et väärteomenetlus saaks võimalikult kiiresti lahendi. "Mul ei ole midagi varjata. Minu ainus huvi maksumaksjana on nende teemade võimalikult kiire menetlemine, mis vabastaks täiendava pingelt nii maksuameti kui minu lähedased," sõnas ta.

Üks Pambos Holdingsi tütarfirmasid on OÜ Pambos Laeva, millele kuulub 7,5 miljonit krooni maksnud merekaater.

Palts on firma kaudu kaatrit omades vältinud mitme miljoni krooni suuruse maksukohustuse tekkimist. Minister ise põhjendas firma nimel kaatri ostmist kavatsusega hakata seda välja rentima. Eelmisel aastal maksis ainsana kaatri eest renti Tõnis Palts.

Ka on maksuametis uurimisel Paltsu Levicomi aktsiate müügitehing. Kinnitamata andmetel võib ministrit oodata umbes 100 miljoni krooni suurune nõue. Lisaks võib Paltsu oodata ka kriminaalasi tulu varjamise eest.

Lisaks ähvardab Postimehe

andmeil Paltsu osalusega Levicom Finance'i miljonikroonine nõue, kuna maksuamet kahtlustab, et ettevõtte mõne aasta eest tehtud Leedu turu uuring võib osutada fiktiivseks ning tegu võib olla firmast raha maksuvabalt väljaviimisega.

Ametiühingud soovivad alampalga tõusu järgmisel aastal 2490 kroonini

Ametiühingute Keskliidu (EAKL) seisukoht on, et alampalk peaks järgmisel aastal tõusma 2490 kroonini.

Eesti Tööandjate Keskliit (ETK) ei ole ametlikku seisukohta alampalga suuruse kohta.

ta veel välja öelnud. Ametiühingud ja Tööandjate Keskliit jätkasid eile arutelu, mis peaks saama tuleva aasta alampalga määraks.

Ametiühingute Liidu juht Kadi Pärnits teatas, et ei mõis-

ta, miks alampalga määr 2004. aastaks tõsta ei saa. "Kui tahame saavutada püstitatud eesmärgi, et alampalk oleks 2008. aastaks 40% keskmisest palgast, siis tuleb seda jõudsalt tõsta igal aastal." ÄP Online

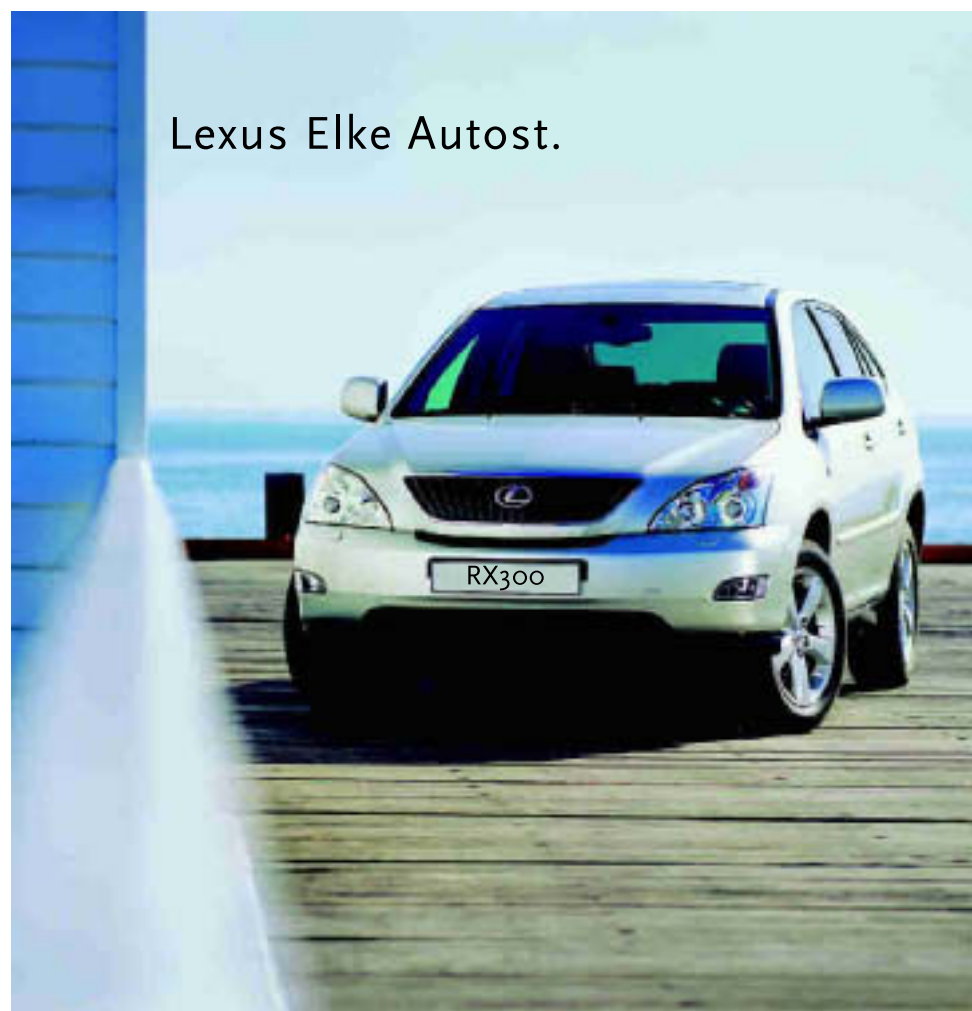
Tartus avas eile ukseid uus bussijaam

Tartus avati eile pidulikult uus maaliinide bussijaam, kuhu kinnistu omanik AS Estiko on investeerinud 11,5 miljonit krooni.

Bussijaamas on pinda kokku 700 ruutmeetrit, millest kolmandiku võtab enda alla ootesaal.

Tartu maabussijaama ehitus pidi algama pärast Tartu kõrghoone, rahvasuus Plaskuks kutstava Emajõe Ärikeskuse valmimist 1998. aasta juulis. Tegelikult pole Emajõe Ärikeskuse teisest ehitusetapist tänaseni asja saanud ja bussijaamgi sai nurgakivi alles mais.

Estiko juhatuse esimees Neinar Seli on Äripäevale varem kinnitanud, et ärikeskuse teist ehitusetappi pole nad sugugi maha matnud. See tähendab, et vana maabussijaama asemele võib kunagi kerkida kuni kuuekorruseline uus ärihoone. ÄP Online



Lexus Elke Autost.

Jõuline. Turvaline. Sportlik.

Ruumikas. Soliidne. Luksuslik.

Uus Lexus RX300.

Ootab Sind ELKE Autos.

ELKE AUTO, Mustamäe tee 22, tel (0) 650 5700

UUS RX300



Äripäev
online

www.aripaev.ee



päevatoimetaja
Gea Velthut-Sokka

MAAILMAKAUBANDUS ■ Aafrika riigid marssisid protestiks kõnelustelt välja

WTO kõnelused lõppesid fiaskoga

Maailma kaubandusorganisatsiooni WTO ministrite kohtumine Mehhis kos Cancunis lõppes pühapäeva hilisõhtul läbikukkumisega.

Sirje Rank

sirje.rank@aripaev.ee



Viis päeva kestnud kõnelustel ei suudetud ületada vaeste ja rikaste riikide vastuolu.

Nüüd on vähe lootust, et 2001. a novembris Dohas Kataris käivitatud vabakaubanduskõneluste voor 2005. aasta 1. jaanuariks läbi saab, globaalne kaubandussüsteem on aga saanud tõsise hoobi.

Arenguriigid jätkasid nõudmist, et rikkad riigid kärbiksid oluliselt põllumajandustoetusi (aastas ligikaudu 300 miljardit dollarit), mis tekitavad ületootmist ja moonutavad turgu. Et tööstusriigid ei andnud arengumaid rahuldavat vastust, ei õnnestunud neil omakorda lauale panna uusi läbirääkimisteemasid, nagu turgude avamine välisinvesteeringutele ning globaalsete reeglite kehtestami-



WTO vastased avaldavas organisatsiooni ministrite kohtumise avapäeval Mehhikos vaikivat protesti.

Foto: All Over Press

ne riigihangetele ning konkurentsile.

Protestiks, et rikas lääsi ei ole valmis oma põllumajandustoodete turgu avama, marssisid Aafrika riigid kõnelustelt välja.

Patiseisus ei jäänud kohtumise eesistujal, Mehhiko välisministri Luis Ernesto Derbezil, üle muud, kui kuulutada kohtumise tulemusteta lõppenuks.

Uue arenguna näitasid maa-

ilma vaesemad riigid end Cancunis Brasiilia, India ja Hiina eestvedamisel ühtse organiseerunud grupina, kes on võimelised rikaste riikide diktaadile tõhusalt vastu astuma. Seda es-

makordselt globaalse kaubandussüsteemi ligi 50aastases ajaloos, kus seni on kokkulepped sündinud valdavalt USA ja Euroopa Liidu vahel, millele siis ülejäänud 144 riiki on samuti alla kirjutanud. "See on läbirääkimiste tõeline algus," ütles Brasiilia välisminister Celso Amorim.

Oluliselt on WTOsse uut dünaamikat lisanud Hiina ühine mine organisatsiooniga 2001. aasta lõpus, kes selles kõnelustevoorus on hoidnud end arenguriikide leeri.

Nagu näitas Cancun, oli arenenud maadel uue reaalsusega raske kohaneda.

Cancuni ministrite kohtumise eesmärk oli värskendada poliitilist toetust vabakaubanduskõnelustele, kus kahe aasta jooksul pole toimunud peaaegu mingit edasiliikumist. Lähimure on vähetõenäoline ka tuleval aastal – WTO kolmes võtmeriigis, USAs, Indias ja Prantsusmaal, on 2004. aasta valimiste aasta, Euroopa Liit on aga hõivatud oma ajaloo ambitsioonikaima laienemisringiga. Kõnelustevoor jääb tõenäoliselt venima, jätkudes Genfis WTO peakorteris ametnike tasemel.

Varasemad kokkulepped arenenud riikide tekstiilituru avamisest 2004. aasta lõpus ja augustis sõlmitud kokkulepe

odavate koopiaravimite kättesaadavaks tegemiseks vaestele riikidele, jäävad aga jõusse.

Läbikukkumine Cancunis ei olnud nii laastav kui 1999. aastal USAs Seattle'is, kus tippkohtumist saatsid ulatuslikud vägivaldsed tänavaprotestid. Küll aga võib uus fiasko õõnestada riikide valmisolekut kaubanduskõneluste globaalsel foorumil arutada. USA kaubandus-esindaja Robert Zoellick ütles, et USA kahekordistab jõupingutusi kahepoolsete kaubanduskokkulepete sõlmimiseks ning et tal on pikk nimekiri riikidest, kes soovivad USaga lepinguid sõlmida. Euroopa Liidul on kahepoolseid kokkulepeid veelgi rohkem, ehkki need pärinevad valdavalt varasemast ajast.

Kahepoolsete kokkulepete eelistamine jätab kergema kaaluga riikidele USA ja ELiga kaubeldes vähem lootust võrdseteks tingimusteks, kui globaalne süsteem, kus reeglid on ühtsed. USA president George W. Bush on näidanud, et kaht Ameerikat hõlmav vabakaubanduspiirkond (FTAA) on tal olulisemgi kui WTO ning ka EL näib ühtset põllumajanduspoliitikat (CAP) tähtsamaks pidavat kui globaalset kauplemis-süsteemi, kirjutas hiljuti ajakiri Economist.

DAVID BACK CONCEPT



Seadmed on ühenduses peaarvutiga, mis jäädvustab liigutuste sooritamise ja aitab määrata õige diagnoosi.



Seljakliinik

Jõusaalisustuse tootmisega tegelev AB.Metall toob koostöös maailma juhtiva treeningseadmete tootjaga David turule täiesti uue kliinikukontseptsiooni, mis aitab diagnoosida ja ennetada seljahädasid ning määrata õige ravi. Statistika andmetel kannatab 80–85% inimestest seljahädade käes, mis on põhjustatud traumadest, ülekoormusest, sundasendis istumisest vms. Vähenenud liikumine ning nõrk sportlik vorm on seljaprobleemide tekkimise eelduseks. David, kes on aastakümneid teinud koostööd parimate meditsiini- ja taastusravispetsialistidega, on välja töötanud teaduslikel alustel põhineva diagnostikasüsteemi. Põhjalike uuringute käigus on testitud tuhandeid eri valdkondades töö-

tavaid ja erinevaid töövõtteid kasutavaid inimesi, samuti eri spordialade sportlasi. Viiest arvutiga ühendatud seadmest koosnev diagnostikaprogramm võimaldab saadud andmete põhjal koostatud andmebaasi abil diagnoosida ning analüüsida 95%-lise täpsusega kroonilisi ja alles tekkivaid seljaprobleeme. Vastavalt diagnoosile on võimalik ravi ennetada või määrata õige taastusraviprogramm. Seljakliinikut kasutavad sellised spordimaailma tipud nagu Mika Häkkinen, Kimi Räikkönen, Tiger Woods, Valentino Rossi jpt.

Seljakliinik on oluline ja vajalik osa igas tervisekeskuses, mis soovib pakkuda oma klientidele professionaalset ning meditsiinilist tuge. Samuti tasub kliinik soetada suurematel ettevõtetel, kes soovivad investeerida oma töötajate tervise säilitamisse, mitte maksta kinni haiguspäevi. AB.Metalli imporditavate seljakliinikutega kaasneb arstide ja füsioterapeutide koolitus Saksamaal.



Selles bussis asuv seljakliinik sõidab kaasa McClaren Mercedesi tiimiga.

Täpsem info:

AB.Metall OÜ tel 679 0240, Sooja 1, Saue

LENNUNDUS ■ Probleemseid õhusõidukeid kolmel ettevõttel



Piirivalve lennusalga Saksamaalt saadud helikopterid Mi-8 vajavad peagi väljavahetamist moodsamate vastu. Foto: Raul Mee

Vene õhusõidukid jäävad lendama ka ELis

Kuigi mõned Eestis kasutusel olevad Vene päritolu lennukid ei vasta kõigile Euroopa nõuetele, ei peaks Eesti liitumisel Euroopa Liiduga ükski lend seetõttu ära jääma.

Tarmo Riisenberg
tarmo.riisenberg@aripaev.ee

“Probleem on selles, et Euroopa Ühinenud Lennuametite (JAA) reeglid on paika pandud lääne päritolu lennukide arvestades, Vene päritolu masinatele neid aga üks-üheselt üle võtta ei saa,” kinnitas lennuameti peadirektor Koit Kaskel. “Lendude jätkamine tähendab

aga läbirääkimisi ja sätete koostamist, samuti tööst tööd lennufirmade poolt.”

Eelkõige on erinevused kunagistes Nõukogude Liidu ja praegustes Euroopa lennundusnõuetes seotud navigatsiooniseadmetega. Nii näiteks on JAA lennundusnõuete kohaselt lennukitel vajalik kokkupõrke vältimise süsteem, Venemaal valmistatud lennukitel ei pruugi seda aga olla. 130 000 dollarit (1,8 miljonit krooni) maksva kokkupõrke vältimise süsteemi paigaldamine lennukile võib muuta väiksema lennufirma edasise tegevuse mõttetuks. “Lennates Kihnu ja mandri vahel, võtab selle summa tagasiteenimine päris kaua aega,” ütles lennu-

Lennates Kihnu ja mandri vahel, võtab 1,8 miljoni tagasiteenimine päris kaua aega.

Ants Aringo,
Air Livonia

kompanii Air Livonia juhataja Ants Aringo.

Venemaal ehitatud lennukid kasutavad kommertslenndudeks kaks eraettevõtet ning üks riigiasutus. Riigile kuuluvatest õhusõidukitest vajaksid peagi väljavahetamist piirivalve lennusalga helikopterid Mi-8. Euroopa nõuetega vastavusse viimiseks tuleb lennuameti peadirektori Koit Kaskeli sõnul tööd teha ka saarte ja mandri vahel reisijaid vedaval Air Livonial, kes kasutab lennukid AN-28 ning Enimexil, kelle lennuparki kuuluvad lennukid AN-28 ja AN-72.

Air Livonia juhataja Ants Aringo sõnul tehakse praegu sammhaaval selle nimel tööd,

et viia neile kuuluvaid lennukid kõigi nõuetega kooskõlla.

Keeruline on olukord ka piirivalve lennusalga helikopteritega Mi-8. Lennusalga ülema Allan Oksmanni sõnul tekitab muret see, et pääste- ja vaatluslendude põhikoormust kandvate kopterite Mi-8 lennukid on mõne aasta pärast lõppemas. See toob kaasa vajaduse uute kopterite järele. Näiliselt on sellega veel aega, kuid uute kopterite muresemine tähendab vähemalt kolme aasta pikkust ettevalmistust.

Praegu on lennusalga kasutada kaks kopterit Mi-8 ning kaks Tšehhi päritolu transpordilennukit L-410.

Sügisel saab piirivalve lennusalga enda käsutusse 4 miljonit krooni maksva väikelennuki Cessna-172, mida hakatakse kasutama treening- ja vaatluslendude tegemiseks.

Pankadel 1500 probleemset järelmaksuklienti

Järelmaksu ja vaba tagasimaksega krediitkaarte pakkuvatel Eesti pankadel on probleemseid tagasimaksjaid 1–2% kliendiportfellist.

Viktoria Korpan
viktoria.korpan@aripaev.ee

Eesti kommertsbankadel oli augusti lõpu seisuga kokku üle 152 000 järelmaksukaarti ja vaba tagasimaksega krediitkaarti.

Hansa Liising Eesti väikefinantseerimise divisjoni direktor Agnes Makk ütles, et probleemseid tagasimaksjaid on ühe protsendi ringis kliendiportfellist.

Ühispangal on probleemseid järelmaksukliente veidi üle 1,5 protsendi. “Kliendi võlgnevuse korral Magnet suletakse ja kliendiga lepitakse kokku võlgnevuse likvideerimise võimalused,” ütles Eesti Ühispanga avalike suhete juht Evelin Pull.

Nordea Panga turundusspetsialist Kaja Kibena ütles, et makseraskustes kliente on 1–2%. Sampo Panga turundusjuhi Ranno Pajuri sõnul jääb probleemsete järelmaksuklientide osa portfellis alla 1%.

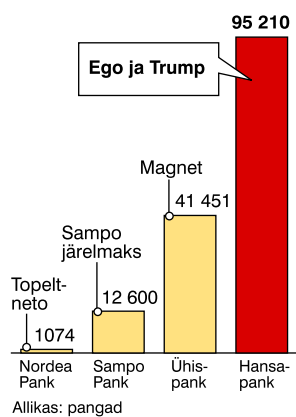
Suurim turuosa järelmaksutoodete osas on Hansa Liisingu Ego kaardil, mida augusti lõpu seisuga oli Eestis välja antud 68 580 tükki, Balti riikides kokku aga ligi 107 000. Aastaga oli Ego kaardi kasutajate arv Eestis kasvanud rohkem kui neljandiku võrra.

Kaardi keskmine limiit on ligi 11 000 krooni, keskmine kasutatud limiit on 7000 krooni. “Ego kaartide limiidist on kasutuses ligi 60%,” sõnas Agnes Makk.

Hansapank nimetas Trumbi ümber vaba tagasimaksega krediitkaardiks. Koos Trumbiga oli Hansapangal toimivaid vaba tagasimaksega kaarte ja järelmaksukaarte augusti lõpus 95 210. Nii Ego järelmaksu kui ka kaardi intress on 16 protsenti.

Augusti lõpu seisuga oli Ühispangal 41 451 aktiivset

Hansapangal enim järelmaksukliente



Magneti kaardi klienti, mida on ligi kaks korda rohkem kui mulu samal ajal. Magneti keskmine limiit on 12 700 krooni, millest on kasutatud pisut alla 60%.

Magneti intressi muudeti 1. juulil, Saldo+ klubi liikmele ja uuele kliendile on kuni esimese täiskvartali lõpuni intress kasutatud jäägilt 12%, ülejäänutele 16%.

Nordea vaba tagasimaksega krediitkaardil Topelt-neto on 1074 klienti, aastaga kasvas klientide arv 160%. Topelt-neto kaardide keskmine limiit on veidi üle 14 000 krooni. Topelt-neto intress on 12% aastakasutatud krediidisummalt.

Augusti lõpu seisuga oli Sampo sõlmitud ligi 12 600 järelmaksulepingut, keskmine keskmine limiit on 14 500 krooni.

“Intressivahemik on 13%–19% aasta baasil, mille juures maksimaalseks intressikuluks kliendi jaoks kujuneb ca 10% aastast, sest tänu regulaarsetele kuumaksetele väheneb pidevalt kasutatud limiit, millest intressi arvestatakse,” rääkis panga turundusjuht Ranno Pajuri.

Sampo Pank pakub klientidele ühte Sampo järelmaksu, millega klient saab sooritada oste, makstes kaardiga, sularahas või pangavõla tagamisega nii kontoris kui ka internetipangas.

Keila-Joa suvilakompleksi müügikeeld tänasest maas

Tallinna halduskohus jättis rahuldamata OÜ Paxmod kaebuse, milles nõuti Keila-Joa suvilakompleksi enampakkumise tulemuste tühistamist.

Kohtunik Karin Kalmiste ütles, et ühes kaebuse mitterahuldamisega võttis ta maha ka müügilepingu sõlmimisele pandud keelu.

Paxmodi kaebus tugines väitele, et enampakkumisel osalenud ei teadnud võimalusest saada tehingu sõlmimisel raha kogumiseks ajapikendust, millega rikuti pakkumisel osalejate õigust võrdsetele tingimustele.

Parima, 52,7 miljoni krooni ulatunud pakkumise teinud AS Kalev Real Estate Company pidi ostulepingu sõlmima hiljemalt 26. juuniks, kuid tegelikuses seda ei tehtud. Müüki korraldava rahandusministrium ja Kalev REC saavutasid selle asemel kokkuleppe, et ostusumma tasutakse 29. augustiks.

Selle peale esitaski OÜ Paxmod kaebuse Tallinna halduskohtusse, mille määrusega peatati Keila-Joa puhkekompleksi notariaalse ostu-müügitehingu sõlmimine kuni kaebuse läbi vaatamiseni.

ÄP Online



Baltijas Sporta Auto Eesti Filiaal, Staadioni 1 Tallinn, tel.: 056 911 911, 6459091, www.porsche-baltics.com

Tervislik kehale ja hingele. Porsche.

Nüüd laos valik uusi ja vähekasutatud sportautosid väga tervisliku hinnaga.



Ärimehed: anname oma laevu huvilistele rendile

Laevakinnisturamatü järgi kuulub hulk huvilaevu väikefirmadele, mille taga seisavad tuntud ärimehed. Rendime laeva huvilistele, kinnitavad küsitletud ettevõtete juhid kui ühest suust.

Kristina Traks
kristina.traks@aripaev.ee



Siiski võib tekkida küsimus, kas mitte pole tegemist maksude nn optimeerimisega laeva ostul ja hilisemal ülalpidamisel. Kui laeva või mistahes muu vara soetab firma oma majandustegevuse jaoks, ei pea ta selle pealt maksma tulumaksu. Ettevõtte saab tagasi ka käibemaksu ettevõtlusega seotud kuludelt. Soovides soetada laeva või mingit muud vara eraisikuna, peab ärimees esmalt oma firmast dividendidena raha välja võtma, makstes sellelt tulumaksu ca 35 protsenti.

"Kuidas nüüd hommikul vara selline küsimus," kostab OÜ Aconto üks osanik Armin Kõomägi vastuseks pärimisele, milleks on kaubandusega tegeleva firmal vaja omada huvilaeva Carrera. Kõomägi vabandab end välja välismaal viibimisega ning soovib pöörduda Aconto teise osaniku Indrek Prantsu poole, kes on Carrera kapten. Indrek Prants jääb kahe päeva jooksul kommentaariks tabamatuks.

Aconto, mille omanikeringi kuuluvad veel Sven Mansberg ja Guido Sammelselg, on Eesti ühe suurema logistikafirma Smarten omanik.

Värske laevaomanik on ka AS Fakto, kellele kuulub 2002. aastal ehitatud

huvilaev Helena II. Rohkem on Fakto siiski tuntud kui Nissani autode müüja. Sarnaselt kuulub ka transiidiairiga tegelevale Endel Sifi juhitud N-Terminalile huvilaev, 2001. aastal ehitatud Merli.

ASi Fakto nõukogu esimees ja suuranik Leho Siimsen ütleb, et laev on Faktol väljarentimiseks. "Tasume erisoodustumaksu, kui ise sellega sõidame," ütleb Siimsen. Fakto inimesed kasutavad Helena II siiski Siimseni sõnul üliharva.

Siimsen ei osanud käigupealt öelda, kui palju Helena II renditulusid sel hooajal laekus, kuid sõnas, et tegemist pole just suure äriprojektiga. Küsimusele, kellele Fakto on laeva välja rentinud, vastas Siimsen, et on ise ka üks laeva rentinud isik.

Andres ja Anne Suurküla kuuluv OÜ Genro Konsultatsioonid, mille tegevusalaks Krediidinfos on muu hulgas märgitud ka mereturism, on 2002. aastal ehitatud huvilaeva Annette omanik. Andres Suurküla põhitöö on ehitusmaterjale tootva kontserni Malmerk juhtimine.

"Genro Konsultatsioonid on väike perefirma, me alles alustame tegevust," ütleb Andres Suurküla. "Laev sai ostenud, sest on plaanis mereturismiga tegeleva hakata – mingid renditulusid laekuvad juba sel aastal."

Suurküla tunnistab, et on ka ise merehuviline. Mis kujuneb Genro

Konsultatsioonide põhitegevusalaks kümnekonna Krediidinfos märgitud valdkonna hulga, ei oska Suurküla praegu öelda.

ASile Pressinvest kuulub huvilaev Sigrid, mida Pressinvesti ühe omaniku Margus Metsa sõnul välja renditakse. "Sel suvel oli laev kolmeks kuuks renditud ühele turismifirmale ja ta sõitis väikesaarte vahel, praegu seisab Sigrid sadamas," räägib Mets. "Ise ma temaga sõitmas ei käi, sest mul on omal väike alus."

Purjejaht on ka kommivabriku Kalev ametiühingul, seda juba 1980ndate algusest. AS Kalev kasutab oma ametiühingu jahti Edda rendilepingu alusel. Kalevi suhtekorraldusjuhi teatel teenib Edda praegu peamiselt turunduslikke eesmärke – jahil on heisatud Kalevi lipp, jaht osaleb regattidel ja muudel üritustel. Samuti võrustatakse jahil külalisi – kliente ja koostööpartnereid.

Laevakinnisturaamatust leiab ka paarkümmend huvilaeva, mille omanikeks on eraisikud, sh tuntud ärimehed. Näiteks on Pakterminali juhi Aadu Luukase jagu Swan, IBM Eesti juhile Valdo Randperele kuulub Linda-Maria, Haapsalu Uksetehase juhile Ago Soomrele kuulub huvilaev Marie-Elise.

"See on minu isiklik jaht ja ma kasutan seda isiklikult, sellepärast on ta minu nimel," ütles IBM Eesti juht Valdo Randpere. "Käin merel nii palju, kui vähegi aega on."

Vajalik seotus tegevusalaga

■ IMG Konsultant ASi maksukonsultant Ranno Tingase sõnul võib ettevõtte näiteks laeva või lennukit omada kolmel eesmärgil: firma kasutab sõiduvahendit oma tarbeks, näiteks lennukit komandeerinteks välismaale, osutab laevaga teenuseid, näiteks sõidutab turiste, või siis rendib firma alust välja. Tingasele teadaolevalt pole maksuamet Eestis seni teinud masspäringuid laevakinnisturegistrisse, et uurida, kes ja mis otstarbel kasutab firmade käsutuses olevaid aluseid.

Kui äriühing ostab vara, siis eelkõige vaadatakse selle vara seost äriühingu ettevõtlusega, kuidas on soetatud vara seotud just selle ettevõtte äritegevusega kasu saamise või ettevõtluse säilimise või arenemise eesmärgil, teatab maksuamet teemat kommenteerides. Kui firma tegevusest lähtuvalt ei ole vara seotud ettevõtlusega, siis maksab juriidiline isik tulumaksu vara soetamismaksumuselt, sest tegemist on ettevõtlusega mitteseotud vara soetamisega. Maksuameti teatel pole määrav, milline on ettevõtte tegevusala vastavalt äriregistri kannetele, vaid oluline on ettevõtte sisulised tegevusalad, millega ta realselt tegeleb.

Kui vara kasutab töötaja, juhtimis- või kontrollorgani liige ettevõtlusega mitteseotud eesmärgil, siis ettevõtte poolt tehtud kulutused vara kasutamiseks loetakse erisoodustuseks.



30. septembril 2003

Laulasmaa SPA & Konverentsikeskuses

Turismi Arengu Konverents

Milline on EL mõju riigipiiri ületamisesse
Siseminister Margus Leivo

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse võimalused turismiettevõtja toetamisel
EAS Turismiagentuuri projektijuht Kristel Oitmaa

Eesti turismituru ülevaated:

Konverentsiturism
Frens Konverentsiteenuste tegevjuht Kadri Karu

SPA & sanatooriumiturism
Laulasmaa SPA&Konverentsikeskuse juhataja Antti Aru

Eesti maaturism
OÜ Karuskose juht, MTÜ Maaturismi asutajaliige Aivar Ruukel

Majutusturg
Schlössle Hotel Groupi marketingi- ja müügidirektor Evelin Bötter

Meelelahutusturism
Royal Service Creative Director Mart Mikk

Vaba arvamuste vahetus: Kuidas Eesti riik ja omavalitsused saavad turismiettevõtjat toetada
Tarmo Sumberg, Urmas Sukles, Kristel Oitmaa

Äripäeva turismi TOPi pidulik vastuvõtt

Äripäev

Konverentsi hind enne 23. septembrit registreerimisel 2000 krooni. Hiljem registreerijatele 2500 krooni. Mitme osaleja korraga registreerimisel ühest ettevõttest kehtib soodustus 10%. Hindadele lisandub käibemaks. Registreerimine ja lisainfo www.aripaev.ee/seminar või telefonil 6670 233.

HANSABUSS
Konverentsi ametlik transport



LAULASMAA

• Spa and conference hotel •

toimetaja Raimo Ülavere, tel 667 0091, e-post raimo.ulavere@aripaev.ee



Leho Siimse automüügifirmale kuuluv Helena II

Ärimeeste hulgas palju merehuvilisi

suurärimeestege seotud firmadele kuuluvad merealused, sulgudes ehitusaasta

nimekiri pole täielik

Carrera (2002)

- omanik: OÜ Aconto (**Indrek Prants, Sven Mansberg, Armin Kõomägi, Guido Sammelselg**)
- omanikfirma tegevusala: toidu- ja tööstuskaupade jae- ja hulgimüük; Eesti ühe suurema hulgifirma Smarten omanik

Sigrid (2002)

- omanik: AS Pressinvest (**Margus Mets, Peep Kala**)
- omanikfirma tegevusala: äri- ja juhtimisalane nõustamine; Peep Kala on Sakala peatoimetaja ja Margus Mets Pärnu Postimehe peatoimetaja

Helena II (2002)

- omanik: AS Fakto (**Leho Siimsen**)
- omanikfirma tegevusala: sõiduautode ja väikebusside hulgi- ja jaemüük

Annette (2002)

- omanik: OÜ Genro Konsultatsioonid (**Andres ja Anne Suurküla**)
- omanikfirma tegevusala: äri- ja juhtimisalane nõustamine, mereturism; Andres Suurküla on kontserni Malmerk peadirektor

Ulla (2002)

- omanik: ATI Grupp OÜ (**Toomas Kiil, Vello Helm, Paul Feodorov**)
- omanikfirma tegevusala: ehitiste lammutamine ja purustamine, jäätmekäitlus



Malmerki juhi firmale kuuluv Annette

My First (1991)

- omanik: Jarman Eesti OÜ (**Targo Raus**)
- omanikfirma tegevusala: finantsvahendus, veesõidukite rent

Cardinal (1999)

- omanik: OÜ Adminton (**Jüri Feofanov, Diveci EAT OÜ**)
- omanikfirma tegevusala: kinnisvaratehingud, raamatupidamisteenuste osutamine, sõiduautode ja veokite rentimine, veesõidukite rent; Jüri Feofanovile kuulub hulk kinnistuid Pärnu südalinnas

Merli (2001)

- omanik: N-Terminal Grupp (**Endel Siff, Aadu Luukas, Alla Kanajeva, Vladimir Osavajuk, Aleksandr Denisoff**)
- omanikfirma tegevusala: tollimaakleri teenused, transporditeenused, vedelkütuse sissevedu, taasväljavedu ja hulgimüük

Elisa (1994)

- omanik: Mave Varahalduse OÜ (end juhatusel liige **Mati Tusov**, osanik Baltest Varahalduse OÜ (**Mati Heinsar**))
- omanikfirma tegevusala: kinnisvara haldus; Mati Heinsar on ASI Heinla Ehitus juhataja

Mariann (2001)

- omanik: OÜ Unikapital (**Priit Põldar**)
- omanikfirma tegevusala: kinnisvara arendus ja müük, riigisisised transporditeenused; Priit Põldar on ekspedeerimis- ja transpordifirma E.M. Trans juhataja

Minna (1982)

- omanik: OÜ Atteo (**Aare Urm**)
- omanikfirma tegevusala: äri- ja juhtimisalane nõustamine; Aare Urm on endine Ühispanga president ja ETV direktor

Victoria (2002)

- omanik: OÜ Brandman (**Mati Kuulmann**)
- omanikfirma tegevusala: kinnisvara rendileandmine, juuksuri-, manikööri- ja massaažiteenuste osutamine

Vikont (2002) ja Miranda II (2003)

- omanik: Sintos Trade OÜ (**Aleksander Denisoff, Vladimir Kuzin, juhatusel liige teiste hulgas ka Endel Siff**)
- omanikfirma tegevusala: juriidilised, majandus- ja finantskonsultatsioonid

Jenny V (2001)

- omanik: Ankrutule OÜ (juhatusel liige **Viktor Siilats**, omanik AS IEG)
- omanikfirma tegevusala: väikelaevade vahendamine ja ost-müük, haldamine, prahtimine, üürimine ja kasutusvaldusse andmine

Jenny V (2001)

- omanik: Ankrupeli OÜ (juhatusel liige **Viktor Siilats**, omanik AS IEG)

Merje (2002)

- omanik: Ankrupoi OÜ (juhatusel liige **Viktor Siilats**, omanik AS IEG)

Edda (1981)

- omanik: MTÜ AS Kalev ametiühing

Karmen (2000)

- omanik: Pambos Laeva OÜ (**Tõnis Palts**)
- omanikfirma põhitegevusala: ujuvvahendite rendile andmine, spordi- ja vaba aja veetmise vahendite ost, müük ja rendileandmine, transporditeenused



Kalevi ametiühingule kuuluv Edda

Allikas: <http://www.just.ee/oldjust/Registrid/laevad/>, Krediidinfo

Fotod: Raul Mee

TALLINN → alates 819 EEK RIIA → alates 819 EEK VILNIUS

airBaltic
Well connected with SAS

hinnad koos lennujaamamaksudega; pilet ühes suunas; hind sõltub valuutakursi kõikumistest

Küsi parematest turismiagentuuridest või helistage telefonil 60586333; www.airbaltic.com



**Odav eksportteenus
äripakkide
toimetamiseks
ELi riikidesse.**

Võtke ühendust Bizpakiga
telefonidel 613 0020, 613 0028
või e-posti aadressil
dpd@bizpak.com

transport

toimetaja Rivo Sarapik tel 667 0181, e-post rivo.sarapik@aripaev.ee

DAEWOO



www.dltostukid.ee
DL Tõstukid OÜ
Tel (0) 605 3640

EUROOPA LIIT ■ Aktsiisiladude tulevik

EL toob aktsiisiladusid juurde

Euroopa Liit ei too küll aktsiisiladudele uusi nõudeid, kuid oodata on uute teenusepakujate lisandumist Eesti turule.

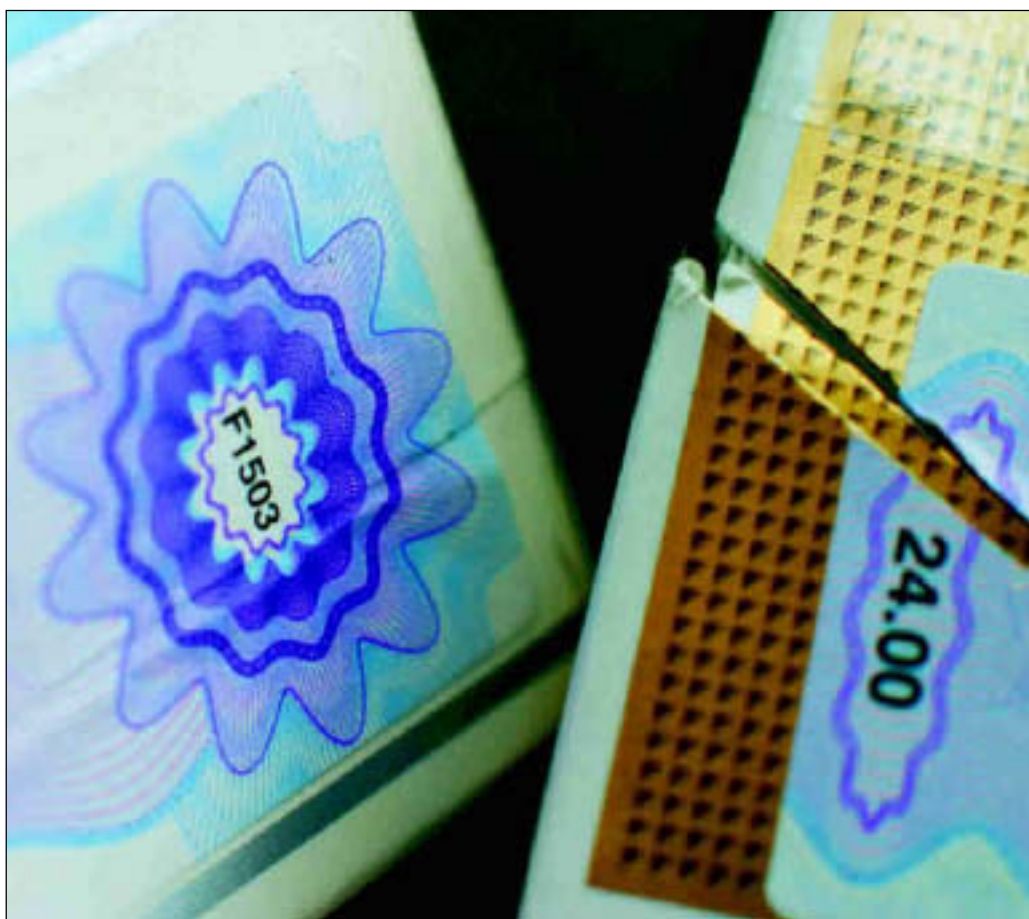
Rivo Sarapik

rivo.sarapik@aripaev.ee

Tolliameti pressiesindaja Aivar Pau sõnul on ELiga liitudes oodata muudatusi aktsiisiladude süsteemis. "ELi tingimustes käivitub täielikult aktsiisiladude süsteem – ELi ruumis toimub kaupade lähetamine ajutises aktsiisivabastuses aktsiisiladude vahel. Täna toimib sarnane süsteem Eesti mastaabis," rääkis Pau. Lisaks lisanduvad uued aktsiisimaksjad – registreeritud kaupleja, maksu-esindaja. "Nõuded aktsiisiladudele suuresti ei muutu, ega ka kohustused."

Küll aga on oodata, et EL toob aktsiisiladusid juurde. "Praegu on meil 42 aktsiisiladu, prognoosime umbes 200 lisandumist," ennustas Pau.

Sven Vooglaid, Valior Tolliteenuste OÜ müügijuht, rääkis, et hetkel ei ole veel selge, mis aktsiisiladudest ELiga liitumisel saab, kuid töö selle selgitamiseks käib. "Tolliametiga kohtumisel oli näha nendepoolset initsiatiivi asja selgitamisel, küsiti meie arvamust asjast ja tun-



Tubakatooteid importivate aktsiisiladude hulk ELis tolliameti andmeil suureneb.

Foto: Andras Kralla

dus, et sellega tegeletakse tõsiselt," rääkis Vooglaid. Valior Tolliteenuste ASi tollilaost läbi käiv kaup on 90% ulatuses aktsiiskaup.

Aktsiisiladu ja aktsiisikauba tootmine

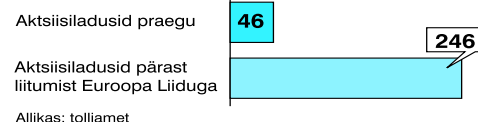
Aktsiisiladu – koht, kus aktsiisilaopidajal on õigus ajutises aktsiisivabastuses toota, ladustada, vastu võtta ja lähetada aktsiisikaupa.

Aktsiisikauba tootmine – alkoholi tootmisena käsitatakse selle valmistamist, töötlemist ja villimist; tubakatoodete tootmisena käsitatakse nende valmistamist, töötlemist ja pakendamist müügipakendisse; kütuse tootmisena käsitatakse kütuse valmistamist ja töötlemist.

Allikas: tolliamet

Lisandub 200 tolliladu

tolliameti prognoos



Allikas: tolliamet

LOGISTIKA ■ ELi mõju Eesti logistikasektorile

Erialaliidud asuvad euroliitu analüüsima

1. mail liitub Eesti Euroopa Liiduga, erialaliidud asuvad uurima, mis siis tegelikult logistikasektoris juhtuma hakkab.

Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon (ERAA) ja Eesti Logistikaühing (ELÜ) kogunevad homme, et arutada, millised muutused toob Eesti logistikasektoris järgmise aasta 1. mai. ELÜ juhatase esimehe Illimar Pauli jun sõnul on eesmärk saada veel enne 1. maid aru, mis logistikaturgu ees ootab ja kuidas uute reeglite kohaselt edukalt edasi tegutseda.

"Üritame luua konstruktiivse ümarlause ning arutada läbi kõik Euroopa Liidu olulised institutsioonid ja toimimispõhimõtted, nagu näiteks Euroopa Komisjon, Ministrite Nõukogu, europarlament jms," selgitas Paul.

ERAA ümarlauseal aga räägivad valdkonna spetsialistid ELi transpordipoliitika mõjust Eestile, Soome autovedajate kogemustest, muutustest ja arengutest seoses ELiga liitumisega ning ELi lepingust tulenevatest mõjudest ja muudatustest autovedajate süsteemile.

ELÜ koguneb pubis Hole 19 Golf & Country Club, ERAA OÜ Autojuhi Koolitus ruumes. Lisainfo www.logi.ee ja www.eraa.ee.

ELiga soovitasid oma liikmeil liituda nii ELÜ, ERAA kui ka Eesti Transpordi- ja Teetöötajate Ametiühing. AP



Soinaste küla, Ülenurme vald,
61701 Tartumaa tel (07) 362 311,
faks (07) 362 310
eurowest@eurowest.ee



ATP OÜ EURO SERT KATSEKODA
ISOTERMILISED KATSETUSED

UUED KERED:

uute kerede katsetamine
sertifikaadi saamiseks

PERIOODILINE KONTROLL: perioodiline kontroll
sertifikaadi uuendamiseks

ADDRESS:

OÜ Eurosert, Tartumaa

INFORMATSIOON tel (07) 362 560, 051 55 628



Tooted:

- isotermilised furgoonid
- ATP sertifitseeritud transpordivahendid
- hakkepuiduhaagised
- pool- ja täishaagised
- konteinerid 20' 45'
- sisekatted pakiautodele
- veokastid
- kioskid ja liikuvad müügipunktid
- väikehaagised sõiduautodele
- ST-paneelide tootmine toiduainetööstuse tarbeks
- Eriprojektid

TRANSPORDIUUDISED

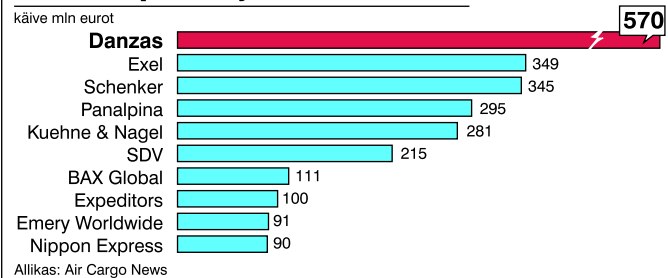
Euroopa lennuekspedeerijaks 2002 sai Danzas

Ajakiri Air Cargo News reastas Euroopas lennuekspedeerijad ja koostas TOP 10, milles esikoha haaras Danzas, nüüdse nimega DHL.

Riikide lõikes oli möödunud aastal esikohal Saksamaa, edasi Itaalia, Prantsusmaa ja Inglismaa. Skandinaavia riikidest saavutas Rootsi 10. koha.

Kuigi eelmist aastat nimetati suhteliselt raskeks ajaks lennutranspordile, kasvasid suurimate ekspedeerijate mahud ja käibed. George Corpe'i, Exeli

Lennuekspedeerijad 2002



Inglismaa ja Iirimaa regiooni juhi sõnul oli põhifaktoriks teisele kohale tõusmisel tarneahe- la arendamise suunamine töös- tussektoritele.

Lennuekspedeerijad on hästi toibunud 2001. aasta 11. septembri järel lendude ärajäämis- test, mis eelmisel aastal logisti- kasektorit mõjutasid.

Otselennud
Tampere-
Tallinnasse

Soome lennufirma Söder Air- lines alustab oktoobris igapäe- vaseid lende Tampere-
Tallinnasse.

Lennuliini ühe omaniku sõ- nul peaksid lennud Tallinna ja Tampere vahel algama 13. ok- toobril, seda aga vaid juhul, kui saadakse kõik vajalikud koos- kõlastused.

Söder Airlinesi opereeriva firma Oy Fly With Us Air Ltd lennukid hakkavad lisaks Tal- linnale lendama ka Soome si- seliinidel Helsingi, Tampere, Turu, Oulu, Kittilä ja Kuusamo vahel. Reisijaid hakkavad tee- nindama turbopropellerlen- nukid Saab 2000, mis mahuta- vad 46 kuni 50 inimest.

Logistikakonkurss

Balti Logistika OÜ kuulutab koostöös logistikat õpetavate kõrg- koolidega välja tudengite sügiskonkursi 2003.

Konkursil osalemiseks tuleb saata esse etteantud teemal ning lahendada probleemülesanne. Konkurss on avatud kõigile logis- tikatudengitele.

vt lisainfo www.logistika.ee

Seminarimaterjalid internetist

Äripäeva seminaride kodulehelt www.aripaev.ee/seminar/ leiab toimunud seminaride materjalid. Nii leiab sealt infot, kuidas



valida teenusepakku- jat, mida teada teenu- sepakkuja kohta, mil- listest fondidest on transpordifirmadel või- malik raha taotleda ja paljud muud.

Materjalid on PDF- formaadis ja alates 2000. aastast.

www.aripaev.ee

Logistika

Äripäev

25. septembri Logistikas

- kolimisteenuse ABC
- teenusepakkuja valimine
- EL ja tollideklarandid
- tehnokülad Eestis
- Autotranspordi TOP 100
- ja palju muud kasulikku

Deutsche Post World Net
 MAIL EXPRESS LOGISTICS FINANCE

Suurem paindlikkus raskekaalulistele saadetistele.

DHLi jaoks pole ükski ülesanne liiga raske. Me ei transpordi mitte ainult dokumente, vaid ka raskekaalulisi kaubasaadetisi - alati kiirelt ja turvaliselt. Turuliidrina rahvusvaheliste kiirkullerteenuste alal saab DHL Teile pakkuda kõike, mida on vaja kaubasaadetiste kiireks ekspordiks või impordiks - alates kaasaegsel infotehnoloogial põhinevast elektroonilisest tollivormistusest kuni saadetiste jälgimiseni. Kui soovite enam kui lihtsalt kullerteenust, on kindlalt parim valik DHL. DHLi kohta saate rohkem teada aadressilt www.dhlee.

WE MOVE THE WORLD

PERKTOM



Riulisüsteemid kaubikutele
Tööriistad professionaalsele kasutajale

Küsi pakumisi!

UNITED TOOLS



Iga asi oma kohale

PERKTOM OÜ Paneeli 6, 11415 Tallinn
GSM 051 74 100, faks 601 2993, perktom@online.ee



REHVID
TÖÖTUKITELE

Peterburi tee 48d, TALLINN
Tel 605 3636, faks 605 3637, info@tvk.ee



LENNUTRANSPORT ■ Elusloomade transportimine lennukiga

Elusloom lennukiga puhkusele

Tiigerpüütonit on nii looma enda kui ka inimeste huvides kõige mõistlikum lennukiga transportida.



Inge Parring
Air Cargo Estonia/
ACE Logisticsi
müügikonsultant

Huvi lemmikloomade lennu-transportimiseks on aasta-aastalt kasvanud ning kahtlemata on selline transpordiviis suurte vahemaade taha kõige turvalisem ning kiireim moodus.

Kui tekib soov või vajadus looma lennukiga transportida, tuleb esimese sammuna konsulteerida loomaarstiga, et teha kindlaks, kas looma tervislik seisund üldse lubab lennureisi läbi teha.

Kui kõne all on koera transportimine, on vaja tähelepanu pöörata ka koera tõule, kuna teatud lennufirmad ei aktsepteeri oma lendudel agressiivsemaid tõuge, nagu rotweiler, mastif, bullterjer.

Oluline on teada looma vanust, sest eri riigid on ka selles küsimuses kehtestanud erinevad piirangud.

Saatmiseks tuleks valida ettevõtte, kellel on samalaadne kogemus juba olemas. Häid

soovitusi parima ekspedeerija valikuks võib üldjuhul saada ka rahvusvaheliste lennufirmade kohalikelt esindajatelt.

Kuna erinevalt Eestist on enamikus maades kaks või enam lennujaama, on dokumentide vormistamisel väga oluline teada konkreetset sihtlennujaama ja saada täpseid kontaktandmeid ning edastada kogu informatsioon õigel ajal looma lennutransporti korraldava ettevõttele.

Transpordivõimaluste väljaselgitamine

Parima transpordivõimaluse leidmiseks konsulteerib ekspedeerija tavaliselt eri lennufirmade esindajatega. Lennufirma pakub välja lennugraafiku, mis sisaldab võimalikke väljumis- ja saabumisaegu, pikemate reisi- de puhul ka transiitpunkte.

Loomulikult on parim võimalus saata loom lähtekohast sihtriiki otse lennuga ilma vahepeatusteta, kuid suuremate vahemaade taha saates tuleb kasutada juba keerukamaid reisiplaanide. Ookeaniga maade korral tuleb arvestada ka looma ööbimisega transiitpunktides. Arvestada tuleb kõigi sihtriigi (või transiitriigi) seaduste ning võimalike lennukompaniide piirangutega. Lähtuvalt looma heaolust



Leeguanile on mugavaim viis reisimiseks lennukiga.

Foto: Julia Maria Linna

leib ekspedeerija koostöös lennufirmaga kiireima ning mugavaima marsruudi.

Sobivaima variandi leidmiseks tuleb saatjal broneeringu tegemiseks esitada täpsed vastuvõtja andmed, et lennufirma saaks saajaga kõigis looma vastuvõttu puudutavates küsimustes kokku leppida.

Siis tuleb leida looma transportimiseks rahvusvaheliste nõuetele vastav konteiner. Ekspedeerija peab saatjale võimaldama igakülgselt infot selle kohta, mis tüüpi konteinerit saadetak loom õhutranspordimiseks vajab. Olulisim nõue konteineri valikul on see, et loom mahuks seal vabalt seisma ja liikuma. Kui nõutavat konteinerit kaubandusvõrgust leida ei õnnestu, saab selle lennufirmalt.

Erinevaid kitsendusi on lemmikloomade transportimisel palju ning iga järelepärimise puhul kontrollitakse üle lennufirmade, sihtpunktide, transiitpunktide piiranguid ja nõudeid. Näiteks lindude puhul on SASil

Loomade transportimiseks vajalikud dokumendid:

- veterinaararsti poolt väljastatud tervisesertifikaat – vaktsineerimistõend;
 - saatjapoolne sertifikaat elusloomade transportimiseks (shippers certificate of live animals; vormistatakse ekspedeerija juures);
 - ohustatud loomaliikide korral CITES-luba;
 - lennusaateleht – AWB (täidab ekspedeerija);
 - vajadusel tollideklaratsioon;
 - vajadusel impordiluba.
- Loomade rahvusvaheliste lennuvedude puhul lähtutakse Rahvusvahelise Lennutranspordi Assotsiatsiooni (IATA) kehtestatud elusloomade transpordi reeglitest (Live Animal Regulations).
Allikas: Inge Parring

kitsendus, et eksportijaks võib olla vaid loomaaed või vastav uurimisasutus.

Ekspedeerijatest võivad elusloomade lennutranspordimise tegeleda vaid need, mille töötajad on läbinud lennufirmade korraldatavad kursused.

HEA UUS PARTNER.

KÕIGEKS VÕIMELINE.

Soodushind
144 900.-



www.peugeot.ee

Peugeot Partner 170 C 1.9D

Peugeot Partner vastab kõigile Sinu nõudmistele. Väljendusriikka välimuse taha on peidetud kõrgetehnoloogilised uuendused, mugav lihtsus ning ruumikas avarus. Lisaks pakume kasutatud auto tagasiostu, garantiid 1+2 aastat või 100 000 km, 24h tasuta autoabi 3 aastaks ja diiselmootorile hooldusvahemikku 15 000 km.

PEUGEOT. UNUSTAMATU SÕIDUELAMUS.

Partner



TALLINN: Kommest Auto Sõpruse pst. 153, tel. 699 7695 ja Tartu mnt. 87d, tel. 699 7500; **EurostAuto** Akadeemia 35, tel. 671 0900; **TARTU:** Kommest Auto Ringtee 32, tel. 07 300 666; **PÄRNU:** KLK Auto Lao 8, tel. 044 55 690; **VILJANDI:** Rael, Tallinna tn. 97, tel. 043 30 091; **KURESSAARE:** Kuressaare Autoteenindus, Kalev põik 2, tel. 045 21 045; **NARVA:** Agdeck-Auto Tallinna mnt. 41, tel. 035 63 311; **RAKVERE:** Repeli, Narva mnt. 23 C, tel. 032 55 533; **JÕHVI:** Agdeck-Auto Pargi 39, tel. 033 71 089; **HAAPSALU:** Uuemõisa Autokeskus Tehnika 9, tel. 047 20 773.

TARBESÕIDUKID ■ Müük augustis 2003

Tarbesõidukiturg kukkus veidi

Rivo Sarapik
toimetaja

August, mille jooksul müüdi 219 uut tarbesõidukit, on tänavu kehvim müügikuu. Mullu müüdi augustis koguni 251 uut tarbesõidukit.

Suhteliselt kesised olid ka edukamate müüjate tulemused. Esikoha omanik Citroen müüs vaid 35 uut tarbesõidukit. Renault ja Ford jagavad 29 müüdud tarbesõidukiga teist-kolmandat kohta.

Aasta lõikes edukaim, Mercedes-Benz, on müünud 275 uut tarbesõidukit, mullu oli tema kontos sel perioodil vaid 241 autot ja kohaks kolmas.

Teisel kohal olev Peugeot oli mullu sel perioodil juhirollis, müüdnud oli augustiks 278 uut tarbesõidukit.

Kolmanda koha omanik Citroen on mullusega võrreldes samuti rekordiliselt müünud – tänavu 268, eelmisel aastal samal ajal 246 tarbesõidukit.

Augusti tavaliselt kesisem müük langetas kuu keskmise müügitulemuse 233 tarbesõidukini.

Tarbesõidukite müük
augustis 2003

Veokid täismassiga üle 16 tonni

Volvo	7
Scania	6
Renault	4
MAN	3
Mercedes-Benz	2
Iveco	2
kokku	24

Veokid täismassiga kuni 16 tonni

Mercedes-Benz	4
Iveco	1
MAN	1
KIA	1
kokku	7

Bussid

Mercedes-Benz	3
Ford	2
Renault	1
kokku	6

Kaubikud kaubaruumiga alla 4 m³

Citroen	25
Peugeot	15
Opel	12
Ford	6
Volkswagen	6
Renault	3
Seat	3
Toyota	3
Hyundai	2
Lada	1
Fiat	1
kokku	77

Kaubikud kaubaruumiga üle 4 m³

Renault	17
Fiat	14
Mercedes-Benz	11
Citroen	10
Toyota	7
Peugeot	6
Volkswagen	4
Ford	4
Hyundai	3
Iveco	1
kokku	77

Pikapid

Ford	17
Nissan	6
Mitsubishi	3
Toyota	2
kokku	28

Allikas: AMTEL

Juuli TOP 5

Citroen	35
Renault	29
Ford	29
Peugeot	21
Mercedes-Benz	20

Allikas: AMTEL

2003 TOP 5

Mercedes-Benz	275
Peugeot	268
Citroen	268
Renault	170
Ford	170

KASULIK INFO ■ Valuutakursid

valuutakursid tollivormistusel september 2003

valuuta	tähis	kurss	muutus
Austraalia dollar	AUD	9,219	2,01%
Bulgaaria lev	BGN	8,0368	-0,02%
Valgevene uus rubla	BYR	0,0068	4,07%
Kanada dollar	CAD	10,2883	5,18%
Šveitsi frank	CHF	10,1773	0,67%
Tšehhi kroon	CZK	0,482	-1,07%
Küprose nael	CYP	26,783	0,51%
Taani kroon	DKK	2,1057	0,02%
Euro	EUR	15,6466	0%
Suurbritannia naelsterling	GBP	22,6744	2,94%
Ungari forint	HUF	0,0608	2,75%
Jaapani jeen	JPY	0,1225	7,05%
Leedu liti	LTL	4,5315	0%
Läti latti	LVL	24,8305	3,5%
Norra kroon	NOK	1,8922	-0,32%
Poola zlot	PLN	3,5897	1,35%
Rumeenia leu	ROL	0,0004	-0,29%
Venemaa rubla	RUB	0,47	4,53 %
IMFi arveldusühik	SDR	19,7437	3,38%
Rootsi kroon	SEK	1,6987	-0,06%
Singapuri dollar	SGD	8,1602	4,79%
Sloveenia talaar	SIT	0,0665	-0,28%
Slovakkia kroon	SKK	0,3721	-0,01%
Ukraina grivna	UAH	2,6885	5,18%
USA dollar	USD	14,3409	5,25%

Allikas: Eesti Pank



Sisu Auto

Sisu & Renault Trucks

SISU AUTO EESTI AS

• Tallinn Betooni põik 8
tel 606 6201,
faks 606 6205
sisuauto@sisuauto.ee

• Tartu Veeriku 12b
tel (07) 425 700,
faks (07) 425 560
sisuauto@sisuauto.ee

Kümnes sisukas aasta

• Lepingulised töökojad:

AS LAJOS Kunda, Jaama 18
tel (032) 21 069, faks (032) 21 193
OÜ PLUS Pärnu, Ehitajate tee 8
tel (044) 75 213, faks (044) 75 212
• **Kauplus:** Rakvere Autokeskus OÜ
Rakvere, Linnuse 6c
tel (032) 40 044,
faks (032) 40 033



hansatrans@hansatrans.ee

KÕRGE VEOS

Tel (0) 672 4878, 050 92 605

Yale

73 aastat tõstukeid

LAADUR - 10 aastat Yale'i

tel 6 053 630 fax 6 053 601 yale@laadur.ee

Eesti • Soome • Norra • Rootsi

REGULAARNE KAUBAVEDU

TOLLIMAAKLERI TEENUSED

POHJA
TRANSPORT

Ädala 8, 10614 Tallinn
Tel 673 7807, faks 673 8135
ptrans@pohjatransport.ee
www.pohjatransport.ee

CERTEX
Töste- ja koormakinnitusvahendid

Peterburi tee 71, 11415 Tallinn
Tel 620 5136, faks 620 5146
e-post info@certex.ee
www.certex.ee

- koormarihmade valmistamine 500–10 000 kg
- koormakettide valmistamine
- TIR-trosside valmistamine
- koormakatted ja koormavõrgud
- veorihmad ja puksiirid, koormavaljad
- koorma tugiladid ja tõkiskingad
- kinnitusaasad ja -siinid

agrovaru
LAOTÕSTUKID

Müük, rent ja tehniline teenindamine

Agrovaru AS
Vana-Narva mnt 30/5, 74114 Tallinn
Telefon 637 9123, faks 637 9360
e-post info@agrovaru.ee

www.agrovaru.ee

TOYOTA

NAVAKA
TRANSPORT

IGAPÄEVANE TRANSPORDITEENUS EESTI JA SOOME VAHEL EKSPEDIERIMINE SRÜ, EUROOPA JA SKANDINAAVIA RIIKIDES

- osakoormad, väikepakid ja kullerteenus
Tallinna ja Helsingi vahel uksest ukse 24 h jooksul
- tollimisteenused Eestis ja Soomes
- tolliterminali
teenus

Paavli 6a, 10412 Tallinn
Tel 645 9877,
645 9878
ja faks 645 9874
navaka@navaka.ee

atoy
EESTI OÜ

**Raskeveokite, paki-, sõiduautode varuosade
ja autotarvikute HULGIMÜÜK**

Tel 606 0920 • Faks 606 0923 • Müük 606 0921 • E-post atoyeesti@atoy.ee

OSA LINKKI

turundus

toimetaja Eda-Liis Kann tel 667 0182, e-post eda-liis.kann@aripaev.ee

WWW.INFOKESKUS.EE

SOODSAIM INFOTELEFON

1181
6261111EESTI INFO
KESKUS

VÄLJASTTELLIMINE ■ 350 miljardi USA dollari suurune ärivaldkond

Tugiteenusteks kulub 350 mld USD

Viimase viie aasta jooksul on *outsourcing*'u ehk väljasttellimise teenuste turu maht maailmas kasvanud 200 miljardit dollarilt 350 miljardi dollarini.



Kaia-Kaire Hunt
TTÜ magistrant
OÜ Hansa Ärilahendused juhatusel

Outsourcing ehk väljasttellimine on tänapäeval üks kiiremini arenevaid ärivaldkondi. Samal ajal kui mitmed ettevõtlusvaldkonnad püüavad iga hinna eest ellu jääda, on *outsourcing* viimastel aastatel järjepidevalt kasvanud. *Outsourcing*'u aastakaive maailmas on nullist 1980. aastal kasvanud 350 miljardi dollarini 2003. aasta lõpuks.

Väljasttellimise peamiseks eesmärgiks on anda teostamiseks ettevõttest väljapoole sellised kõrvaltegevused ja toimingud, milleks ei ole ettevõtte ellu kutsutud ja mis ei ole peamised kasumit toovad valdkonnad. Ettevõttele peaks olema võimalus keskenduda oma põhilisele tegevusalale ja arene-

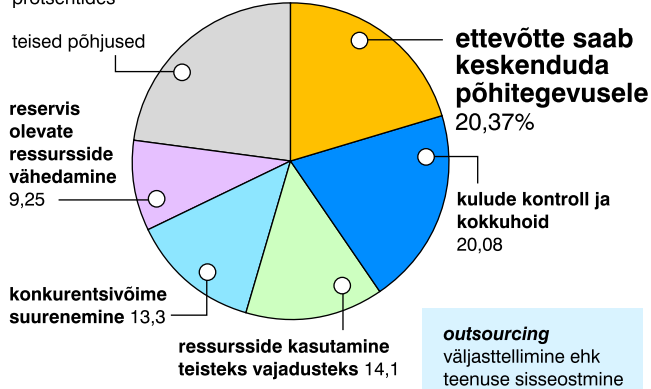
da kooskõlas aja nõudmistega just sellel alal. *Outsourcing* ei ole ammu enam mitte ainult kulude kokkuhoid, vaid osa ettevõtte strateegilisest plaanist paremini toime tulla ja konkurentsivõimelisem olla.

Üks tähtsamaid küsimusi väljasttellimisel on oma ettevõtte põhitegevusvaldkonna määratlemine. Põhitegevusvaldkonda ei tellita väljast mitte kunagi. Väljast on mõttekas ja efektiivne tellida just tugiteenuseid. Seda eriti väikeettevõtetes.

International Outsourcing Institute'i läbi viidud küsitluse põhjal selgus, et väljasttellimise juures peetakse peamiseks seda, et siis saab ettevõtte keskenduda põhitegevusele ja see aitab kulusid kokku hoida. Oluliseks peetakse veel seda, et saab ressursse kasutada teisteks vajadusteks ning seeläbi suureneb konkurentsivõime.

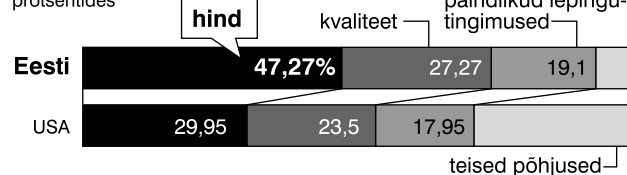
Teenuse sisseost annab vabaduse keskenduda põhitegevusele

põhjused, miks ettevõtted valivad väljasttellimise protsentides



Eestis määrab valiku hind

tugiteenuste sisseostmise kriteeriumide võrdlus protsentides



Kui mujal arenenud riikides on *outsourcing*'u peamine põhjus ettevõtte soov keskenduda põhitegevusele, siis Eestis on oluliselt teguriks ikkagi hind.

Allikas: International Outsourcing Institute

Kokkuhoid püsikuludelt

Outsourcing'u abil saab ettevõtte kokku hoida püsikulusid ja tellida teenuse ainult mingiks ajaks, mistõttu ei pea aasta läbi palka maksma inimestele, kellele 12 kuud aastas täiskoor-musega tööd pakkuda pole.

Samuti pole kliendil tugiteenuseid väljast tellides vaja muretseda igapäevaste töötingimuste pärast – töövahendid, autokulud jne – ning koostöölepingu saab teha vaid konkreetseks ajaks.

Samuti saab vajadusel koostöö lõpetada ilma oluliste kompensatsioonideta (töötajate puhul koondamistasud jne).

Kui mujal arenenud riikides on väljasttellimise peamine põhjus ettevõtte soov keskenduda põhitegevusele, siis Eestis on oluliselt teguriks ikkagi hind.

Väärarvamused ongi Eestis üks enim *outsourcing*'ut takistavaid tegureid. Asja kasust ollakse väheteadlikud, hirm ebaõnnestumise ees on ülepaistatult suur ning ei usuta võimalikku kulude kokkuhoidu.

Kui vaadelda *outsourcing*'u turu mahu kasvu – viimase viie aasta jooksul on maailmas käive kasvanud 200 miljardit dollarit, on alust eeldada, et ka Eestis hakkab väljasttellimine lähiaastatel oluliselt suurenema.

Tänaseks on Eesti ettevõtlusmaastikul ka paljud väikefirmad jõudnud niikaugele, et tunnevad vajadust kaugemaleulatuvate strateegiliste plaanide ja efektiivsemate juhtimis-meetodite järele. Kuna aga pro-

fessionaalide ülalpidamiseks väikefirmadel raha ei jagu, on tõenäoline, et koostöö *Outsourcing*-teenuse pakkujatega suureneb. *Outsourcing*-teenuse pakkujaist saab oma kliendile pigem hea nõuandja ja usaldusväärne aitaja, mitte üksnes koostööpartner.

Euroopa ja USA trendid näitavad seda, et koostöö kliendiga ja huvi kliendi käekäigu vastu ei lõpe koostöölepingu allkirjastamisega – nagu see Eestis sageli juhtub –, vaid saab sellest alles alguse.

Väikeettevõtetele on lähiaastatel olulisim vast just komplekside tugiteenuseid pakkuvate firmade tekkimine. Nii saab ettevõtte kõik vajalikud tugiteenused ühest kohast, säästes seeläbi aega ja võimaldades *outsourcing*'u-pakkujal saada paremat ülevaadet kliendi vajadustest, võimalustest ja soovidest.

Tänapäeval töötab Eestis umbes 400 tugiteenustefirmat.

Kõige rohkem on Eestis raamatupidamisteenuse ja juriidiliste konsultatsioonide firmasid. Aina rohkem on arenenud ka infotehnoloogia *outsourcing*, mida peetakse maailmas kõige kiiremini arenevaks tugiteenuse sisseostmise valdkonnaks.

Vastupidiselt Euroopa ja USA turusituatsioonile on Eestis vähe müügiteenuste pakkujaid, nende arv jääb alla kümnele.

Müügiteenuse *outsourcing*u puhul tuleb enamik tasust tulemusmüügil, millele lisandub tagasihoidlik fikseeritud tasu.

Kaia-Kaire Hunt

60 000 kr kokkuhoidu

OÜ Melasi Auto

Andres Kalme, juhataja

■ Oleme loobunud oma ettevõttes raamatupidaja ametikohast, kuna teenuse väljasttellimine on usaldusväärsem ja odavam. Palgalisele raamatupidajale kulutasime iga kuu vähemalt 15 000 krooni (palk, koolitus, töökoht ja töövahendid), raamatupidamise täisteenus sisseostmine maksab meile suurusjärgus 10 000 krooni kuus, mis teeb 60 000kroonise kokkuhoiu aastas. Lisaks võimaldab raamatupidamisteenuse sisseostmine keskenduda meil paremini oma põhitegevusele. Ostame teenust kvaliteedile orienteeritud ettevõtelt, mistõttu saame professionaalse täisteenusena ning oleme priid raamatupidaja isikuriskist.

Püsikulud jäävad ära

AS DAG Viljandi

Merlis Nõgene, nõukogu esimees

■ AS Dag Viljandi on müügiteenust sisse ostnud vaid mõned kuud. Kuna teenus pärineb professionaalsetelt müügiinimestelt, kelle tööle palkamine käiks meile endile üle jõu, siis teenuse sisseostmine tuleb meile oluliselt odavam.

Planeerisime võtta tööle täiendavalt ühe müügiinimese, mis oleks kaasa toonud 96 000 kr suuruse palgakulu, töökoha loomise koos vajaliku inventari ostmisega 25 000 kr ja igakuised püsikulud 36 000 kr. Kokku on see 157 000 kr lisakulusid. *Outsourcing*-firma puhul maksame aga vaid tehtud töö eest, st müüdnud kontakte ja leitud klientide eest. Nii jäävad ära püsikulud.

Kuula oma mõtteid

Sülearvuti HP Compaq nx9005 19 190 kr

Athlon XP2400+, 256 MB mälu, 30 GB kõvaketas
DVD-CDRW (DVD lugeja ja CD kirjutaja koos),
graafikakaart 64MB + TV väljund, võrgukaart, modem,
WiFi-kaart, Firewire, 15" XGA ekraan,
Windows XP Home

Lisaks tasuta spetsiaalne HP sülearvuti seljakott



PC Mouse arvutipood, Lahti E-R 10-19, L 10-16, Vana-Lõuna 39, Tel 626 1861
Ärimüük E-R 10-17.30, Tel 626 1825, e-post eterra@eterra.ee



Ulmevisionäär Arthur C. Clarke on öelnud, et ideaalne masin ei tee absoluutselt mingit häält, sest sel puuduvad liikuvad osad. HP uus AMD platvormil töötav sülearvuti tundubki olevat ideaalne masin, sest miski, peale helendava monitori, ei reeda, et see oleks sisselülitatud.

Meelis Piller, Eesti Ekspressi tehnikalisa Edison toimetaja



invent

SEADUS ■ Euroopa Liit toob muudatusi Eesti kaubamärkidele

Kaubamärgid tuleb viia kooskõlla ELi seadustega

Pühapäeval öeldud "jah" Euroopa Liidule (EL) toob kaasa olulisi muudatusi kaubamärkide kaitset Eestis.



Mart Enn Koppel
Eesti patendi- ja kaubamärgivolinik, Euroopa patendivolinik

Just lähema paari kuu jooksul peaksid Eesti ettevõtjad oma kaubamärgid üle vaatama ning vajalikud toimingud sooritama, sest muidu võib järgmise aasta esimesel mail selguda, et rong on pöördumatult läinud.

Suurimad muudatused on seotud Euroopa Ühenduse kaubamärgiga (inglise keeles *community trade mark*), mille õiguskaitse laieneb ühinemise päevast ka Eestisse. Nii tekib arvukalt potentsiaalseid konflikte Eestis kehtivate kaubamärkide (30.06.2003 seisuga ca 40 000) ning ühenduse kaubamärkide vahel (30.08.2003 seisuga üle 190 000).

Ühenduse kaubamärgikaitse olulisemaid põhimõtteid ning uute liikmesriikide ühinemisega seotud nn üleminekusätteid on tutvustatud lisatud tabelitses ja diagrammil.

Mida toob kaubamärgiomanikule kaasa Eesti liitumine ELiga?

- ühenduse kaubamärgi kehtivus **laieneb automaatselt** Eestisse, st kaubamärgi valikul ning oma kaubamärgi eest võitlemisel peab arvestama lisaks Eesti kaubamärkidele ka ühenduse kaubamärkidega, st kaubamärgi valik ning õiguste kaitse muutub keerulisemaks.
- **enne liitumist** esitatud ühenduse kaubamärgi registreerimise taotlusega on võimalik saada pärast ühinemist kaubamärgikaitse Eestis ka kaubamärgile, mis Eesti seaduse järgi poleks registreeritav (nt Eesti juust).
- **kaovad tollipiirid** Eesti ja teiste Euroopa Liidu riikide vahel, st kaob võimalus takistada Eestis kaitstud kaubamärgiga tähistatud toote sissevedu teistest ELi liikmesriikides (nt Lätist Eestisse tollipiiril).

Üleminekusätted

tähtsad kuupäevad

1. november 2003

- enne seda kuupäeva taotletud ühenduse kaubamärki ei saa Eesti kaubamärgi omanik vaidlustada ei enne ega pärast ühenduse kaubamärgi registreerimist – küll aga võib ta kohtu kaudu keelata ühenduse kaubamärgi kasutamise Eestis.

- pärast seda kuupäeva taotletud ühenduse kaubamärgi registreerimisele saab Eesti kaubamärgi omanik esitada vastuväiteid üksnes enne ühenduse kaubamärgi registreerimist ja tuginedes heauskult enne ühinemise päeva registreeritud kaubamärgile, mille taotluse esitamise kuupäev on varasem kui vastava ühenduse kaubamärgi taotluse esitamise kuupäev.

1. mai 2004

- Eesti saab ELi liikmeks; ühenduse kaubamärkide kehtivus laieneb Eestisse. Pärast seda kuupäeva taotletud ühenduse kaubamärki saab Eesti kaubamärgi omanik vaidlustada nii enne kui pärast selle registreerimist.

Ühenduse kaubamärk

- põhineb ühenduse määrusel nr 40/94
- eksisteerib paralleelselt liikmesriikide kaubamärkidega
- kaubamärgi registreerimise taotlus esitatakse ning menetlus toimub ELi siseturu harmoneerimise ametis Hispaanias Alicante
- kaubamärgi registreerimisel kontrollitakse selle sobivust kõigi ELi liikmesriikide keeltest ning liikmesriikides kehtivatest varasematest kaubamärkidest lähtuvalt – ühenduse kaubamärk pole registreeritav, kui registreerimisest keeldumise alus kehtib kas või ühes liikmesriigis
- enne kaubamärgi registreerimist võivad huvitatud isikud esitada selle registreerimisele vastuväiteid
- pärast kaubamärgi registreerimist võivad huvitatud isikud taotleda selle tühistamist
- registreeritud kaubamärk kehtib ühtviisi kogu ELi territooriumil – pärast Eesti ühinemist ELiga ka Eestis
- kaubamärgi kehtivuse pikendamine toimub keskselt

Eesti kaubamärgi ning ühenduse kaubamärgi vahetõrje
olenevalt nende registreerimistaotluse esitamise kuupäevast võrreldes Eesti ühinemise kuupäevaga

	01.11.2003 6 kuud enne Eesti ühinemist	01.05.2004 Eesti saab ELi liikmeks	
kaubamärgi- taotlus Eestis			ühenduse kaubamärk laieneb Eestisse, kuid Eesti kaubamärgi omanik võib keelata ühenduse kaubamärgi I kasutamise Eestis. Ühenduse kaubamärk jääb seejuures Eestis kehtima.
ühenduse kaubamärgi- taotlus I			NB! Eesti kaubamärk peab olema taotletud heas usus
		ühenduse kaubamärgi- taotlus II	ühenduse kaubamärk laieneb Eestisse, kuid Eesti kaubamärgi omanik võib selle registreerimisele esitada vastuväiteid enne ühenduse kaubamärgi registreerimist
		ühenduse kaubamärgi- taotlus III	ühenduse kaubamärk kehtib Eestis, kuid Eesti kaubamärgi omanik võib selle registreerimisele esitada vastuväiteid enne registreerimist või nõuda selle tühistamist pärast registreerimist

Allikas: Mart Enn Koppel

REKLAAMILEID ■ Lihtne ja selge sõnum igapäevaeluks

Sõida kaine peaga

Reklaamibüroo Credo
Bates valis parimaks
reklaamiks sotsiaalkam-
paania "Sõida kaine
peaga" raames eksponee-
ritud äärmiselt lihtsa välireklaami.

reklaami
leid!



J. Margus Klaar
Credo Bates Groupi creative director

"Sõida kaine peaga" on olnud viimase aja üks suuremaid sotsiaalkampaaniaid. Lihtne ja selge sõnum "Sõida kainele!" oli kogu suve nähtav mitte ainult autojuhtidele, vaid kõigile inimestele. Tekstilist sõnumit toetas sisu rõhutat visuaalne lahendus.

Kampaania tugines silmanähtavalt tõdemusele, et kommunikatsioon on otsustav tähtsus meedia mahul ja sõnumi edastamise sagedusel. Sellist lähenemist toetab paljudes Euroopa maades läbi viidud reklaamiuuring, mis kinnitab, et reklaami eksponeerimisel ja nägemiskordade arvul on suurem tähtsus kui sõnumil endal ja selle visuaalsel lahendusel.

Kampaania sõnum, loodud põhimõttel "mida vähem, seda parem", suutis edastada sõnumi sisu üsna efektiivselt. Kainelt sõitmise idee on selgelt esile toodud, seda ei varjuta miski ning sel viisil on see ilmselge töö hea meenus. Niikaua, kui see on nähtav, see ka töötab, tuleb tades inimestele meelde, et nad püsiksid kained, kui nad sõidavad tööle, töölt koju, baari ja ka baarist koju.

Korduvad ja selged meeldetuletused on meie igapäevaelu osaks. Lastele räägitakse vahetpidamata, et peab pesema hambaid ja käsi. Lõpuks muutub pesemine enesestmõistetavaks harjumuseks. Ka sotsiaalreklaamide päraltajad mõtlevad, et oluline järjepidev meeldetuletus.

Üksik reklaam, mis ütleb, et ära juhi autot purjus peaga, ei mõju. Aga aastate jooksul ikka ja jälle sama asja meenutades on sõnumi kumulatiivne efekt see, mis lõpuks vilja kandma hakkab ja inimeste käitumist muuta suudab, nii et nad alkoholi tarbimise järel enam tõe-

Liiklusohutuse kampaania "Sõida kaine peaga"

- tellija: maanteeamet
- teostajad: maanteeamet ja Unicom
- reklaami maht: 242 infokandjal üle Eesti

Allikas: Margis Klaar

poollest autorooli ei lähe. Enamgi veel – mõju laieneb ka ühiskondlike hoiakute muutumisele. Ühiskond muutub purjus juhtide suhtes järjest vähem sallivaks ja lõpuks surub nad teelt välja.

"Sõida kaine peaga" on nii lihtne sõnum, et seda on võimatu ignoreerida. Ometi reklaam iseenesest ei lisanud sellele väitele midagi uut ja läheb otsekohe meelest ära, sest ei paku mälule mingeid assotsiatsioone. Meeldejätmise aga toimub just tundmatut informatsiooni tuntuga sidudes.

Nii et ilma erakordselt suure sõnumi edastamise sageduseta oleks see kampaania jäänud tegelikult märkamata (oleks võinud jääda märkamata).

Igatahes oli "Sõida kaine peaga" ebaloogilise probleemi loogiline järeldus. Jääb ainult selgusetuks, kas sellisel määral lihtsustatud sõnum suutis mõju avaldada ja kas meedia mahate kasutati efektiivselt. Tuletati ju meelde kõigile nangun teadaolevat tõe ja nagu teisi samalaadseid, peaks ka seda meenutama pidevalt (sarnaselt lapsevanemate kasvatusetööga). Kui seda tehakse kampaania korras, siis kui kaua see meele püsib? Või kas see üldse meelde jääb.

PRINTERI TEGELIK HIND SELGUB PÄRAST 1 AASTAT!

(Lehe hind x keskm. printimise vajadus kuus x 12 kuud) + soetushind = printeri tegelik hind

Näidistabel: kulutused printimisele 1500 lehte kuus

Printer	Soetus- hind	1 aasta printimise kulud	Printeri hind pärast 1 aastat	2 aasta printimise kulud	Printeri hind pärast 2 aastat	3 aasta printimise kulud	Printeri hind pärast 3 aastat
H xxxx	4000	7200	11200	14400	18400	21600	25600
FS1010	5980	4680	10660	9360	15340	14040	20020
Sinu võit	-1980	2520		5040		7560	



Tabelis on võrreldud kulutusi printimisele, kus KyoceraMita FS1010 lehe hind on 26 senti ning enim müüdud sama klassi laserprinterite printmise keskmiseks lehe hinnaks on võetud 40 senti ning keskmiseks printeri hinnaks 4000 kr.

TUTVU PAKKUMISEGA: www.kyoceramita.ee
100 PRINTERIT SOODUSHINNAGA!



KyoceraMita ametlik esindaja Eestis Alo ET OÜ Tel 665 9480, e-post info@kyoceramita.ee

ELLAS AUDIT OÜ

Telefon (046) 22 525, 050 32 186
e-post ellas@hot.ee
Emmaste, Hiiu maakond

ARHIIVITEENUSED

- korrastamine
 - säilitamine
- kõikidele nõuetele vastavas turvalises arhiivis.

TÄIENDAVALT

- asjaajamine
- ohuplaanide koostamine

AUDIITORI- JA
RAAMATUPIDAMISTEENUSED.

Kogu tegevus on seotud dokumentide loomise, saamise, korrastamise, kontrolli ja säilitamisega.

Kõiki teenuseid osutatakse üle Eesti.

PARIM KAITSE DOKUMENTIDELE

Lipumast – elegantne visiitkaart

SEPTEMBRI LIPUMASTID -10%

International Flagpoles AS
Suur-Sõjamäe 30 Tallinn
GSM 050 36 399
Tel 6 465 222 Faks 6 465 063
e-mail ifp@ifp.ee www.ifp.ee

äriidee

toimetaja Liina Leiten tel 667 0109, e-post liina.leiten@aripaev.ee

**Toitlustusasutuste
TOP**

ilmub **15. oktoobril**
Reklaampinna broneerimine
1. oktoobrini

reklaamimüügi projektijuht **Küll Kruusand**
küll.kruusand@aripaev.ee, tel 667 0089
faks 667 0200

IDEE ■ Kohtla kaevanduses on kaevanduspark-muuseum, millest on kujunenud Ida-Virumaa üks atraktiivsemaid turismiobjekte

Kaevanduspark pakub elamusi

Ida-Virumaa üks atraktiivsemaid turismiobjekte on Kohtla-Nõmme kaevanduspark, mille tänavusi tegemisi häirisid küll tõsised ülitugevad vihmahood.

Tiit Reinart

1937. aastal rajatud Kohtla kaevandus suleti 1. aprillil 2001. aastal ja sama aasta detsembrist on kaevanduse ühest osast saanud unikaalne vaatamisväärsus. Tegu on väga vana ideega, mida on üritatud käivitada mitmetes kaevandustes Ida-Virumaal, teab kaevanduspargi juhatuse esimees Ain Luuk öelda. Lõplik otsus langes siiski Kohtla kaevanduse kasuks. "Siin on madalal asetsevad kaeveõõnsused, mistõttu veega täitumise oht on suhteliselt väike," tõdeb Luuk. "Samuti on Kohtlas suhteliselt hea territoorium ja töökultuur," loetleb Luuk. Ometi tegi vesi tänavu ka Kohtla kaevandusele liiga.

Luuk on optimistlik ja loodab, et lähema kuu jooksul saab kaevanduse siiski kuivaks ja alustada võib masinate, toetuse, trappide jms taastamisega. Siis saab taas käivitada ligi poolteisetunnise allmaaeekskursiooni, kus kaevuririetusse riietatud kiivrite-lampidega huvilised saavad tutvuda kaevandusmasinatega, näha endist lõhkeaineladu, sõita allmaarongiga või erilise allmaarattaga mööda raudteed ringi vändata, ise saab kaevuripuuriga põlevkivi n-õ kaevandada. Soovi korral võib kaevanduses ka kaevurilõunat süüa ja kaevurinäpsegi mekkida. Võimalik on ka allmaapostkontorist maa peal olevatele tuttavatele tervituskirju postkaarte saata.

Maa peal saab tutvuda rikastusvabrikuga, kus kunagi peamiselt naised käsitsi põlevkivist muud kraami välja sorteerisid. Rikastusvabriku kõrval asuvad aherainemäed ongi tegelikult käsitsi kokku korjatud.

Muuseumi vara on praeguseks üle antud Kohtla-Nõmme vallale, on moodustatud sihtasutus, mille nõukogusse on kaasatud ka Mäetaguse, Maidla ja Kohtla vald ning Eesti Põlevkivi. Kaasata on üritatud kultuuriministeeriumi ja EASI, ent need institutsioonid tol hetkel



Ain Luuki juhitud Kohtla kaevanduspargis saab sõita maa-aluse rongiga.

Fotod: Julia-Maria Linna

Kaevanduspark jätab võimsa mulje

Indrek Saar
Rakvere teatri direktor

■ Käisin kaevanduspargis mõni aasta tagasi seoses etendusega "Jaanituli", mis räägib sealikandide asjadest ja mille prototüübikid on sealt pärit. Huvitav, võimas ja troostitu paik. Siis polnud seal veel suurt midagi avatud – ronisime ühte kõrgesse torni ja käisime kaevanduskäikude värvavas, seega põhjalikku uurimist polnud, rohkem selline *feeling* u saamise retk oli.

Üllar Saaremäe
Rakvere teatri peanäitejuht

■ Mul on väga hea meel, et õnnetus seisus kanti on kaevanduspark tekkinud. Midagi sellist oodati sinna kui päästerõngast. Olgugi et olen ise Kohtla-Nõmmelt pärit, on see kaevanduspark minu jaoks ikka eksootiline. Viimati käisin seal juulikuus. Arvan, et kaevandusparki saab veel täiustada, kui rohkem raha oleks. Muidugi on heameel selle üle, et etendusega "Jaanituli" sai ka teatris selle kandi elu kajastatud.

asjast huvitatud polnud. Nii on tulnud oma jõududega hakka saada. "Investeeringuteks on küll raha antud, aga ekspluatatsioon on olnud vaid piletitulust pluss väikene valla toetus," ütleb Luuk. Tänavu oleks üha enam populaarsust koguva muuseumi piletitulu tootanud päris meeldivat numbrit, kui vihmad poleks oma töö teinud. Rekordkülastuspäeval on tänavu olnud ligi 700 külastajat ja näiteks mais kokku üle 6000 külastaja. Nii et tavanumber on ca 200 inimest päevas. Põhilselt käib muuseumis Eesti rahvas, umbes 10% on olnud ka välisuriste.

Kohtla kaevanduspargi eemärk ja eelis teiste analoogsete ees on see, et näha saab töötavaid masinaid. "Oleme käinud

vaatamas Hollandi-Belgia-Saksamaa söekaevandustes, kus olid masinad niisama vaatamiseks – aga töötavate masinatega jääb ikka ehedam mulje," on Luuk kindel.

Vanadel Euroopa muuseumidel, mis on juba 20 aastat tagasi asutatud, on aega olnud areneda ja mitmesuguseid kõrvalhüüsid välja töötada. Kohtlal on arenemisaeg veel üüriselt olnud. Samas on ka seal ühteist pidevalt juurde tulemas.

Toitlustus- ja majutusvõimalused on olemas, saab käia aherainemäe nõlvadel džibiga sõitmas, karjääri tehismastikul jm. Rikastusvabriku kõrget seinat mööda saab harjutada oma võimeid mägi- või seinaronimises.

Lisaks juba olemasolevale

Kohtla Nõmme suusastaadionile tahetakse aherainemägedele rajada mäesuusakeskus. Plaanis on veel mänguväljakud ja ehk isegi väike veekogu pargi territooriumile.

"Ma ise ei nimetagi teda veel muuseumiks, muuseumini on veel palju maad käia," ütleb Luuk kaevanduspargi kohta. Maapealne osa ja ajaloo-osa tahavad veel täiendamist. Ka on PHARE turismitoetusskeemi eraldanud 5,4 mln krooni, mis läheb külastuskeskuse väljaehitamiseks.

Et saada kaevanduses toimunud tööst täielikku pilt, kuulub Luugi hinnangul tavatingimustes umbes pool päeva. Peale selle võib aega veeta järjest juurdetulevatel lisaatraktsioonidel.

Kohtla kaevanduspark-muuseum

- asukoht: Kohtla-Nõmme, Ida-Virumaa
- juhatuse esimees: Ain Luuk
- asutatud: 2001
- töötajaid: 30 inimest (sh 6 giidi)
- külastajaid: 2002. a ligi 28 000, kokku tegevusaja jooksul ligi 50 000
- käive 2002 (koos investeeringutega) 2 mln kr, jooksvad kulud ca 1,2 mln
- kodulehekülg: www.kaevanduspark.ee

pakutav

allmaaeekskursioonipakett

- ohutusalane instrueerimine, riietumine kaevuririetusse, maa alla laskumine
- jalgsikäik puur- ja laadimismasina ning põlevkivikombaini juurde
- võimalus sõita allmaajalgrattaga
- sõit allmaarongiga põlevkivivagonetide tühjenussõlme juurde
- tutvumine endise lõhkeaineladoga
- eritellimusel maa-alune kaevurilõuna

jätkueekskursioonid

- tutvumine põlevkivi sorteerimiskompleksi ning vaateorniga
- tutvumine BelAZ-kalluriga
- aherainemäelt suveniiriks põlev- ja paekivikihtides leiduvate fossiilide otsimine
- matk Aidu karjääri
- ekskursioon "Põlevkivi teekond" Kohtla-Järve soojuselektrijaama ning tuhamägede juurde
- ekskursioonid Ontikale, Valaste joale ning Ida-Virumaa teistele vaatamisväärsustele

lisateenused:

- majutamine, toitlustus
- suusastaadion
- suusamaja kaminaruum ja saun
- seminariruum
- allmaapostkontor
- kaljuronimisvõimalus 28meetrisel paeseinal
- autosafari

Allikas: Kohtla kaevanduspark-muuseum



**Sis-
sepääs maa alla
maksab 60 krooni.**

Meie kliendiks on Euroopa juhtivamaid paberi-, pakendi- ja trükitööstusettevõtteid, mis on tegutsenud üle 100 aasta.

Konkursi korras võetakse tööle

ostujuht

kelle töö eesmärgiks on varustuse ja sisseostu protsesside väljatöötamine ja arendamine ettevõtte Eestisse rajatavas tehases. Tema töö sisuks on kontaktide otsimine ja loomine võimalike koostööpartneritega Venemaal, Baltikumis ja Skandinaavias, tarnijatega läbirääkimiste pidamine, lepingute sõlmimine ning edasine pidev suhete hoidmine ja arendamine. Ostujuhi ülesandeks on tarnijate kvaliteedi jälgimine, kulude optimeerimine ning tootmiseks vajalike toorainete ning muude materjalide õigeaegse olemasolu tagamine. Ostujuht teeb tihedat koostööd ettevõtte juhtidega ning on kaasatud tehase käivitamisega seotud protsessidesse. Pikemas perspektiivis on kandidaadil heade tulemuste korral ettevõttes võimalus karjääri jätkata mõnel kõrgemal ametikohal.

Sobiv kandidaat on kõrgharidusega ning omab tulemuslikku töökogemust sisseostu alal. Kasuks tuleb paberi-, pakendi- ja trükitööstuse tundmine ja/või teadmised tootmisprotsessidest. Kandidaat peab olema kõrgelt motiveeritud ning valmis töötama iseseisvalt ja pühendunult ambitsioonikate eesmärkide saavutamise nimel. Töö rahvusvahelises keskkonnas eeldab väga head inglise ja vene keele valdamist, suurepärase läbirääkimis- ja suhtlemisoskust, otsustus- ja algatusvõimet, organiseerimis- ja juhtimisoskust.

Sobivale kandidaadile pakutakse tööd pikkade traditsioonidega rahvusvahelises tootmisettevõttes, väga häid koolitus- ja arenemisvõimalusi ning motiveerivat hüvituspaketti.

Konkursist osavõtuks palume täita oma elulookirjeldus ning esitada inglise keelne soovivaldus aadressil www.fontes.ee või saata need märgusõna "OSTUJUHT" all e-mailile info@fontes.ee hiljemalt 26. septembriks k.a.

Lisateave telefonil 6277 077, konsultant Liina Tael.



FONTES
FOORUM

Otsi ja leia **www.fontes.ee**

TALLINN
RIIA
VILNIUS

**PÕHJA-EESTI
VEREKESKUS**
*otsib oma
meeskonda*

arsti

*Immunohematoloogia
referentslaborisse*

Eeldame:

- kogemust immunoloogia/hematoloogia, transfusioloogia, laborimediitsiini alal või sobivate residentuuride läbimist;
- täpsust ja korrektsust;
- valmisolekut töötada lisaks põhikohale ka valvetes.

Pakume:

- mitmekülgset ja vastutusrikast tööd;
- aktiivset ja noort meeskonda;
- huvitavat ja arenevat töökeskkonda;
- konkurentsivõimelist töötasu;
- väljaõpet kohapeal;
- täiendõppevõimalust välismaal.

CV ja soovivaldus saata kuni **31. oktoobrini** k.a Põhja-Eesti Verekeskusele, Ädala 2, 10614 Tallinn, või e-postiga Kaili-Helina.Kolts@verekeskus.ee
Info telefonil 697 7049.



KPMG on üks maailma juhtivatest ärikonsultatsioonifirmadest. Meil on rohkem kui 100 000 töötajat ning oleme esindatud 157 riigis. Eestis töötame alates 1991. aastast, meie põhitegevusaladeks on finantsaudit ja -nõustamine, maksu- ja juriidiline nõustamine, juhtimiskonsultatsioonid.

Vajame oma meeskonda

juristi assistenti

kelle peamiseks vastutusvaldkonnaks on juristide assisteerimine KPMG klientide nõustamisel

Eeldame:

- juriidilist kõrgharidust
- väga head inglise keele oskust, vene ja teiste võõrkeelte oskus on eeliseks
- ametliku kirjavahetuse korraldamise ja haldamise oskust
- kohusetunnet, aktiivset hoiakut, kohanemisvõimet ja stressitaluvust

Kasuks tuleb:

- juriidilise töö kogemus

Edukale kandidaadile pakume:

- vaheldusrikast ja pingelist tööd
- võimalust töötada koostöös Eesti tippettevõtjatega
- arenguvõimalusi erialal ja projektijuhtimises
- konkurentsivõimelist palka

CV, foto, palgaootused ja ingliskeelse kohataotluse (vormi leiata koduleheküljelt aadressil www.kpmg.ee) palume saata 30. septembriks 2003 aadressil: KPMG Estonia (märgusõna "Konkurss"). Ahtri 10A, 10151 Tallinn; e-posti aadressil piret.laur@kpmg.ee või läbi CV-Online keskkonna.

Info e-posti aadressil piret.laur@kpmg.ee.

RATEX
heade teede algus

AS Ratex on 1993.a. loodud teede ja välisvõrkude ehitamise ning asfalditootmisega tegelev firma

AS Ratex on ehituskontserni AS Koger & Partnerid tütarettevõtte, kus hetkel töötab 120 inimest. 2002. aasta käive oli ligi 150 milj krooni. Viimase kahe aasta jooksul on ettevõtte teinud suuri investeeeringuid teedehitustehnika ja uue asfalditehase soetamiseks ning laiendanud tegevust üle Eesti, osaledes edukalt mitmes suuremahulises teedehitusprojekti. Ettevõtte on integreeritud juhtimissüsteem, mis on tunnustatud vastavaks ISO 9001 ja 14001 standardite nõuetele. Meie arengusuundadeks on tegevuse edasine laiendamine ning ehitusmeeskonna kompetentsuse ja kvaliteedi tõstmine. Täpsem info meie koduleheküljelt www.ratex.ee

Seoses organisatsiooni arendamise ja töömahu suurenemisega võtame Tallinna kontorisse tööle:

PAKKUMISTE JA EELARVESTAMISE JUHI

kelle ülesandeks on ettevõtte hinnakujunduse ja eelarvestamise koordineerimine, hinnapakumiste (sh EL abiprogrammide raames teostatavate projektide riigihangete pakkumised) koostamine, eelarve meeskonna töö juhtimine ja antud valdkonna infobaaside haldamine.

Eeldame:

- ehitusalast kõrg- või rakenduslikku haridust või selle omandamist
- varasemat vähemalt 2 aastast töökogemust teedehituse või vee- ja kanalisatsiooni projektidega /soovitavalt ka objektitöö kogemust
- tööks vajalikke teadmisi riigihangete ja rahvusvaheliste pakkumiste koostamisest
- head erialast inglise kirja- ja kõnekeele oskust, vene keele suhtlemisoskust ja head arvutioskust
- majanduslikku mõtlemist, analüüsivõimet ja ratsionaalset tegutsemisoskust
- iseseisvust ja koostöövalmidust

Pakume:

- püsivat ja arendavat tööd
- võimalust välja kujundada oma meeskond ja kuulumist ettevõtte juhtrühma
- ehitustehniliselt huvitavaid projekte
- meeldivat töökeskkonda ja head koostöömeeskonda
- konkurentsivõimelist palka ja kaasaegseid töövahendeid

Konkursist osavõtuks palume saata CV koos soovivaldusega (märgusõna "Ratex") hiljemalt 30. septembriks 2003 konsultatsioonifirmasse SLG Thomas International Eesti, Ahtri 8, 10151 Tallinn või faksil (0) 661 6170, e-post ylle@slgint.ee. Lisateavet annab juhtiv konsultant Ülke Alt tel. (0) 661 6167.



NB! Hoiame kõigi helistajate ja kandidaatide andmed konfidentsiaalsena!



Sooviavaldus ja CV märgusõnaga "telefonimüük" palume saata hiljemalt **26. septembriks** aadressil Pärnu mnt 105, Tallinn 19094 või e-postiga erika.truuverk@aripaev.ee.

Info telefonil 667 0159, Erika Truuverk

Äripäeva Kirjastuse ASi telemarketingi osakond otsib oma meeskonda

müügiesindajaid,

kelle ülesandeks on kirjastuse toodete müük telefoni teel.

Ootame oma meeskonda aktiivseid, rõõmsameelseid, kohusetundlikke, loova mõtlemise ning väga hea väljendus- ja kuulamisoskusega inimesi.

Kasuks tuleb hea arvutitundmine ja eelnev müügialane ettevalmistus.

Pakume koolitust ja arenemisvõimalust, sõbralikku kollektiivi ja kaasaegset töökeskkonda, osalist tööaega (13.00–17.00 või 17.15–21.00) ning töötulemustele vastavat tasu.

1990. aastal asutatud **AS Merko Ehitus** on Baltimaade ehitusturu liidrite hulka kuuluv ettevõtte, mille põhilisteks tegevusvaldkondadeks on ehituse ja projekterimise projektijuhtimine ning kinnisvaraarendus. Ettevõttele on omistatud rahvusvahelised kvaliteedi- ja keskkonnakaitsesertifikaadid vastavalt standarditele ISO 9001 ja ISO 14001.



Otsime oma meeskonda

KINNISVARA-DIREKTORIT

kelle tööülesandeks on kinnisvara arendamise juhtimine ja koordineerimine

Kandidaadilt eeldame:

- kõrgharidust
- vähemalt 3 aastast töökogemust kinnisvara arendamises ja juhtimises
- kinnisvaraalse seadustiku tundmist
- ettevõtte või selle allüksuse juhtimise kogemust ja oskust
- ettevõtlikkust ja initsiatiivikut
- head suhtlemisoskust
- vene ja inglise keele valdamist, soovitatavalt soome keele oskust suhtlemistasandil

Sooviavaldus ja CV palume saata **23. septembriks** aadressil Järvevana tee 9G, 11314 Tallinn, AS Merko Ehitus, faksil 680 5106 või e-posti aadressil: ene.tyvi@merko.ee

OBJEKTI-INSENERI

kelle tööülesandeks on ehitusobjekti dokumentatsiooniga seotud tehniline töö

Kandidaadilt eeldame:

- ehitusalast haridust või selle omandamist
- arvuti kasutamise oskust (tabelarvutus, tekstitöötlus, ajagraafikud, internet)
- vene ja inglise, soovitatavalt soome keele oskust suhtlustasandil
- analüüsivõimet
- meeskonnatöö valmidust

Sooviavaldus ja CV palume saata **16. septembriks** aadressil Järvevana tee 9G, 11314 Tallinn, AS Merko Ehitus, faksil 680 5106 või e-posti aadressil: ene.tyvi@merko.ee

JURISTI

kelle peamiseks tööülesanneteks on ettevõtte esindamine ja nõustamine juriidilistes küsimustes, eelkõige järgmistes valdkondades:

- töövõtulepingute ettevalmistamine
- rahvusvaheliste ja riigihangetega seonduvate küsimuste lahendamine
- asjaõiguslike lepingute ettevalmistamine
- äriõigusega seonduvate küsimuste lahendamine
- tööõiguse küsimustes konsulteerimine

Kandidaadilt eeldame:

- juriidilist kõrgharidust
- vähemalt 3 aastast töökogemust, soovitatavalt eelnimetatud valdkondades
- head suhtlemisoskust
- väga head inglise keele oskust ja head vene keele oskust
- head analüüsivõimet

Sooviavaldus ja CV palume saata **23. septembriks** aadressil Järvevana tee 9G, 11314 Tallinn, AS Merko Ehitus, faksil 680 5106 või e-posti aadressil: ene.tyvi@merko.ee

Soome osalusega Eesti firma, kelle põhitegevuseks on metallkonstruktsioonide ja töteseadmete valmistamine, otsib oma meeskonda

paberitega KEEVITAJAID

Omalt poolt pakume:

- tasu vastavalt tulemustele
- huvitavat ja mitmekesist tööd
- koolitust
- meeldivat kollektiivi

Eesfi Kraanavabrik

CV ja avaldus koos palgasooviga saata faksile 672 6827 hiljemalt **26.09.2003**.

Valio Eesti AS on Soome suurima toiduainete tootja kontserni Valio OY 100% tütarettevõtte Eestis. Ettevõtte tegeleb põhiliselt piimasaaduste varumise, tootmise ning müügi. Laeva meiereis toodetakse üle 50 erineva piimatootet, mida müüakse Alma ja Gefiluse kaubamärgi all.



Võtame tööle

TOOTMISJUHI

Töö kirjeldus:

efektiivne tootmisprotsessi korraldamine ja juhtimine, tootmise operatiivne ja pikaajaline planeerimine ning töötajate motiveerimine

Nõuded kandidaadile:

- kõrgharidus
- juhtimiskogemust ja meeskonnatöö oskust
- iseseisvus ja algatusvõime töökohustuste täitmisel
- inglise või soome keele oskust

Ettevõtte pakub:

- tulemustele vastavat palka
- eneseteostuse võimalust ettevõtte tegevuste arendamisel
- töötamist rahvusvahelises kontsernis

Lisainformatsioon töö kohta:

Asukoht: Tartumaa. Tööle asumise aeg: ASAP

CV/märgusõnaga "tootmisjuht" esitada hiljemalt **30. septembriks** e-postiga valio@valio.ee või aadressil Valio Eesti AS, Sõpruse pst 155, 13417 Tallinn. **Lisainfo telefonil 050 46 663.**



TJO Konsultatsioonid

TJO Konsultatsioonid on juhtimissüsteemide alaste konsultatsioonide ning koolitusega tegelev ettevõtte. Meie missiooniks on aidata kaasa konkurentsivõime suurenemisele organisatsioonide juhtimissüsteemide täiustamise kaudu. Rohkem infot meie tegevuse kohta saab meie koduleheküljelt <http://www.tjo.ee>

Seoses töömahu suurenemisega otsime oma meeskonda

konsultante

Konsultandi tööülesanded:

- osalemine juhtimissüsteemide arendamisprojektides sh kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimissüsteemide projektides
- klientide nõustamine ja koolitamine

Kandidaadilt eeldame:

- kogemusi juhtimissüsteemide arendamise alal
- kõrgharidust
- projektijuhtimise ja meeskonnatöö kogemust
- arvuti kasutamise oskust
- B-kategooria autojuhiluba
- eesti ja vene, soovitatavalt ka inglise keele oskust kõnes ja kirjas
- head suhtlemis- ja esinemisoskust
- arenemishuvi
- kasuks tuleb ISO 9001 ja/või ISO 14001 nõuete tundmine

Pakume:

- arenguvõimalust
- kaasaegset töökeskkonda ja häid töötingimusi
- koolitust
- väärilist tasu tehtud töö eest

CV ja avaldus palgasooviga saata hiljemalt **22. septembriks** aadressil:

OÜ TJO Konsultatsioonid
Lauteri 5, Tallinn 10114 või e-postiga: info@tjo.ee



OÜ Fenar tegeleb tööstuskaupade hulgi-müügiga alates 1992. aastast.

Seoses töömahu suurenemisega otsime oma meeskonda

MÜÜGIESINDAJAT

kelle töö sisuks on kaupade aktiivne müük, pakkumiste tegemine, klientide rahulolu eest hoolitsemine, probleemide kiire ja efektiivne lahendamine.

Sobiv kandidaat on vähemalt 3 aastase müügikogemusega, oskab lisaks eesti keelele inglise ja vene keelt, omab autojuhiluba, on kogenud arvutikasutaja (Word, Excel). Soovitatav on kõrgharidus või selle omandamine.

Pakume omalt poolt stabiilset ja huvitavat tööd, töötulemustest sõltuvat head teenimisvõimalust ning konkurentsivõimelist töötingimusi.

Kandideerimiseks palume saata CV koos soovivaldusega märgusõnaga "müügiesindaja" **25. septembriks** k.a aadressil Kesk-Sõjamäe 1, 11415 Tallinn, faksil 631 2010 või e-postiga marju@fenar.ee.



ETS NORD®

ETS NORD AS on 1998. aastast tegutsenud ventilatsioonitooteid valmistav ettevõtte ning on nende aastate jooksul olnud pidevas arengus, oluliselt on tõusnud eksport Skandinaavia, Baltikumi ja Lääne-Euroopa riikidesse.

Võtame tööle

MÜÜGIOSAKONNA JUHATAJA,

kelle ülesandeks on püstitatud eesmärkide saavutamine müügiosakonna töö juhtimise kaudu.

Eeldused kandidaadile:

- tehnika- või majandusala kõrgharidus
- praktilise müügitöö ja juhtimise kogemust
- inglise, vene ja soome keele oskust
- avatud suhtlemise oskus
- sihipärasus, tahtekindlus

Pakume:

- huvitavat tööd kiirelt arenevas meeskonnas
- motiveerivat töötasu
- kaasaegset töökeskkonda
- erialast koolitust

CV palume saata hiljemalt **29. septembriks** aadressil Pirni 12, Tallinn 10617 märgusõnaga "KONKURSS" või e-posti aadressil: ets@etsystems.ee. **Info tel (0) 651 7360.**

Praktiline loeng sarjast "Lemmiklektorite loengud"

koolitab psühhiaater
Jüri O.-M. Ennet

Stressi vähendamine annab ettevõttele võimaluse suurendada kasumit üle 20%.

Kuidas ennetada töötajate tööstressi?



Teemad:

- Psüühiliste protsesside tundmine, tunnetamine ja juhtimine
- Varjatud liikumapanevad jõud
- Mina/meie jõudude struktuur
- Psüühiliste potentsiaalide edendamine ja rakendamine

Osalejatele:

- Testid
- Individuaalne tagasiside soovijatele

22. septembril
Nabala mõisas Harjumaal
Koolituse kohtade arv on limiteeritud!

Seminari soodushind on 16. septembrini 2610 kr (km-ga 3080 kr), tavahind 2900 kr (km-ga 3422 kr). Mitme osaleja korraga registreerimisel kehtib 10% soodustus. Registreerimine ja lisainfo www.aripaev.ee/seminar või telefonil 6670 233.



Ericsson 13,10 -2,24%  Nokia 13,84 0,87%  Hansapank 330,93 5,75%  Eesti Telekom 115,32 0,27% 

börs

toimetaja Annika Matson, tel 667 0405, e-post annika.matson@aripaev.ee

EKSPORT ■ Eesti eksportööre Rootsi krooni allesjäämine ei mõjuta



Rootsi krooni suhtes vastukäivad ootused

Hansapank ennustab, et selle aasta lõpuks Rootsi kroon tugevneb, Ühispank arvab, et psühholoogiline tagasilöök võib SEKi viia langusesse.

Annika Matson
annika.matson@aripaev.ee

Rootslased hääletasid püüa-päeval rahaliiduga liitumise vastu, krooni püsijäämist pooldas 56,1% kodanikest. Hääletamisest võttis osa tervelt 81,2% Rootsi kodanikest. Euroga liitumise poolt oli 41,8%.

Hansapanga valuutaturgude osakonna juhataja Art Lestberg ennustab, et selle aasta lõpuks tugevneb Rootsi kroon tasemeni 1,7385 Eesti krooni. Veel pikemas perspektiivis ootab Lestberg tugevnemist vähemalt 1,7580 Eesti kroonini. Eesti Panga Rootsi krooni päevakurs oli eile 1,7043 krooni. "Praegusest tasemelt on oodatav tugevnemine umbes 2 protsenti," täpsustas Hansapanga valuutaekspert. "Mida rohkem Rootsi kroon tugevneb, seda konkurentsivõimelisemaks Eesti toodang muutub, seega on tugev SEK meie eksportijatele kasulik," rääkis Lestberg.

Ühispanka valuutadiiler Jaanus Jõgi arvab, et aasta lõpuks on Rootsi kroon vahemikus 1,6905 kuni 1,7005 Eesti krooni. Jõgi täpsustas, et Rootsi euroreferendumile võib järgneda psühholoogiline tagasilöök ja Rootsi kroon euro vastu nõrgeneda.

"Analüütikud prognoosivad, et Rootsi kroon võib lähima paari kuu jooksul kukkuda 1,69 Eesti kroonini ja aasta lõpuks tagasi jõuda selle tasemeni, kus ta praegu on," rääkis Jõgi.

Ta lisas, et Eesti eksportööridele oleks kasulik olnud, kui rootslased oleksid eurole üle läinud. "Sel juhul ei oleks firmadel olnud mingit valuutariski Rootsiiga kauplemisel," märkis Jõgi ning lisas, et hetkel jääb Rootsi krooni kursi risk endiselt üles.

Eesti valuutaekspertid ei usu, et rootslaste "ei" eurole nende mõjuvõimu edaspidi Euroopas vähendab, sest naaberriide majandus on praegu arenenud tõusujoones ning nende

areng on palju kiirem kui eurotsooni oma. "Kõik on niigi hästi, milleks veel see euro!" mõtlevad Lestbergi sõnul rootslased.

Lestbergi ütluste kohaselt on sealsetel poliitikutel väga raske põhjendada, mida euro võiks paremaks teha. "Kõik, millega poliitikud on euro headust põhjendanud on abstraktsed numbrid – näiteks majanduskasv, tööpuudus ja inflatsioon. Kui elu on niigi hea, ei jõua põhjendused inimesteni," rääkis ta.

Lestberg lisas, et Eesti eksportijatele oleks kahtlemata tugevnev Rootsi kroon kasulik.

"Uuel euroreferendumil 2013. aastal on rootslaste otsus teistsugune," arvas Jõgi. Ta lisas, et euro kasutuselevõtu referendumil ajastus ei olnud õige, sest Euroopa Liidu majanduskasv on olnud nigel võrreldes Rootsi omaga.

Rootsi on väliskaubanduse käibe poolest Eesti jaoks kolmandal-neljandal kohal. Klementi juhataja Toomas Leis ütles, et ei looda Rootsi krooni kõikumistest suurt kasu. "Kle-

menti keskendub oma põhitgevusele," ütles Leis.

"Selgelt stabiilsem olukord oleks, kui Rootsi läheks eurole üle, siis oleks tegevust palju lihtsam kavandada," kommenteeris Leis. Ta lisas, et kui Rootsi kroon on ka jätkuvalt tugev, on see positiivne, aga kui ta nõrgeneb, on olukord loomulikult vastupidine.

Ka Norma eksporti Rootsi ei mõjuta sealse rahva otsus eurotsoonist välja jääda, ütles Nor-

ma turundus- ja arendusdirektor Peeter Tibo.

"Meil läheb umbes 50% müügist Rootsi poole ja seni on see toimunud ning toimib kindlasti ka edaspidi," märkis Tibo. Ta lisas, et kui rootslased oleksid valinud euro, oleks protsessid küll lihtsustunud, aga ekspordi mahule poleks see mõju avaldanud.

"Me ostame ka suhteliselt palju Rootsist, lisame lisandväärtuse ja müüme tagasi," ütles Tibo. Ta mainis, et kursi liikumised toimuvad alati mõlemas suunas, Normal on valuutariskid maandatud ja töö läheb samamoodi edasi.

Äripäev
online

Hansapank noolib Leedu juhtivat elukindlustajat

Hansapanga Leedu tütarfirma esitas eile pakkumise Leedu juhtiva elukindlustusseltsi LDGD ostmiseks. Pakkumise maksumuseks on 63,5 mln litti (288 mln krooni).

Hansapank teatas Tallinna börsile, et tütarfirma AB Bankas Hansabankas esitas eile pakkumise kindlustusseltsi UAB Lietuvos Draudimas tütarfirma UAB Lietuvos Draudimo Gyvybes Draudimas (LDGD) 100% aktsiate ostmiseks. LDGD on Leedu elukindlustusturu liider 42% turuosaga, kogudes esimesel poolaastal 42,2 miljoni liti (191 mln krooni) ulatuses preemiaid.

Hansapanga juhatuse esimehe Indrek Neivelti sõnul on see tehing strateegilise tähtsusega. "Leedu juhtiva elukindlustusfirma ostmine toetab meie põhimõtet pakkuda klientidele kõiki finantsteenuseid mugavalt ja ühest kohast," ütles Neivelt.

Hansabankase juhatuse aseesimees Dalius Kaveckas ütles, et LDGD on Leedu turul väga tugeval positsioonil. "LDGD on juhtiv elukindlustusfirma Leedus mitte ainult turuosa, vaid ka professionaalsuse poolest," kommenteeris Kaveckas.

Lisaks teatas Hansapank börsi vahendusel, et Leedu Hansabankase juhatuse esimees ja Hansapanga juhatuse liige Arunas Siksta esitas eile nõukogu esimehele tagasiastumispalve. Nõukogu esimehe Anders Sahléni sõnul oli tal kahju kuulda Arunas Siksta lahkumisest. "Arunas on andnud väga suure panuse Hansapanga arengusse nii Hansabankase loomisel kui ka selle integreerimisel Leedu Hoiupangaga. Samas on mõistetav, et võimekas juht otsib uusi väljakutseid," ütles Sahlén.

LHV pakub aktsiate tagatisel laenu

LHV pakutava aktsiate tagatisel laenu aastane intress on 12%, kuid laenu saab võtta ka üheks kuuks intressiga 1%.

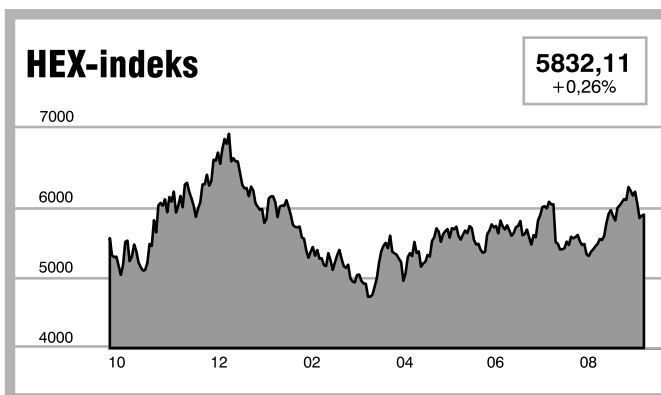
LHV maaklerite juhi Kristjan Lepiku sõnul on asja sisu järgmine: kui kliendil on meie kontol näiteks 50 000 krooni, mille eest on ostetud Hansapanga aktsiaid ja kui ta arvab, et tahaks kohe osta ka Telekom aktsiaid, siis saab ta meilt laenu. Lepik lisas, et varem oleks tulnud uute aktsiate ostmiseks Hansapanga paberid maha müüa.

Lepik lisas, et laenu võtmisel tuleb lisaks tasuda 100 krooni. Tema sõnul sellist laenu pikaks ajaks ei võeta, sest tegemist on lühiajalise abimehega. Lepik lisas, et ka pangad pakuvad sarnast laenu, aga summad on tunduvalt suuremad ja selleks tuleb sõlmida leping, mis võtab aega. LHVd käib asjaajamine Lepiku sõnul internetis ja kiiresti.

Alta Capitali osalus Klementis kasvas ligikaudu 8 protsendile

Alta Capital suurendas oma osalust Klementis ligikaudu 8 protsendile, teatas Tallinna börs.

Alta Capital kuulub Klementi nõukogu esimehele Indrek Rahumale. Rahumaa sõnul on nende eesmärk kasvatada Klementi väärtust. "Klementi on õigel teel," kommenteeris Rahumaa. Ta lisas, et muudatused võtavad aega, aga seni on paljud ümberkorraldused juba edukalt tehtud.



Tallinna börs			
15.09.			
Taise	293,32	3,01%	
käive	31,33 mln kr		
ÄP tööstusindeks	113,01	-0,92%	

Investori kalender

K 17. september

FedEx – majandustulemused
Morgan Stanley – majandustulemused

N 18. september

Nike – majandustulemused
Palm – majandustulemused

E 22. september

Goldman Sachs – majandustulemused
statistikaamet – tööstustoodangu tootjainnaindeks, ekspordi- ja impordihinnaindeks, august 03

T 23. september

statistikaamet – tööstustoodangu ja energia tootmine, jaanuar–august 03
Eesti Pank – laenud, intressimäärad, august 03

N 25. september

Eesti Pank – rahapakkumine
Hennes & Mauritz – majandustulemused
Vivendi Universal – majandustulemused

T 7. oktoober

Alcoa – majandustulemused

suurim tõusja
Klementi
+7,89%

suurim langeja
Baltika
-8,48%

enim kaubeldud
Hansapank
24,39 mln kr

Hansa väärtus kasvas rekordiliselt

Raivo Sormunen

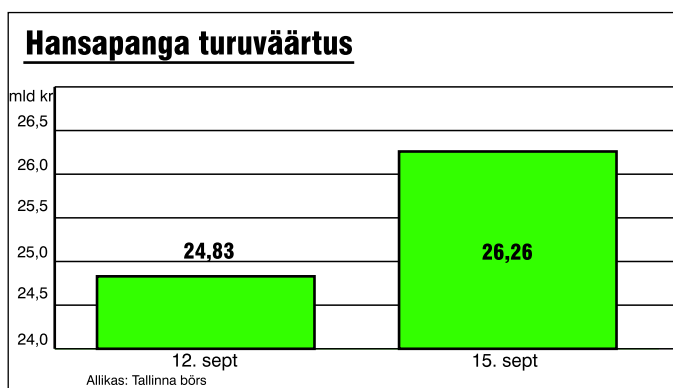
raivo.sormunen@aripaev.ee



Esimene Euroopa Liidu referendumi järgne päev möödus Tallinna börsil üldjoontes vaikselt. Tugeva pörke tegi vaid Hansapanga aktsia, mis lisas oma turuväärtusele 1,43 mld krooni.

Kui aastavahetusel 250 krooni juures tiirutanud väärtpaber oli möödunud teisipäevaks jõudnud juba üle 350 krooni, siis nädala viimastel päevadel hakkasid institutsionaalsed investorid kohalike maaklerite sõnul Hansapanga aktsias kasumit võtma. Alates möödunud kolmapäevast on pangaaktsia oma väärtusest kaotanud vastavalt 5,48; 17,05 ja 15,81 krooni.

Esimene referendumijärgne kauplemispäev tõi turule tagasi märkimisväärse ostuhuvi. Osaliselt võis aktsiat toetada ka ümmargune, 20eurone (312,93 kroonine) toetustase. Igatahes sulgus väärtpaber eile 330,93



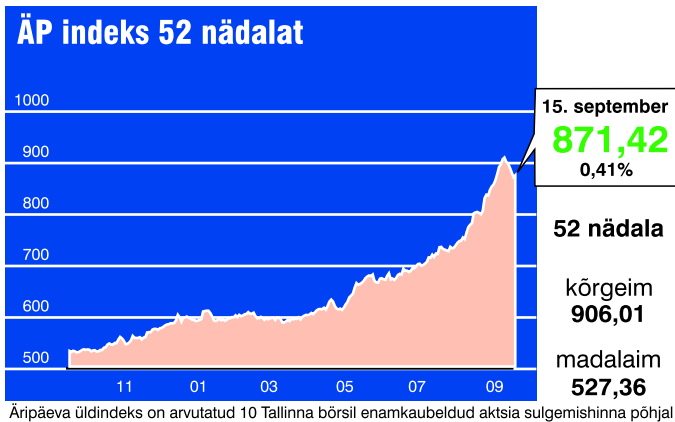
Hansapank lisas eile oma turuväärtusele rekordilised 1,43 miljardit krooni.

kroonil ehk 20 krooni kõrgemal kui börsipäev varem. Panga turuväärtus (aktsia turuhind korda aktsiate arv) tegi päevaga ajaloo suurima, 1,43 miljardi kroonise hüppe.

Ehkki Hansapanga ja Eesti Hoiupanga ühinemisteade tõstis 14. jaanuaril 1998. aastal esimesena mainitud aktsiat päevaga 24,50 krooni võrra (156,50 kroonini), ehk enam

kui eile, oli toona aktsiaid ettevõtte bilansis praegusest enam kui poole vähem ning panga turuväärtuse kasv jäi alla miljardi krooni.

Kuigi protsendiliselt toimus ka mõne teise aktsia osas mõdukaid liikumisi, oli see tingitud pigem aktsianoteeringute kokkutõmbumisest ja likviidsuse kasvust kui jõulisest ostu- ja müügihuvist.



Äripäeva üldindeks on arvatud 10 Tallinna börsil enamkaubeldud aktsia sulgemishinna põhjal

Tallinna Börs									
15.09.									
	sulgemis-hind kr	muutus-eelm (%)	ost	müük	tehin-guid	käive kr	P/E	div. akt.	

PÖHINIMEKIRI

Baltika	32,08	-8,48	32,08	35,05	1	4 811	-	-	-
Eesti Telekom	115,32	0,27	114,22	115,32	22	5 649 829	15,8	6,00	6,00
Hansapank	330,93	5,75	330,93	331,71	68	24 386 264	12,7	6,00	6,00
Harju Elekter	101,86	-1,51	100,92	109,53	4	228 511	5,1	2,00	2,00
Merko Ehitus	172,11	-4,35	172,90	176,02	4	208 570	11,6	2,25	2,25
Norma	109,84	2,93	107,96	109,68	7	626 025	8,3	5,00	5,00
T. Kaubamaja	67,28	-1,60	67,28	69,47	1	3 364	13,1	1,00	1,00

I-NIMEKIRI

Estiko	17,21	0,00	14,71	17,21	0	0	10,6	-	-
Kalev	43,50	0,00	40,68	43,81	0	0	10,6	-	-
Klementi	32,08	7,89	29,73	32,08	1	41 698	-	-	-
Rakvere LK	17,21	0,92	16,27	17,21	3	44 749	10,6	-	-
Saku Õiletehas	78,23	-0,99	76,67	78,23	3	125 173	21,4	5,00	5,00
T. Farmaatsiatehas	27,07	0,00	25,03	27,07	0	0	21,5	-	-
Viisnurk	40,06	-2,29	39,90	41,15	2	13 772	-	-	-

VÕLAKIRJADE NIMEKIRI

Hansa Capital	-	-	-	0	0	-	-	***	***
Eesti Post	-	-	-	0	0	-	-	***	***
Tallinna Sadam	10 185,00	-	-	0	0	3,33%	***	***	***

VABATURG

EVP	0,965	0,00	0,964	0,970	2	0	-	-	-
-----	-------	------	-------	-------	---	---	---	---	---

* P/E suhe on arvatud viimase 4 kvartali vahearuande ((ku on olemas siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud puhaskasumi põhjal

** viimase majandusaasta kohta teavitatud (makstud) dividendi suurus (kroonides)

*** tulusus viimase tehingu põhjal

Aktsiate ostu-müüginoteeringud*				
aktsia	valuuta	ostuhind	müügihind	noteeria
Eesti Gaas	EEK	52,00	-	Hansapank
EVP	EEK	0,950	0,990	Hansapank
		0,925	0,975	Ühispank
MicroLink	EEK	70,00	150,00	Trigon

* kursid on päeva jooksul korrigeeritavad

17. septembril
on jooksu start
Ülemiste järve juures.

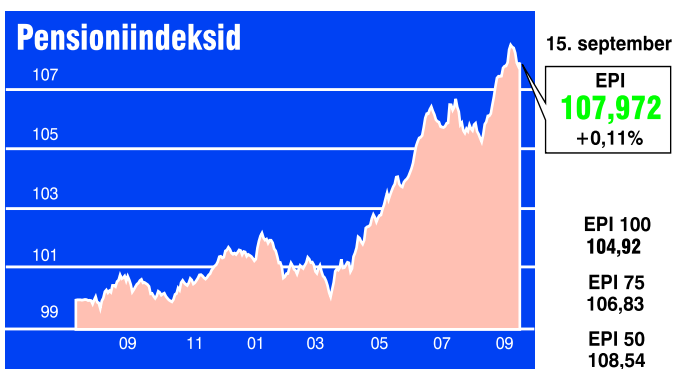


Start avatud 17 – 20.
Sarja registreerumine
www.nordea.ee

Investeeringufondid 15.09.

fond	kuupäev	ost kr	müük kr	NAV	riski-aste***	aasta algusest %	tootlus (p.a.)%	fondi maht	haldav ettevõtte
II PENSIONISAMBA FONDID									
Ergo Tuleviku Pensionifond	15.09	10,8800	11,3200	10,9900	-	7,75	9,47	22 791 740	AS ERGO Varahaldus
Ergo Rahulik Pensionifond	15.09	10,2800	10,6900	10,3800	-	1,86	3,26	11 281 760	AS ERGO Varahaldus
Hansa Pensionifond K1	15.09	10,5200	10,7900	10,6300	-	3,30	5,56	38 357 327	Hansa Investeeringufond
Hansa Pensionifond K2	15.09	10,6700	10,9400	10,7800	-	6,52	7,69	124 580 296	Hansa Investeeringufond
Hansa Pensionifond K3	15.09	10,9900	11,2700	11,1000	-	11,00	11,31	176 835 901	Hansa Investeeringufond
LHV Aktsiapensionifond	15.09	10,4900	10,7100	10,6000	-	8,05	6,43	22 631 288	LHV Varahaldus
LHV Intressipensionifond	15.09	10,6100	10,8300	10,7200	-	3,57	6,77	7 152 648	LHV Varahaldus
Sampo Pension 25	15.09	10,6128	10,8272	10,7200	-	3,57	5,72	15 296 186	Sampo Varahaldus
Sampo Pension 50	15.09	10,9989	11,2211	11,1100	-	6,11	8,60	70 082 397	Sampo Varahaldus
Sampo Pension Intress	15.09	10,3059	10,5141	10,4100	-	1,96	3,58	7 555 027	Sampo Varahaldus
Seesami Kasvu Pensionifond	15.09	9,9200	10,2200	10,0200	-	3,51	-	14 422 812	Seesam Varahalduse AS
Seesami Optimaalne Pensionifond	15.09	10,0700	10,3700	10,1700	-	1,80	0,89	14 506 338	Seesam Varahalduse AS
Seesami Võlakirjade Pensionifond	15.09	10,3800	10,5800	10,4800	-	1,35	3,46	12 157 717	Seesam Varahalduse AS
Ühispana Pensionifond Konservatiivne	15.09	10,3200	10,5800	10,4200	-	2,26	3,21	41 447 265	Ühispana Varahaldus
Ühispana Pensionifond Progressiivne	15.09	10,7800	11,0500	10,8900	-	6,89	8,14	135 627 747	Ühispana Varahaldus
III PENSIONISAMBA FONDID									
Hansa Pensionifond V2	15.09	14,0400	14,3200	14,1800	3,11	13,53	16,13	33 424 168	Hansa Investeeringufond
LHV Täiendav Pensionifond	15.09	10,1300	10,3300	10,2300	-	12,91	10,83	4 452 673	LHV Varahaldus
Sampo Pensionifond	15.09	12,0780	12,3220	12,2000	-	7,39	10,21	10 602 992	Sampo Varahaldus
Ühispana Pensionifond Täiendav	15.09	12,4000	12,6600	12,5300	3,07	10,00	12,45	31 950 129	Ühispana Varahaldus
AVATUD INVESTEERIMISFONDID									
Balti Kasvufond	15.09	275,0000	280,5600	277,7800	8,04	29,76	35,60	172 997 800	Hansa Investeeringufond
Hansa Läänemere Aktsiafond	15.09	79,0200	80,6200	79,8200	-	18,06	15,35	21 748 754	Hansa Investeeringufond
Hansa Vene Kasvufond	15.09	563,1100	574,4900	568,8000	27,34	37,07	35,05	59 548 562	Hansa Investeeringufond
Mandatum Neutral	15.09	342,3725	352,8533	349,3597	-	1,25	1,93	3 718 694 391	Sampo Rahastoyhtiö
Mandatum Omega	15.09	341,9230	352,3900	348,9010	-	1,64	2,33	1 539 918 095	Sampo Rahastoyhtiö
Nordea Euroland*	12.09	1,7949	1,8312	1,8131	25,92	10,73	-0,56	172 700 000	Nordea Rahastoyhtiö
Nordea Optima.fi*	12.09	0,2274	0,2320	0,2297	9,07	4,39	1,85	517 400 000	Nordea Rahastoyhtiö
Sampo Balti IF	15.09	3,3914	3,4952	3,4606	13,48	40,05	50,96	431 020 449	Sampo Rahastoyhtiö
Sampo Kasvufond	15.09	12,5532	12,8068	12,6800	20,14	20,53	25,17	26 661 818	Sampo Varahaldus
Trigon Balti Aktsiafond	15.09	198,5239	203,5626	201,5471	10,64	49,87	56,97	25 197 624	Trigon Funds
Trigon Kesk-ja Ida-Euroopa Fond	15.09	119,2457	122,2722	121,0616	-	19,96	27,01	261 736 376	Trigon Funds
Äripäeva Indeksi Fond	15.09	-	-	6,2914	15,05	11,64	26,69	1 097 889	Ühispana Varahaldus
Ühispana Kasvufond	15.09	3,1155	3,1785	3,1470	13,84	26,14	31,07	76 549 540	Ühispana Varahaldus
VÕLAKIRJAFONDID									
Hansa Intressifond	15.09	132,5600	132,5600	132,5600	0,14	2,07	3,06	1 248 594 004	Hansa Investeeringufond
Kapitaalikaitsfond	15.09	1 184,9606	1 187,9304	1 187,9304	0,29	2,00	3,13	46 936 316	Trigon Funds
Nordea Euro Obligaatio*	12.09	0,0533	0,0538	0,0535	3,61	2,88	5,71	202 900 000	Nordea Rahastoyhtiö
Sampo USD Intressifond**	15.09	56,5673	56,5673	56,5673	0,96	0,69	1,00	5 568 824	Sampo Varahaldus
Ühispana Võlakirjafond	15.09	11,7397	11,7397	11,7397	1,33	3,77	6,07	305 690 564	Ühispana Varahaldus
RAHATURUFONDID									
Hansa Rahaturufond	15.09	-	-	1 000,0000	1,53	1,63	2,51	1 443 548 202	Hansa Investeeringufond
Hansa USD Rahaturufond**	15.09	-	-	59,2537	0,56	0,57	0,59	13 524 290	Hansa Investeeringufond
Sampo Rahaturufond	15.09	-	-	1 152,7800	2,22	1,91	1,75	333 708 019	Sampo Varahaldus
Ühispana Rahaturufond	15.09	-	-	100,0000	1,95	2,14	2,14	1 740 050 505	Ühispana Varahaldus

* noteeringud ja fondide mahud EUR' des; ** noteeringud ja fondide mahud USD' des; *** investeeringufondi tootlus viimase 24 kuu standardhälve



Eesti Väärtpapierikeskuse kogumispensionifondide indeksid

Maaklerifirmad

Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn tel 669 0941, faks 661 6038

Eesti Ühispank Tornimäe 2, Tallinn tel 665 6622, faks 665 6802

Hansapank – Liivalaia 8, Tallinn tel 613 1659, faks 613 1545

LHV Roosikrantsi 2, Tallinn tel 611 0300, faks 611 0310

Sampo Pank Narva mnt 11, Tallinn tel 630 2104

Suprema Pärnu mnt 10, Tallinn tel 640 5784, faks 640 5701

Trigon Securities Pärnu mnt 15, Tallinn tel 667 9233, faks 667 9201

Fondivalitsejad

Ergo Varahalduse AS Lauteri 5, Tallinn, tel 667 9200, faks 667 9201

Hansa Investeeringufondide AS ... Liivalaia 8, Tallinn 15 038, tel 631 0336, faks 626 0636
e-post: fondid@hansa.ee

LHV Varahalduse AS Roosikrantsi 2, Tallinn 10 119, tel 611 0308
faks 611 0310, e-post: tonno.vahk@lhv.ee

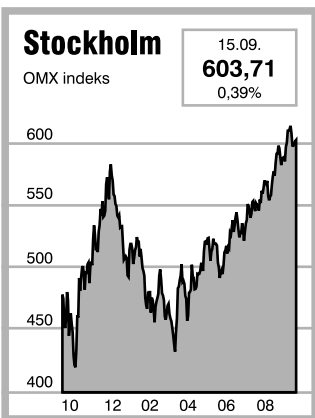
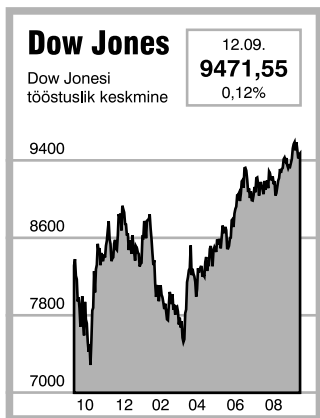
Nordea Rahastoyhtiö Hobujaama 4, Tallinn 10 151, tel 628 3344

Sampo Varahalduse AS Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2295, faks 630 2275
e-post funds@sampopank.ee
kodulehekül: http://www.sampo.ee

Trigon Funds Pärnu mnt 15, Tallinn 10 141, tel 667 9208
faks 667 9221, e-post:fond@trigon.ee
kodulehekül: http://www.trigon.ee

Ühispana Varahald

toimetaja Tõnis Oja tel 667 0171, e-post turud@aripaev.ee

**USA börsid* 15.09.**

aktisia	sektor	sulgemis- hind	muut %	52. nädala max	min	p/e
Adobe Sys Inc	TT	39,32	-0,53	40,42	17,71	41,8
Advanced Micro Dev	ET	12,02	-1,15	12,59	3,10	-
Alcoa	MT	28,90	-0,96	29,35	17,62	49,8
Altera Corp	ET	21,48	-2,14	23,36	8,32	71,6
Altria Group Inc	MT	40,82	0,62	48,18	27,70	7,9
Amazon.com Inc	EK	45,48	-0,44	47,75	15,29	-
American Express Co	FV	45,00	0,22	46,40	26,55	20,8
Amgen Inc	FT	68,65	0,19	72,37	39,12	-
AOL Time Warner Inc	TN	15,85	-1,37	17,89	9,90	-
Apple Computer Inc	AT	22,65	-1,95	23,32	12,72	-
Applied Materials Inc	ET	21,02	0,24	22,34	10,26	-
AT&T Corp	TE	21,83	-0,32	28,88	13,45	27,0
Bellsouth Corp	TE	25,56	0,08	30,00	18,32	14,0
Biogen Inc	FT	40,40	-1,29	50,52	28,43	29,9
Boeing Co	MT	35,53	-0,36	38,90	24,73	101,5
Bristol Myers Squibb	FT	26,31	-0,34	29,21	20,74	22,1
Broadcom Corp	ET	26,68	-1,22	29,96	9,52	-
Brocade Comm Sys	ET	6,24	-0,40	13,04	3,59	-
Campbell Soup	TO	27,13	0,89	27,18	19,65	17,8
Caterpillar	MT	68,77	1,10	73,97	33,75	22,8
Check Point Soft Tech	TT	18,66	-1,06	22,20	12,62	18,8
ChevronTexaco	EG	72,91	-0,05	76,23	61,31	20,9

Chiron Corp	TT	55,77	-0,62	56,52	33,80	38,7
Ciena Corp	ET	6,74	-2,60	7,74	2,41	-
Cisco Systems	ET	20,58	-0,39	21,05	8,12	41,2
Citigroup Inc	FV	44,14	-0,36	48,15	25,08	15,7
Colgate Palmolive	MT	55,53	-1,05	60,99	48,75	23,7
Coca Cola	TO	43,64	-0,80	53,10	37,01	25,1
Comcast Corp	TE	28,84	-0,69	32,86	16,52	-
DaimlerChrysler	AU	37,92	0,00	40,84	26,27	20,4
Delta Air Lines	TN	14,63	-0,68	16,05	6,10	-
Dell Computer	AT	33,84	0,12	35,04	22,59	37,2
Du Pont	MT	44,22	-0,65	45,55	34,71	21,6
Eastman Kodak	MT	27,77	0,14	41,08	24,18	14,0
eBay Inc	EK	53,55	1,77	58,93	25,11	112,7
EchoStar Comm	TE	37,38	0,00	40,95	16,00	-
Electronic Arts Inc	TT	89,31	0,04	92,00	47,51	40,4
EMC Corp	AT	13,63	1,34	13,97	3,67	340,8
Exxon Mobil Corp	EG	37,90	-0,08	38,50	31,18	14,6
FedEx Corp	TN	64,95	-0,44	68,96	42,75	23,7
Flextronics Intl Ltd	ET	14,00	-0,78	15,01	5,47	-
Ford Motor Co	AU	11,46	-1,21	12,53	6,58	23,9
General Electric	MT	31,68	0,48	31,66	21,30	22,3

General Motors	AT	41,20	-0,79	45,35	29,75	9,0
Genzyme Corp	FT	48,69	0,14	52,43	17,92	46,4
Gillette Co	MT	32,55	-0,43	33,78	27,57	26,5
GlaxoSmithKline	FT	41,26	-0,63	43,87	31,85	17,7
Hewlett-Packard	AT	19,89	-0,95	23,90	10,92	28,8
Honda Motor	AU	22,27	-0,13	22,30	15,47	12,2
Home Depot	JK	32,43	2,66	34,99	20,10	19,7
Honeywell	MT	28,21	-0,74	30,07	18,77	-
IBM	AT	89,46	0,86	90,40	54,01	23,1
IDEC Pharm Corp	FT	35,38	-1,69	47,41	27,80	39,8
Intel Corp	ET	27,99	-1,25	29,20	12,95	51,8
International Paper	MP	39,79	-0,97	41,50	31,35	120,6
Intuit Inc	TT	46,82	-0,11	55,04	33,30	38,1
JP Morgan Chase	FV	34,05	0,15	38,26	15,26	24,5
JDS Uniphase Corp	ET	4,00	-0,25	4,71	1,58	-
Johnson & Johnson	MT	51,30	-0,64	61,30	49,00	23,6
Juniper Networks	ET	16,62	-3,25	18,19	4,15	-
Kraft Foods Inc	TO	29,51	-0,87	41,30	26,35	14,2
Kroger Co	JK	18,95	-0,26	19,70	11,00	11,6
Linear Tech Corp	ET	37,88	-1,28	42,03	18,92	50,5
Lowes Companies	JK	52,55	2,14	55,90	33,37	24,9

Lucent Technologies	TE	2,25	0,90	2,75	0,55	-
Maxim Integr Products	ET	41,40	-1,97	45,74	20,75	45,0
McDonald's	TN	23,50	0,09	24,25	12,12	30,5
MedImmune Inc	FT	37,40	-0,72	42,09	20,45	55,8
Merck & Co	FT	53,42	-0,15	60,19	41,09	16,4
Merrill Lynch & Co	FV	54,14	0,07	55,60	28,21	17,3
Microsoft Corp	TT	28,46	0,42	29,48	21,56	30,8
Millennium Pharm Inc	FT	15,00	-1,57	18,36	6,24	-
3M Company	MT	137,85	-0,27	145,70	108,45	25,1
Morgan Stanley	FV	48,94	0,16	50,49	28,80	18,9
Motorola Inc	TE	10,66	-1,66	12,25	7,30	42,6
Nextel Comm	TE	19,10	0,53	20,53	6,75	8,0
Novell Inc	TT	5,38	0,02	5,65	1,90	-
Office Depot	JK	15,13	-0,26	18,50	10,28	15,1
Oracle Corp	TT	12,59	0,32	14,03	7,30	28,0
Palm Inc	AT	21,15	2,82	22,16	9,00	-
PanAmSat Corp	TE	14,90	-0,53	20,29	12,60	21,0
Paychex Inc	TN	34,59	-0,77	37,50	22,50	44,3
Pepsico Inc	TO	44,92	-0,58	47,98	34,00	22,1
Pfizer Inc	FT	31,96	0,19	36,92	27,00	45,0
PMC Sierra Inc	ET	13,65	-2,43	15,37	2,70	-

Procter & Gamble	MT	91,88	-0,03	93,50	79,57	24,9
Qualcomm Inc	ET	43,30	1,12	42,95	25,10	48,7
RealNetworks Inc	TT	6,95	0,72	9,29	2,68	-
RF Micro Devices Inc	ET	10,27	1,38	13,50	4,55	-
SBC Communications	TE	23,35	-0,34	31,65	18,85	9,7
Siebel Sys Inc	TT	10,24	0,00	12,23	5,33	-
Sony Corp	ET	36,88	-0,30	45,84	23,16	88,4
Sun Microsystems	AT	3,86	-1,53	5,64	2,34	-
Tellabs Inc	ET	7,20	-2,44	10,11	4,00	-
Texas Instruments	ET	23,68	-0,84	26,12	13,10	-
Toyota Motor	AU	63,08	-0,27	63,60	41,17	19,1
Wal-Mart Stores	JK	57,69	0,37	60,20	46,25	30,2
Walt Disney Co	MT	20,12	-0,59	23,80	13,90	37,3
Wells Fargo & Co	FV	50,02	-0,50	53,71	43,27	14,4
Verisign Inc	TT	15,09	0,13	16,80	3,92	-
Veritas Software	TT	33,19	-0,95	36,96	10,30	94,8
Verizon Comm	TE	35,44	-0,53	44,31	26,75	10,1
Viacom Inc	TN	43,83	0,02	48,13	33,26	32,2
Xilinx Inc	ET	29,88	-1,39	32,80	13,50	80,8
Yahoo! Inc	MT	34,85	0,09	36,80	8,94	120,2

* hinnad kell 18.00 seisuga, USD, Moneyline Telerate'i põhjal

Helsinki börs* 15.09.

aktisia	sektor	sulgemis- hind	muut %	52. nädala max	min	p/e
Aldata Solution	TT	1,97	2,07	2,05	0,43	70,4
Comptel	TT	1,84	0,00	1,98	0,68	-
Eimo	MT	1,02	0,00	1,38	0,81	19,6
Elisa Comm.	TE	8,70	-1,14	9,49	4,46	-
Elcoteq Network	ET	12,85	-1,08	14,20	6,85	19,5
Elektrobit Group	ET	0,40	-2,44	0,45	0,25	-
F Secure	TT	1,01	1,00	1,16	0,44	-
Nordea	FV	4,74	0,21	5,17	3,32	-
Nokia	TE	13,84	0,87	20,50	10,55	19,4
Novo Group	TT	3,55	1,43	3,59	2,08	16,1
Outokumpu	MT	10,05	0,00	10,35	6,87	8,7
Pohjola Yhtymä	FV	17,05	-0,29	17,60	11,32	6,5
Perlos	MT	4,98	0,20	8,43	2,96	-
Sampo	FV	7,18	0,14	7,80	5,05	11,4
Stonesoft	TT	0,59	0,00	0,90	0,30	-
Stora Enso	MP	11,47	-0,69	12,70	8,30	-
Teleste	TE	4,67	1,52	5,20	2,21	-
TeliaSonera AB	TE	3,79	-1,30	4,15	2,57	-
Tietoanator	TT	18,46	0,27	19,48	10,25	24,0
TJ Group	TT	0,25	0,00	0,29	0,12	-
UPM Kymmene	MP	15,70	-1,57	18,88	11,05	7,4

* hinnad kella 18.00 seisuga, EUR, Moneyline Telerate'i põhjal

Stockholmi börs* 15.09.

aktisia	sektor	muut hind	%	52. nädala max	min	p/e
ABB Ltd	MT	48,50	4,75	49,60	9,00	-
Autoliv	MT	250,00	0,60	268,50	154,50	-
Assa Abloy	MT	77,00	2,67	124,00	67,00	21,8
Atlas Copco	MT	253,50	0,80	273,00	137,50	-
AstraZeneca	FT	345,50	-0,43	365,00	245,00	-
Electrolux	MT	186,00	-0,27	194,50	119,50	11,0
Ericsson Tel Lm	TE	13,10	-2,24	14,60	2,96	-

ForeningsSparbanken	FV	115,00	1,77	116,50	85,00	14,6
Hennes & Mauritz	MT	180,50	1,98	198,50	147,00	26,3
Holmen AB	MP	260,00	-3,70	285,00	200,00	10,6
Icon Medialab Int	TT	2,24	-1,75	2,70	0,70	-
Investor	FV	71,00	-1,39	74,50	39,30	33,8
Sandvik	FV	230,00	1,10	240,00	174,00	16,8
Skandia	FV	26,50	-1,49	29,80	10,50	-
Skanska	MT	54,00	0,00	59,00	38,10	-
SKF	MT	278,00	1,09	286,00	191,50	12,8

SEB	FV	87,00	2,96	93,00	65,50	11,4
Securitas	TN	104,50	0,00	146,50	67,50	24,2
Svenska Cellulosa SCA	MP	299,50	0,67	322,00	246,50	12,2
Svenska Handelsbanken	FV	136,00	1,12	141,50	97,00	13,0
Tele2 AB	TE	322,50	-1,07	326,00	126,00	213,6
TeliaSonera AB	TE	34,50	-1,71	36,50	22,70	-
Volvo	AU	205,00	0,99	213,50	124,00	62,1
WM Data	TT	14,90	-6,88	16,40	5,50	-

* sulgemishinnad, SEK, Moneyline Telerate'i alusel

Londoni börs* 15.09.

aktisia	sektor	muut hind	%	52. nädala max	min	p/e
Barclays	FV	4,86	1,14	4,95	3,10	14,4
British Airways	TN	1,81	0,00	2,11	0,85	-
British Telecom	TE	1,86	0,68	2,24	1,40	5,8
HSBC Holdings	FV	8,05	0,06	8,34	6,24	17,7

Lloyds TSB Group	FV	4,43	2,25	5,99	2,95	13,5
Marks and Spencer	JK	3,15	1,86	3,84	2,58	15,2
BP	EG	4,36	-0,63	4,82	3,49	14,9
Shell Trans & Trading	EG	3,97	-0,38	4,90	3,32	11,6
Unilever	TO	5,42	0,93	6,40	4,73	8,2
Vodafone Group	TE	1,24	1,63	1,35	0,78	-

* sulgemishinnad, GBP, Moneyline Telerate'i alusel

Vilniuse börs* 15.09.

aktisia	sektor	sulgemis- hind	muut %	52. nädala max	min	p/e
Lietuvos Telekomas	TE	1,61	0,63	1,74	0,75	-
Ekranas	ET	7,62	1,607	7,62	4,70	-

toimetaja Tõnis Oja tel 667 0171, e-post turud@aripaev.ee

**Eesti Pank 15.09.**

valuuta	tähis	EEK
Austraalia dollar	AUD	9,206072000
Bulgaaria lev	BGN	8,041535000
Euro	EUR	15,646640000
Hina juan (renminbi)	CNY	1,677645000
Hongkongi dollar	HKD	1,780472000
IMF arveldusühik	SDR	19,350000000
Jaapani jeen (yen)	JPY	0,118097800
Kanada dollar	CAD	10,160625000
Küprose nael	CYP	26,853070000
Leedu lilt	LTL	4,531580000
Läti latti	LVL	24,383700000
Malta liir	MTL	36,621560000
Norra kroon	NOK	1,894039000
Poola zlot	PLN	3,523160000
Rootsi kroon	SEK	1,704392000
Rumeenia leu	ROL	0,000411514
Shveitsi frank	CHF	10,047780000
Singapuri dollar	SGD	7,921578000
Slovakkia kroon	SKK	0,377484900
Sloveenia talaar	SIT	0,066539850

Suurbritannia nael	GBP	22,276760000
Taani kroon	DKK	2,107020000
Tšehhi kroon (koruna)	CZK	0,478466400
Türgi liir	TRL	0,000010083
Ukraina grivna	UAH	2,603277000
Ungari forint	HUF	0,061324100
USA dollar	USD	13,886520000
Uus-Meremaa dollar	NZD	8,120146000
Valgevene uus rubla	BYR	0,006591444
Venemaa rubla	RUB	0,452447700

Kuld (EEK/oz)	XAU 5226,889000000
---------------	--------------------

Põhivaluutade kursid* 15.09.

ÜLEKANNE	USD ost	USD müük	EUR ost	EUR müük	SEK ost	SEK müük
Sampo Pank	13,8077	13,9637	15,6020	15,6935	1,6930	1,7109
Krediidipank	13,8097	13,9485	15,6040	15,6900	1,6961	1,7131
Ühispank	13,8039	13,9654	15,6000	15,6940	1,6929	1,7127
Tallinna Äripank	13,8038	13,9323	15,6232	15,6701	1,7029	1,7193

SULARAHA	USD ost	USD müük	EUR ost	EUR müük	SEK ost	SEK müük
Sampo Pank	13,7675	13,9831	15,5550	15,7250	1,6759	1,7126
Krediidipank	13,7680	14,0040	-	-	1,6810	1,7130
Ühispank	13,7654	13,9806	15,5700	15,6995	1,6784	1,7151
Tallinna Äripank	13,7987	13,9582	15,5800	15,6800	1,6726	1,7205

* kursid on päeva jooksul korrigeeritavad

Muude valuutade kursid 15.09.

	UAH / EEK		PLN / EEK		HKD / EEK	
	ost	müük	ost	müük	ost	müük
Ühispank	2,5100	2,6100	3,4736	3,5420	1,7543	1,8077

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad

Kontaktandmed

Eesti Ühispank – Tornimäe 2, Tallinn tel 665 5100
Hansapank – Liivalaia 8, Tallinn tel 631 0311, faks 631 0410
Eesti Krediidipank – Narva mnt 4, Tallinn tel 669 0900, faks 661 6037
Tallinna Äripank – Vana-Viru 7, Tallinn tel 668 8088, faks 668 8089
Nordea Pank – Hobujaama 4, Tallinn 10151tel 628 3300, faks 628 3201
 e-post: tallinn@nordea.com, www.nordea.ee
Sampo Pank – Narva mnt 11, Tallinn 15015 tel (24h) 680 0800, e-post: info@sampopank.ee, www.sampo.ee
Eurex Valuutavahetus – Pronksi 7, Tallinn tel 631 2100, GSM 05161332 e-post: eurex@eurex.ee, www.eurex.ee

Kommertspankade intressitooted

jooksev hoius %									
pank	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil	min püsijääk	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta
Sampo Pank	0,25	0,25 ⁽⁴⁾	-	1,75	1,80	1,85	2,05	2,35	2,55
Sampo Pank ⁽⁶⁾	0,30	-	-	2,05	2,05	2,05	2,20	2,45	2,70
Krediidipank	-	0,50	1000**	2,10	2,20	2,30	2,60	2,90	3,20
Ühispank	0,20	0,25	-	1,70	1,75	1,80	2,00	2,30	2,55
Hansapank	0,20	-	-	-	-	1,75	1,95	2,25	2,50
Tallinna Äripank	-	0,30	-	2,20	2,25	2,30	2,70	3,10	3,50
Nordea Pank	-	-	-	1,74	1,75	1,76	1,79	1,82	1,85

tähtajaline hoius %									
pank	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa	1 kuu	2 kuud
Sampo Pank	0,80	0,85	0,85	0,90	1,00	1,10	1000/5000 ⁽⁸⁾	2,05	2,05
Krediidipank	1,00	1,10	1,20	1,40	1,60	1,80	100 USD	2,15	2,15
Ühispank	0,70	0,72	0,74	0,80	0,86	0,90	600 USD	1,90	1,90
Hansapank	-	0,65	0,75	0,80	0,90	1,00	225 USD	-	-
Tallinna Äripank	1,05	1,10	1,20	1,25	1,35	1,60	100 USD	2,10	2,10
Nordea Pank	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	5000 EEK	1,70	1,70

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad* maks 99 999 EEKi ** nii era- kui jur. isikutele ⁽³⁾ alla 3 kuu 30 000 kr ja alla 1 kuu 100 000 kr ⁽⁴⁾ juriidilise isik ⁽⁶⁾ personaal panganduse klientidele ⁽⁸⁾ kontor

“Ei” eurole odavdas Rootsi krooni

Raivo Sormunen

raivo.sormunen@aripaev.ee

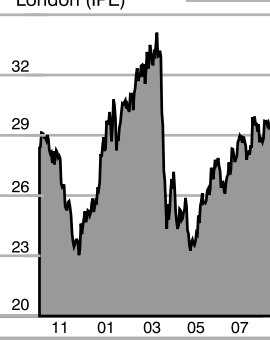
Pühapäeval eurole “ei” öelnud rootslased viisid eile hommikul Rootsi krooni juhtivate valuutade suhtes mõõdukasse langusse. Euroopa ühisraha suhtes langes kuningriigi valuuta reedeselt 9,10 Rootsi kroonilt (SEK) 9,20ni. Keskpäeval Rootsi krooni nõrkus küll vaibus, kuid reedeõhtust taset ei suutnud valuuta siiski tagasi võita. “Eurovastaste mõjuvõim oli prognoositust suurem ning see nõrgestas hommikul Rootsi

krooni,” ütles uudisteagentuurile AFX HBOSi analüütik. Eurole ütles pühapäeval Rootsis “ei” 56% hääletamas käinutest, ühisraha üleminekut toetas vaid 42%.

West LB analüütikute arvates võib Rootsi kroon lühiajaliselt plaanis odavneda euro suhtes 9,25 SEKini (1,692 kroonini). “Kuid samas, üldine SEKi nõrgenemine peaks olema piiratud ning me arvame, et kuna Rootsi majandus on tugev, peaks kroon euro vastu järgnevatel kuudel tugevnema,” lisasid nad.

Nafta

London (IPE) 26,80 USD/barrel

**Värvilised metallid (15.09.)**

metall	ühik	ost	müük
alumiinium	USD/t	1409,0	1410,0
nikkel	USD/t	9780,0	9800,0
plii	USD/t	515,0	516,0
tina	USD/t	4860,0	4865,0
tsink	USD/t	826,5	827,0
vask	USD/t	1800,5	1801,0

Forward-tehingute kursid Eesti pankades 15.09.

Eesti Ühispank	USD ost	USD müük	EUR ost	EUR müük	SEK ost	SEK müük
spot	13,8659	13,8997	15,6450	15,6470	1,6985	1,7065
1 nädal	19	47	-8	17	-4	-1
1 kuu	81	197	-17	75	-15	-3
3 kuud	215	578	-51	224	-48	-11

Sampo Pank	USD ost	USD müük	EUR ost	EUR müük	EUR/USD ost	EUR/USD müük
spot	13,8077	13,9637	15,6020	15,6935	1,1172	1,1370
1 nädal	24	39	-4	10	-3	-1
2 nädalat	48	75	-8	18	-6	-3
3 nädalat	72	112	-14	25	-9	-4
1 kuu	98	160	-26	31	-12	-8
2 kuud	179	304	-66	52	-25	-15
3 kuud	274	450	-84	74	-34	-24

Nordea Pank	USD ost	USD müük	EUR ost	EUR müük	SEK ost	SEK müük
spot	14,1304	14,1364	15,6455	15,6475	1,7140	1,7159
1 nädal	14,1331	14,1345	15,6452	15,6489	1,7136	1,7157
1 kuu	14,1420	14,1480	15,6447	15,6538	1,7126	1,7154
3 kuud	14,1660	14,1850	15,6454	15,6682	1,7105	1,7146
6 kuud	14,8304	14,2404	15,6422	15,6911	1,7079	1,7144
9 kuud	14,2334	14,2934	15,6418	15,7133	1,7076	1,7164
12 kuud	14,2674	14,3474	15,6451	15,7391	1,7052	1,7160

Läti, Leedu ja Vene valuuta kursid 15.09.

	RUB ost	RUB müük	LTL ost	LTL müük	LVL ost	LVL müük
Sampo Pank	(üle)	0,4488	0,4563	4,5135	4,5500	24,1778
Krediidipank	(sular)	0,4500	0,4680	4,4950	4,5770	24,0230
Ühispank	(sular)	0,4489	0,4546	4,5157	4,5474	24,1800
Tallinna Äripank	(sular)	-	-	4,4760	4,5800	23,9892
Nordea Pank	(sular)	0,4490	0,4550	4,5157	4,5474	24,1891
Tallinna Äripank	(sular)	0,4473	0,4566	4,5061	4,5556	24,2221

*kursid on päeva jooksul korrigeeritavad

Arvelduskonto intressid

Nordea Pank, EEK, EUR, % paevasaldolt	panga klient	püskiklient	võtmeklient
kuni 50 000 kr	0,4%	1,0	1,25
50 000–250 000 kr	1,75	1,75	2,0
üle 250 000 kr	2,1	2,1	2,1



Tallinn Hippodrome celebrates 80 years, waits for better times ahead

Owners of the Tallinn Hippodrome, which is going to celebrate its 80th anniversary this year are confident their business will one day be successful.

However, it will be some time before it will happen, admits Vahur Nurm, CEO of Norfolk Ltd. who owns and operates the hippodrome.

Norfolk acquired the bankrupt hippodrome in 1994. Its owners Jaan Manitski, Boko Stables (Sweden) and Apollon Holding, a company of Mats Skogman, head of Krenholm, say they have already invested EEK 30 million in the project. While the hippodrome itself is still losing money, the sports betting subsidiary of Norfolk, Totalisaator, should end this year with a profit of EEK 600,000.

Nurm says that according to the finance ministry draft of the new gambling tax act, which will make bets placed on horseracing with bookmakers similar to lotteries, then the business could start booming and turnover could climb to EEK 50 million in a few years, says Nurm.



Vahur Nurm.

Private borrowing up 46 percent in a year in Estonia, deposit growth sluggish

According to data from Eesti Pank, outstanding loans issued by Estonian banks to private persons stood at EEK 16.32 billion at the end of August, up 46 percent in a year. In August 2003 alone, outstanding loans issued to private persons increased by EEK 486 million.

The total outstanding loan amount went up 30 percent in a year and stood at EEK 59.7 billion at the end of August. In the last twelve months, outstanding deposits of private persons went up 11 percent and amounted to EEK 21.9 billion. In August the deposit volume fell by EEK 148 million.

The total volume of deposits has gone up by only 8 percent in a year and totalled EEK 52.2 billion at the end of August.

Tallink Shipping Group raises share capital to EEK 275 million

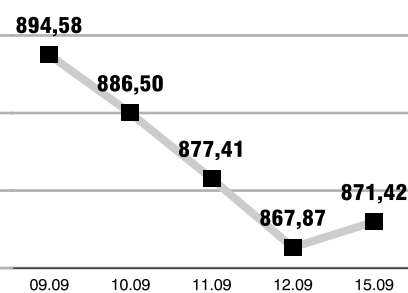


Enn Pant.

Shareholders of Tallink, Estonia's largest passenger ferry group, decided to increase the company's share capital last Sunday. After issuing 5.1 million shares at EEK 82.14 a share the new share capital of Tallink will be EEK 275 million. The company targeted the share issue to new financial investors. Tallink's own shareholders decided to waive their right to pre-emptive subscription. Enn Pant, chairman of Tallink, said the company will disclose the names of the investors in the second half of this week after the subscription period has ended. Pant said the company will invest the EEK 419 million raised from the share issue for expansion and partially for financing of the construction of the new passenger ferry. The ferry, which is being built at a Finnish shipyard will cost EEK 2.35 billion. The ferry should start operating between Tallinn and Stockholm in the spring of 2004. Last year Tallink earned EEK 245 million on a turnover of EEK 2.8 billion.

For more on these and other stories visit www.balticbusinessnews.com

Äp index +0.41%



B30 BALTIC 30 INDEX

109.17
+1.37%

Äp Index is calculated daily by closing prices of 10 leading shares on the Tallinn Stock Exchange.
7 April 1995 = 100

arvamus

toimetaja Mati Feldmann tel 667 0052, e-post arvamus@aripaev.ee

JUHTKIRI



Me peame ELi keskmiseni jõudma 10 aastaga

Kaks kolmandikku käis hääletamas ja neist kaks kolmandikku oli Euroopa Liiduga ühinemise poolt. Kena, aga mis edasi? Pingelangus eurooptimistide ridades on kahtlemata suur – kas jätkub motivatsiooni sama suure innuga edasi töötada, nüüd juba Eesti enesekehtestamise nimel Euroopa Liidu sees?

Äripäeva arvates peab meil olema selge positiivne eesmärk: jõuda 10 aastaga Euroopa Liidu keskmise tasemeni, sellest aeglasem oleks puhas vegeteerimine. Kui mõtleme end olukorda kümme aastat tagasi, siis on ülesanne realistlik.

Eesti praegune elatustase on 42% Euroopa Liidu keskmisest, mõõdetuna sisemajanduse koguproduktilt ühe elaniku kohta, seega peaks tõus kümne aastaga olema üle kolme korra (sest ka EL ise areneb).

See on Eestile jõukohane, kui me võitleme meile seni edu toonud põhimõtte, liberaalse turumajanduse eest. Eelkõige tuleb seista ettevõtte tulumaksu-
bastuse eest, sest just sellest suunast on karta Brüsseli suurimat survet. Eestil tuleb pidevalt ka iseendaga vaeva näha, määrates end dieedile, et hoida riigieel-

arve tasakaalus, mitte lasta see heaolu-
riiki mängides vohama.

Ettevõtte tulumaks peab jääma nii, nagu on – alles kasumi ettevõtlusest väljavõtmisel. Euroopa seltskonnale tuleb selgitada, vajadusel korraldada neile koolitavaid seminare, et Eesti ei ole offshore-riik. Välisinvestorid, kes on Eestisse investeerinud, saavad sellest suurepäraselt aru, ainult mõne Euroopa Liidu riigi maksuametil on raskusi selle lihtsa tõe mõistmisega.

Me peame läbi viima tulumaksukärped, nii nagu need on kirjutatud koalitsioonileppesse. Tõenäoliselt on oodata, et Euroopa Liit püüab meid ära rääkida, veenda kõrgemate maksumäärade kasulikkuses. Seda ei tohi uskuda. Madalamad maksumäärad stimuleerivad majandust ja kindlustavad suuremad tegelikud maksumäärad tulevikus. Usutavasti saab Eesti endale lubada tugevamat kriitika-meelt, nüüd kus me oleme *de facto* selles liidus.

Miks ei tohiks Eesti Euroopa Liidus olles muganduda? Aga seepärast, et

maailmajanduse prognoosijad on Eestile ennustanud ELi keskmise elatus-
taseme saavutamiseks tervelt 30 aastat.

Meil ei ole niikaua aega oodata. Kuid lootes saada üheks anumaks pikas ühendatud anumate reas, panustades üksnes mativõtmisele prisketest ELi abirahadest, unistades hästi tasustatud ametikohtadest, võib meil veel kauemgi minna. Lootus, et EL iseenesest Eesti rikkaks teeks, on naiivne. Selleks on Euroopa Liidu enda osade vahel küllalt suured erinevused.

Liberaalne majanduspoliitika ja efektiivne maksupoliitika ei ole privileegid ühele väikeriigile, vaid majanduskasvu

jätkumise vajalikud tingimused. Pole vist liidulegi vaja vaest sugulast. ELi väikeriikidel tuleb teha omavahel koostööd ELi sisemisel reformimisel, millest peamiselt on protektsionismi ja subsidiumide vähendamine, vabaturupõhimõtete kaitse.

ELi kuuludes peab Eesti jätkuvalt parandama oma kohta individuaalsetes reitingutabelites, nagu majandusvabaduse ja konkurentsivõime indeksid.

Eestile on ennustatud ELi keskmise elatustaseme saavutamist 30 aastaga. Meil ei ole nii kaua aega oodata.

TAUSTAINFO

Ühiskondlik kokkulepe majandusest ja EList

Eesmärgiks on kahekordistada ühiskondlik koguprodukt 10–12 aastaga. Soodustatakse jätkusuutlikku, see tähendab kõrgema lisandväärtusega eksporti. Rakendatakse meetmeid maailma tippfirmade või neile esimese astme allhanget tegevate firmade kaasamiseks Eestisse.

Jätkatakse Eesti välismaal tutvustamise projekti. Arendatakse edasi projekti “Welcome to Estonia” raames evitatud lahendusi, viies töö konkreetsemale, olulisimate välismaiste sihtgruppide tasandile.

■ ■ ■

Euroopa Liidu laienemine asetab liituvad riigid uude majanduslikku, sotsiaalsesse ja vaimsesse keskkonda, millega kohanemine ja selle võimaluste kasutamine eeldab tõsiselt ümberkorraldusi. Eesti siseneb globaalsesse ja üleeuroopalistesse protsessidesse, selle kõrval siirdudes lokaalselt nõukogude tüüpi ühiskonnast läänelikku ühiskonda. Protsesside samaaegsuse ja segunemise tõttu kujunevad kriisinähtused siin komplekssemalt, vastuolulisemalt ja valulisemalt.

■ ■ ■

Tehniliste infrastruktuuride moderniseerimise (sealhulgas Euroopa Liidu toetusel toimuva) kavade läbiviitamise kaasatakse töandjate liitude ja regionaalset arengust huvitatud huvigruppide esindajaid. Lähtutakse avatud ja stabiilse majanduskeskkonna mudelist.

Soodustatakse kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistide tööleasumist Eestisse. Maksupoliitiliste muudatuste tegemisel hoidutakse üldise maksukoormuse (% siseriiklikust koguproduktist) tõstmisest võrreldes 2003. aasta maksukoormusega.

■ ■ ■

Tugevdatakse Eesti majanduspoliitilist sidustatust välismaal. Euroopa Liidu liikmelisuse eelseid kasutades arendatakse sihipäraselt majandussuhteid Venemaa ja muu SRÜ majandusruumiga. Tugevdatakse välisministeeriumi, teiste ministeeriumide ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse tööd (mitte ainult Brüsselis, vaid ka) Eesti ekspordi potentsiaalsetes sihtriikides.

www.lepe.ee

Peaminister Juhan Parts enesekehtestamisest ELis

Peaminister Juhan Parts ütles pühapäeva hilisõhtul pressikonverentsil, et nüüd on valitsusel kolm põhiülesannet.

■ Kõigepealt tuleb välja töötada tegevuskava Euroopa Liiduga ühinemiseks.

■ Teiseks peab Eesti töötama välja selge platvormi oktoobris algavaks valitsustevaheliseks konverentsiks, kus tuleb arutlusele ELi põhiseaduslik leping.

■ Partsi sõnul on ka väga oluline moodustada võimekuse töörühm, kes peab välja töötama plaani Eesti huvide esindamiseks Euroopa Liidus selleks, et Eesti saaks end seal kehtestada.

www.delfi.ee

REPLIIK

Eesti jäi suhteliselt euroskeptiliseks

Seni toimunud referendumite põhjal ei saa Eestit just näidiskandidaatriigiks pidada, kuna poolt hääletas 66,92%, mis on n-õ tagant teine tulemus. Kõige nigelam toetus oli väiksel Maltal 53,65 protsendiga. Küprose elanike protsentuaalset arvamust me ei saanudki teada, sest seal otsustas euroliitu astumise Küprose parlament, tõenäoliselt saareriigi kaheks jaotatuse pärast.

Jah-sõna poolest olid entusiastlikud riigid Slovakkia ja Leedu, mis ületasid 90 protsendi joone. Kuid kas olulisem on kvantiteet või kvaliteet? Sel laupäeval hääletab Läti.

9 aastat turismiturul

Estintour

REISID MAJUTUS VIISATEENUSED

VENEMAA, UKRAINA, VALGEVENE, TEISED SRÜ RIIGID

Pärnu mnt 20a, Tallinn
Tel 646 1390, tel/faks 646 3601, e-post estintour@datanet.ee

ÄRIPÄEVALÖUNA
BARONS HOTELLI RESTORANIS
MÕNUS JA PRIVAATNE KOHT ÄRI-
KOHTUMISTEKS JA MEELDIV
PAIK LÕUNATAMISEKS

Restoran

IGAL ÄRIPÄEVAL
KELL 12:00-16:00

SOOR-KARJA 7
10140 TALLINN
TEL: +372 6999 705
WWW.BARONSHOTEL.EE

EELROAD ALATES 45.-
PEAROAD ALATES 75.-
DESSERDID ALATES 45.-

MAITSVALT TEIE AEGA VÄÄRTUSTADES!

KAUBAALUSED

ost-müük

EUR FIN

Tel/faks 621 1352,
Tel 621 1422, 056 911 303
www.pallet.ee

Hoovelliist

www.hoovelliist.ee

Puit ja MDF LIISTUD

Telefon (043) 51050
Faks (043) 51052
www.hoovelliist.ee

BR Turbo

www.turbo.ee

Suur-Sõjamäe 19A, tel. 600 77 63

Altius CONSULT

FIRMADE ASUTAMINE JA MÜÜK

Tõnismägi 3a, tel 646 3760
info@altius.ee
www.altius.ee

HOTELL & AQUAPARK LAAGNA

IDA-VIRUMAA Tel. +372 39 25 900
www.laagna.ee

ERIALASED TEADMISED JA INFO ON KAPITAL

www.majandusarvestus.ee

● **Raamatupidaja Kutsepädevuse Stuudiumi INFOPÄEV** toimub 18.septembril 2003.
Algus kell 10.00 Sütiste tee 21, auditoorium 230, TALLINN.
OSAVÕTT TASUTA. Registreerimine tel: 652 1624

● **Raamatupidaja täiendõpe**
22.-24.september

● **Tulumaks** 1.oktoober

● **Käibemaks** 6.oktoober

MAJANDUSARVESTUSE KESKUS
Sütiste tee 21-231, 13419 Tallinn, tel 652 1624, faks 654 2012

T PARTS

USA AUTODE VARUOSAD

Chrysler • Jeep • Chevrolet • Ford

HOOLDUS & REMONT

WWW.TOPPARTS.EE TEL (0) 678 1888

LAOTENUSED TOIDU- JA TÖÖSTUSKAUPADELE

KAASAEGSES LAOS TALLINNAS

OÜ Interaltus, Tondi 44, Tallinn
Tel 677 3065, 050 98 563, faks 677 3032
e-post toomas@interaltus.ee

RAAMATUPIDAMISTEENUS

tel 050 34 749, 631 4737 faks 631 4903

SAPARDI NOUSTAMINE

050 34 749

Küsi julgelt raamatupidamisteenust! 050 34 749

1. oktoobril ilmub
Delovõje Vedomosti
erileht

Info-tehnoloogia

Деловые Вестомости

LISAINFO JA REKLAAMI TELLIMINE
Meelis Toom
tel 667 0147
faks 667 0200
meelis.toom@aripaev.ee

KOMMENTAAR ■ Uus regulatsioon muudab eelkõige tootjate ja diilerite vahelisi suhteid

Uued reeglid euroliidus muudavad autoturgu



Tõnu Pekk
ASi Pricewaterhouse-
Coopers Advisors
konsultant

Tänavu 1. oktoobrist Euroopa Liidu (EL) riikides ja alates ühinemisest ka Eestis kehtima hakkav uus regulatsioon muudab oluliselt senist autoturgu. Uus grupierandi regulatsioon (*block exemption regulation* ehk BER) muudab autotootjate ja diilerite vahelisi suhteid. Diilerid saavad suurema sõltumatuse, samas oodatakse diilerfirmade kontsentreerumist ning nõrgemate diilerite kadumist. Tarbijale peaks muutus välja paistma peamiselt remondihindade languses.

Euroopa Komisjonile ei meeldi autoturg

Euroopa Komisjonile ei meeldi Euroopa Liidu autoturg. Oodatud hindade ühtlustumist pole toimunud, autode hooldus on väga kallid. Hinnaerinevus uute autode hinnas enne makse ulatub 50 protsendini. Autode järelteeninduse kulud on pea-aegu sama suured, kui on uue auto hind. Võrdluses Ameerika Ühendriikide turuga on Euroopa diilerid väheefektiivsed – keskmine Euroopa esindus müüb 180, USA esindus 360 autot aastas.

Jaekaubanduses on kombeks aeg-ajalt müügi mahu suurenemiseks ja varude vähendamiseks läbi viia suuri hinnalanduskampaaniaid ("hullud päevad"). Liigne tootmismahut ja varud on probleemiks ka autotööstusele. Tänu kontrollitud diilerite võrgule ei pea autotootja praegu siiski hinda alandama kõigile, vaid ainult üksikutele suurostjatele kokkulepete alusel. Tulemuseks on

mitteametlik autoturg "pea-aegu uutele" autodele, kus esimese eluaasta jooksul vahetab ligi 30 protsenti uutena müüdud autodest omanikku. Väidetavalt ei rendi mõned ELi riikides tegutsevad autorendiettevõtted autosid kunagi välja, vaid müüvad odavalt saadud uued autod kohe järelturul kasumiga maha.

Möödunud aasta oktoobrist kehtima hakanud regulatsioon BER toob autoturule palju muutusi. BER keelab senised diilerite ja tootjate vahelised lepingud, millega tootja määras ära piirkonna, kus diiler autosid müüa võis (eksklusiivsus), ning seab samas diilerile ranged nõuded, kellele ja kuidas müüa (selektiivsus). BER annab tootjale valiku, kas jääda eksklusiivsuse või selektiivsuse põhimõtte juurde. Eksklusiivsus lubab tootjal piirata geograafiliselt diileri müügiala, selektiivsus diilerite arvu ning müügi viise. Samas ei saa tootja takistada diileril laienemast teistesse ELi riikidesse, diilerite ühinemisi ja ülevõtmisi.

Autotootja ei saa enam sundida diilerit ise järelteenindusega tegelema. Samuti peab ta võimaldama teatud kriteeriumidele vastavate mittediilerite autoparandusfirmadele "autoriseeritud parandaja" staatuse, ligipääsu varuosadele ning tehnilistele üksikasjadele.

Autotootja ei tohi takistada autoriseeritud parandusfirmasid ostma varuosasid muudelt tootjalt juhul, kui teise firma toodang vastab tehniliselt samadele tingimustele (see ei kehti garantiiremondi puhul). Edasise käitumise suhtes pole tootjad ja diilerid väga varmad

oma strateegiaid avalikustama, kuid turu-uuringute ja turuosaliste kommentaaride põhjal võib mõningaid ennustusi teha. ELi riikide autoturgude analüüs annab alust arvata, et autotootjad on nõudeid diileritele sedavõrd karmistanud, et paljud diilerid ei suuda uutele tingimustele vastata. Selline olukord seab diilerid taas tootjast suure sõltuvusse, mille kaudu tootja, seekord mitteametlikult, saab diilerile tingimusi dikteerida.

Autotootjad saavad diilerite arvu määrata ainult kogu ELis. Tõenäoliselt viib see diilerite arvu piiramiseni autotootja poolt ning vähem tähtsate diilerfirmadega lepingu lõpetamiseni. Suuremad diilerid suurendavad brändide hulka ning liiguvad üle riigipiiride. Juba praegu müüvad suuremad autodiilerid mitut brändi.

Seni on erinevaid brände tihti müüdnud eri esindustes, nüüd koondub tegevus suurematesse, supermarketitaolisesse esindustesse. Paljud väikesed diilerid, kes seni on elanud suhteliselt kaitstud elu, kuna ühte geograafilisse piirkonda ei anna tootja tavaliselt rohkem kui kaks esinduslepingut, võivad jääda suurematele jalgu. Pinget lisab ka kasumliku järelteeninduse osaline avalnemine konkurentidele.

Kuna BER keelab diilerlepingutes müügi ja järelteenuse sidumise, tekib sõltumatutel remonditöökohtadel võimalus saada autotootja "ametlikuks remontijaks", kes pääseb ligi tootja varuosadele ja tehnilistele dokumentatsioonidele. Kuigi parandajate seatakse karmid tingimused, on tõenäoline, et lähiajal tekib mõni suurem pa-

randustöökodade kett, mis pakub hinna osas diileritele tõsist konkurentsi.

Varuosi võib müüa otse remondifirmale

Tulevikus võib iga litsentseeritud parandaja kasutada kõiki tootjate valmistatud varuosi, mis vastavad tootja kehtestatud nõuetele. Varuosade tootjad, kes seni allhanke korras varuosi autotootjatele valmistasid, saavad võimaluse neid otse parandusfirmadele müüa. Varuosade müük on autotootjatele üks kasumlikumaid ärisid, kus marginaalid ületavad 70–80 protsenti. Samas jääb autotootjatele siiski mitmeid viise, kuidas varuosade valmistajat otse turule minekul takistada – lõpuks on ju autotootja varuosade valmistajale suuri maks kliendiks.

Tarbijat ootavad samuti muudatused

Regulatsioon toob muudatusi ka tarbijatele. Üldiselt muutub järelteenindus odavamaks ja uued autod kallimaks. Mitmetes väiksema müügi mahuga piirkondades subsideerib kasumlik autode järelteenindus uute autode müüki. BERi tulles võib konkurents järelteeninduse hinnatasemeid langetada ning see võib vähendada diilerite huvi uusi autosid väga madala marginaaliga müüa.

Kuigi Euroopa Komisjoni eesmärgiks oli BERi regulatsiooniga suurendada ka tarbija valikut uute autode turul, pole analüütikud kindlad, kas see tegelikult juhtub. Esinduste võrk võib hoopis hõreneda – tõenäoliselt ei jaksa diiler üleväl pildada esindust Pärnus, kui tema põhiturg Tallinnas näiteks Soomest tulnud konkurendi löögi alla satub.

VASTUKAJA ■ 10.09. ilmunud juhtkirjale "Maksudega kokkuhoidlik Palts peab tagasi astuma"

Lugejad soovivad Tõnis Paltsi ametisse jätta

Äripäev soovitas 10. septembril ilmunud juhtkirjas rahandusminister Tõnis Paltsil tagasi astuda, sest ta optimeerib makse. Suurem osa Äripäeva juhtkirja kommentaaridest lugejatest Äripäeva seisukohta ei toetanud.

■ ■ ■
Ma ootan praeguselt koalitsioonilt häid tulemusi, mida näen ka juba tulemas. Palun, Äripäev ja teised nn majandustegevust lahkavad meediaväljundid, ärge segage, julgelt öelda, et pisiastjadega, Paltsi keskendumist riigi normaalse funktsioneerimise üles-ehitamisele.

■ ■ ■
No millist maksuseadust siis maksumaksja Tõnis Palts konkreetselt rikkus (sea-

dus ning paragrahv)? Lugupeetud Äripäev, millist seadust, küsin? Ei oska öelda? Milles siis asi, kui ühtki seadust ei rikkunud?!

Teie kampaania Tõnis Paltsi vastu on kahtlaselt sarnane Neivelti või Preatoni kangutamisega.

■ ■ ■
Minu meelest on Äripäev selle artikliga langetanud oma moraalse lati uude rekordilisse madalusse. Antud juhul ei ole Palts teinud ju midagi seadusevastast. Punkt. Tegelikult on Palts hajutanud oma väljaminevat rahavoogu, kusjuures isegi mitte eriti efektiivselt.

"Kuigi Palts on maksnud kaatri eest soolast renti pool miljonit krooni, ei ole see raha tema jaoks kadunud, vaid jäänud pidama firmasse Pambos



Laeva." Aga see raha, mis läks kaatri ostmiseks, oli ju sama loogika alusel siis samuti Paltsi raha!

Sisuliselt on Palts edasi lükanud tulumaksu tasumise. Aastate jooksul laeva renditasid maksab ta ju tulumaksuga maksustatud summadest,

seega lõppkokkuvõttes saab maks ikka makstud. Samamoodi oleks tulumaks hajutatud ka näiteks kaatri liisinguga ostmisel.

Seda kasutavad ka paljud lugupeetud Äripäeva ajakirjanikud, iseenast nad mingis patust seepärast ju ei süüdistata?

KOLUMN

Eesti euroreferendumil läks, nagu minema pidi

Kaks kuud tagasi pakkusin referendumil jah- ja ei-häälte suhteks 60 : 40. Põhja-maade suursaadikud pärisid, mida ennustan. Tookord tundus mulle, et eestlaste enamus pooldab Euroopa Liitu (EL) astumist, kuid toetusprotsent tõuseb vaid pisut kõrgemaks sellest, millega ühinesid soomlased, rootslased ja taanlased.

Tegelik tulemus – kaks poolt ja üks vastu – peaks rahuldama väga paljusid ja peegeldab nähtavasti adekvaatselt olukorda riigis. Meist säilis see pilt, mida meile on meeldinud endast tekitada ja millega teisedki näikse nõustuvat. Rahva enamus pooldab ELiga ühinemist, aga eestlane on tõrksam – ja loodetavasti niisiis oma edaspidistes otsustes täisliikmena kainem – kui keskmine keskeurooplane, kelle toetus kõikus tšehhide 77 ja slovakkide 92,5 protsendi vahel.

Ent kui suve hakul tundus suhe kolm kahe vastu tõenäoline, siis vahepeal levis jah-lastel hulgas kahtlus, kas nii paljugi on saavutatav. Tagantjärele targana osutaksin eriti kolmele seigale, mis mõjutasid oluliselt osavõtu- ja toetusprotsenti. Kõigepealt Keskerakonna kongress. Keskerakond on sünnist peale erinenud Riigikogu ülejäänud erakondadest. Nad on suutnud koguda endale teistest arvukama ja andunuma püsitoetajaskonna. Aga veel rohkem on neil põhimõttelisi vastaseid, keda erakonna käitumine võib ärritada aktiivsele vastutegutsemisele.

Keskerakonna kongress ajas inimesed välja hääletama

Kas oli tegemist Edgar Savisaare väärarvestusega või mitte, aga jaburaks läks too Tartu kongress kätte küll. Esimees soovis istuda üheaegselt nii jah- kui ka ei-toolil. Kongress hääletas enda ELi liitumise vastaseks. Värskest valitud juhatuse enamus aga teatas, et too otsus ei ole otsus ja nemad tahavad ikkagi Euroopasse. Tahes- tahtmata ajas Riigikogu kahel viimasel valimisel enim hääli saanud erakonna säärane tsirkus paljud ELi pooldajad ärevusse. Ja kartus, et “asi võib käest ära minna”, suunas kodus-istuda-eelistanud tõehetkel urnide juurde. Teine seik mõjutas eelkõi-

Enn Soosaar



Referendumi tulemus – kaks poolt ja üks vastu – peaks rahuldama väga paljusid ja peegeldab nähtavasti adekvaatselt olukorda riigis.

ge kahtlejaid. Juunis-juulis võis mõnelegi tunduda, et ei-liikumine astub ühte jalga ja neil on siiski arvestatav kava, kuidas Eesti tuleb toime EList välja jäädes. Et mida enam ei-leeri liidrid sõna said, mida isemeelsemalt nad oma kummalisi vastuargumente esitasid ja katteta tulevikuvisioone visandasid, seda kergemaks muutus mõtlevatel kõhklejatel kõhklustest vabana.

Üks seltskond oli kompromissitult kõige vastu. Põhiseaduse § 1 ehk iseseisvus nende – ja ainult nende – tõlgenduses tõseti tähtsamaks kui riigi majanduse käekäik, rahvusvahelised suhted ja julgeolek. Teine seltskond nõudis viivitamist. ELi läheme Eesti tingimustel kunagi tulevikus, kui oleme jõukaks saanud. Kolmandad töotasid ei-ütlejatele kõike, mida hing mõis-

tab ihata: eestluse traditsiooniliste väärtuste säilimist, madalate maksudega liberaalkapitalistlikku Ameerikat, kõrgete pensionidega sotsiaalheaulu Põhjalat.

Majandusteadlane Ivar Raig lubas Eesti muuta majandustiigriks, kelle koostööpartneriteks saavad Euroopa naabrite asemel USA, Singapur, Hiina, Uus-Meremaa, Tšiili ja EList lahkuv Suurbritannia. Ta vaid unustas väikese tühjasja: nimelt pole ükski tema nimetatud riik tundnud huvi erisuhete vastu Eestiga ega plaani tekitada Euroopasse ELi kõrvale teist majandusühendust.

Ajastatud propaganda aitas tulemusele kaasa

Ajaloolane Martin Helme tunnistas ELi ebademokraatlikkuse ja korrupsiooni muster näiteks. Praost Andres Mäevere leidis, et tänapäeva Euroopa on antikristlik ja Eestit tuleb sealse aasta eest hoida. Keeleteadlane Martin Ehala ajas nimme segi Euroopa Liidu ja Euroopa Nõukogu, et hirmutada eestlasi kahe riigikeelega. Lastearst Adik Levin osutus eriti kavalaks: kuna endised sotsialistlikud maad Poolaga eesotsas viivad ELi majandusliku kollapsini, liitugu Eesti alles siis, kui vaesed riigid hakkavad põhjast välja tulema ja lobi jälle paksem.

Kolmas põhjus, miks jah-ruutu sai rohkem riste, kui neid mõne kuu eest paistis, oli ajastatud propaganda, mis võttis viimasel kuul üles säärased tuurid, et sõnum – olgu poolt- või vastugarneeringus – ei jätnud puudutamata vististi ühtegi kodaniku. Tõenäoliselt ei ole meie ajaloos olnud teist kolme-nelja nädalat, kus Eestit oleks külastanud nii arvukalt presidente, peaministreid, volinikke ja muid tähtsaid nina-sid, kõigil huulil manitsus: “Langetage arukas otsus – kaalul on rahva tulevik.” Lisatõuke andis teadasaamine, et enamik ühiskonna ärksamast poolt toetab avalikult liitumist.

Võib-olla mindi liiale. Võib-olla sai nii mõnelgi mõõt täis ja jah- või ei-ütlemise asemel läks mees metsa seenele. Siiski oli tulemus vaeva väärt. Ja tagab konsensuslikult laia põhja Eesti asja lõimutamiseks Euroopa asjaga.

Enn Soosaar on kolumnist

KOMMENTAAR ■ Tööandjad peaksid paremini tundma kutseharidussüsteemi

Tööandjad peavad kutseharidust kujundama



Anneli Kannus
Tartu Meditsiinikooli direktor

Meil on olemas kutsestandardid, millele toetudes kutsekoolid koostavad õppekavasid. Kas tööandjad seda teavad? Spetsialisti põhikoolitust pakkuvas koolis valmis ei tee. Kas tööandjad on seda teadvustanud?

Kool peab lähtuma oma tegevuses haridust reguleerivatest õigusaktidest ning paljud kutsekoolid lisaks kutsenõuetest, kutsestandardist, koostööst erialaliitudega. Kui paljud tööandjad teavad aga midagi haridust reguleerivatest seadustest, tõketest ja probleemidest, mis selles süsteemis valitsevad? Tahan rõhutada, et kool on koolitustellimuse täitja ja on seda alati olnud. Tellimu-

se esitab koolile haridus- ja teadusministeerium. Järelikult ei otsusta tegelikult kool, keda ja kui palju on vaja koolitada. Koolil on kinnitatud haridusseaduste vastav õppekava, mis omakorda peaks toetuma kutsestandardile ja valmima koostöös erialaliidu või -ühinguga. Järelikult tuleb esitada veel kaks küsimust: kas kutsestandard vastab tööandja ettekujutusele ja vajadusele ning kuidas osales tööandja või erialaühing õppekava koostamises?

Õdede Liit ja meditsiinikoolid on pidanud diskussiooni (et mitte öelda kaklusi) juba kaheksa aastat. Aruteludes on olnud lahkavamus tunduvalt enam kui üksmeelt. Täna on jõutud mitmetes väga põhi-

mõttelistes otsustes suhteliselt lõplikele seisukohtadele ning kompromissid on sündinud väga pikkades ja põhjalikes vaidlustes. Kompromissi kinnituseks on valminud ja valmimas ühistöös mitu sotsiaalministri määrust, mis on vajalikud Õdede Liidule ning olulised kooli õppekavade arengus.

Õenduserialade arengukava on alutõttu planeerimisele põhikoolituse tellimuse osas ja seda kasutatakse ka tööalase ning spetsialisti koolituse kavandamisel. Kuna tervishoiureform on kestnud pikka aega, on kinnitatud arengukava alusdokument, millele toetudes järgnevaid põhimõtteid välja töötada ning pikaajalist koolitusstrateegiat kujundada. Ter-

vishoiuvaldkonna määrustega on selline tore lugu, et need kehtestatakse ja siis hakatakse mõtlema, kuidas neid täita. Kui määrus näeb näiteks ette spetsiaalse väljaõppega töötajat, siis tööandja ootab, et see koolist talle tööle tuleks. Süüdlast otsides jõutakse välja nn pseudo-faktini, väites, et süüdi on kool. Koolilt aga pole keegi spetsialisti tellinud!

Ma ei arva enam ammu, et küsimus oleks rahas. Raha on alati vähe, põhiprobleem on raha otstarbekas kasutamine. Tööandjad imestavad niigi, kuidas kool selle pearaha juures üldse õpet annab. Kui tööandja vajab hea ettevalmistusega töötajat ja teab ka kooli, kes selle töötaja ettevalmistusega võiks tegeleda, võiks ta ise küsida, kuidas sõlmida vastastikku kasulik leping. Koos on lihtsam saada riigi käest tööandja jaoks sobivat koolitustellimust.

VIIS
AASTAT
TAGASI

Äripäev

16. september 1998

Vene turu krahhi jätab võimäed lattu

Kaubavahetuse seiskumine kriisis vaevleva Venemaaga tabab valusalt Eesti toiduainetööstust. Võru Juust tegi esmaspäeval valitsusele ettepaneku, et see ostaks ettevõttelt 600 tonni võid riigireservi või annaks juustuvabrikule kuueks kuuks 20 miljonit krooni krediiti. Kõikumisele, kas ettevõtte ei näinud oma äriplaanis ette Vene turu võimalikku ärakukumist, vastas ASi Võru Juust nõukogu esimees Ando Hagel, et ettevõtte pole olnud pärast erastamist aega end muudle turgudele sisse süüa. Võru Juust ekspordib 70 protsenti toodangust, peamiselt Moskvasse ja Peterburi.

Hetkeseis: praegu on AS Võru Juust ainus piimatootja, kes saab topehtollidest ja viie aasta tagusest rubla-kriisist hoolimata lubada endale siiski arvestatavat eksporti Venemaale. Kuigi Vene turule eksportimine on probleemne, läheb sinna üle poole Võru Juustu ekspordist.

VÄLISKOMMENTAAR

Kui demokraatia ei kajasta rahva tahet



Tõnis Arnover

Rootsi rahva enamus otsustas pühapäeval rahvahääletusel eirata peamiste erakondade ja 80 protsendi parlamendiliikmete ehk omaenda esindajate soovist ning ütles rahaliitu minekule kindla “ei”.

Mõistagi tekitab see küsimusi. Kuidas saab end Euroopa üheks paremini toimivaks demokraatiaks pidavas Rootsis rahva ja rahvaesindajate, rahva ja eliidi tahe nii rängalt vastuolu sattuda? Või on asi koguni vastupidine. Et hoopis Rootsis on erinevalt paljudest teistest Euroopa riikidest rahvas hakkajam oma eliidi korralekutsumisel.

Või tuleks see dilemma lahendada hoopis professor Olof Ruini retsepti järgi, mille kohaselt ei peaks korralikult toimiva parlamentaarse demokraatiaga riik üldse rahvahääletusi korraldama. Rootsi ei-leeri rahvas võib julgust juurde saades mõtlema hakata, kuidas riik üldse rahaliidust välja kangutada. Selliseid vihjeid oli pärast rahvahääletust kuulda. Seni Rootsil teatavasti erinevalt Taanist niisugust õigust ei ole, kuna Rootsi on ühinenud Maastrichti leppega.

Rootsi juhid, eriti peaminister Göran Persson, on nüüd lõhkise küna ees ja peavad hoolega kaaluma, mida ette võtta. Nemat ei taha rahaliidust lahkumisest kuulda ja loodavad kunagi uuele katsele minna. Samas ei saa Rootsi endiselt Euroopa Keskpankaskoh- ta ja jääb kõrvale eurotsooni riikide rahapoliitika kujundamisest, mis tähendab tema mõju paratamatut vähenemist.

Kerge pole Rootsil ka peatselt algaval valitustevahelisel konverentsil, kus tuleb arutlusele Euroopa uus põhiseadus ja tulevik. Sest pole teada, kui kaugele rahvas on nõus minema. Samuti on Rootsil nüüd raskem pretendeerida liidripositsioonile kiiresti arenevas Läänemere piirkonnas, kus enamik riike, alates Soomest ja lõpetades Eesti, Leedu ja Poolaga, on saanud rahvalt voli tihendada suhteid euroliiduga ja valmistuda ühisrahale üleminekuks.

Tõnis Arnover on Äripäeva välisuudiste toimetaja

Äripäev

peatoimetaja: Igor Rõtov
väljaandja: Äripäeva Kirjastuse AS
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
tel: (372) 667 0111
(372) 667 0222
faks: (372) 667 0265
(372) 667 0165
e-post: aripaev@aripaev.ee
WWW: http://www.aripaev.ee

Toimetust e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
faks: (372) 667 0265
Reklaamiosakond e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
faks: (372) 667 0200
Tellimine ja levi e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
faks: (372) 667 0300
Tellimishind 12 kuuks 1900 kr
Tellimine internetis http://pood.aripaev.ee
trükk: AS Kroonpress

Toimetust võtab endale õiguse kirju ja kaastõid vajaduse korral lühendada. Toimetust kaastõid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikud, poliitilised või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma Äripäeva Kirjastuse ASi kirjaliku nõusolekuta keelatud.

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363



Omanik kasumit ei oota

■ ASi Norfolk üks omanikke Jaan Manitski hindab hobusekasvatust perspektiivseks alaks.

“Kui minul oleks talukoht, siis ma teeks vanasse kolhoositali hobusekasvatuse,” räägib Manitski. Hobusesporti peab ta aga ettevõtmiseks, kust omanikud tavaliselt tulu ei saa. “Eesmärk on siiski jõuda nii kaugele, et ei peaks vähemalt peale maksma,” tunnistab ta.

Tallinna Hipodroomi haldava ASi Norfolk juhatuse esimees Vahur Nurm kaalub hipodroomi viimist mõnda Tallinna naabervalda, sest uue ehitamine tuleb odavam kui vana renoveerimine.

Foto: Andras Kralla

VALUUTAKURSID

15.09.2003

USD 13,87 EEK

SEK 1,70 EEK

LVL 24,38 EEK

EUR 1,13 USD

ÄRILAUSE



Silmeti juhatuse esimees

Tiit Vähi

Paljud inimesed mõistavad Eestit ELis kui saajat, kellele kolm korda päevas mannaputru suhu pannakse. Selline saaja-mentaliteet ei vii aga kuhugi.

Postimees
15.09.2003



Hipodroom laiendab tegevust

Tallinna Hipodroomi haldava ASi Norfolk tütarfirma loodab järgmisel aastal avada kaksikümmend ennustuspunkti üle Eesti, et lõpuks ots otsaga kokku tulla.

Gea Velthut-Sokka
gea.velthut-sokka@aripaev.ee

Tänavu 80. juubelit tähistav Tallinna Hipodroom on üsna kurvas seisus. “Kui siia hetkel 10 miljonit investeerida, ei paistaks see kuskilt välja,” hindab hipodroomi haldava ASi Norfolk juhatuse esimees Vahur Nurm olukorda.

1994. aastal võttis AS Norfolk üle hipodroomi pankrotivarad, tänaseks on omanikud Jaan Manitski, Rootsi firma Boko Tallid ning Kreenholmi juhi Mats Skogmani ettevõtte Apollon Holding OÜ investeerinud ligikaudu 30 miljonit krooni. Ometi on tallid amortiseerunud ning ka võistlusrada

vajaks korralikku remonti. 2001. aastal vähendasid omanikud aktsiakapitali 4,5 miljoni 400 000 kroonini.

“Norfolk on loodud selleks, et korraldada võistlusi. Sisuliselt on tegemist mittetulundusühinguga – siit kasumit ei tule ega hakkagi tulema,” räägib Nurm.

Raha investeerimiseks ja halduskuludeks peaks sisse tooma Norfolk tütarfirma AS Totalisaator, mis tegeleb ennustuste korraldamisega. Et hipodroom ära majandada, peaks Totalisaator teenima 3 miljonit krooni kasumit aastas. Sellel

aastal prognoosib Nurm kasumiks 600 000 krooni.

“Meie hasartmänguseadus on väga kasiinokeskne. Ja nii ongi Eestis üle saja kasiino ja vaid üks koht, kus saab spordiennustusi teha,” märgib Nurm. Ennustuskuponge ei saa müüa kioskites ja poodides koos loteriipiletitega, sest korra järgi võib hasartmänge korraldada vaid kindlalt piiritletud kohas, kuhu ei lubata alla 21aastasi.

Hobustel ei ole ju vahet, kus nad jooksevad.

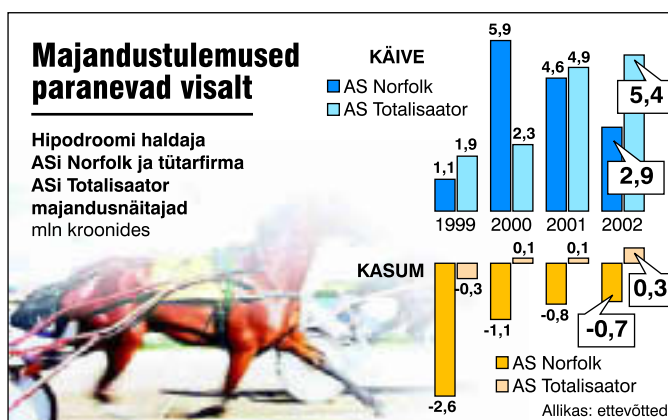
Vahur Nurm, ASi Norfolk juhatuse esimees

“Nii ei olegi meil mingit mõtet reklaamida. Imago paraneb, kuid tulemus jääb samaks, oleme proovinud,” räägib Nurm. “Kui panuse tegemiseks tuleb kohale tulla, siis käivet ei tule.”

Uue hasartmänguseaduse eelnõu, mille järgi spordiennustusi koheldakse kui loteriid, on aga juba ministeeriumis ning võetakse tõenäoliselt paari kuu

Majandustulemused paranevad visalt

Hipodroomi haldaja ASi Norfolk ja tütarfirma ASi Totalisaator majandusnäitajad mln kroonides



jooksul vastu. Järgmise aasta lõpuks peaks olema võimalik ennustuspileteid osta üle Eesti. Nurme kirjeldusel saaks sellest loteriilaadne süsteem, ühineda plaanitakse ka Rootsi ennustusvõistlusega. Auahne plaan on mõne aasta pärast saavutada 50 miljoni kroonine käive. Rohkem käivet tähendab rohkem huvilisi, rohkem sponsoreid, see jälle omakorda suuremaid

auhinnarahasid võistlejatele ning Eesti hobuspordi arengut.

Kõige tõsisemad arutelud käivad aga hipodroomi kolimise ümber. Kui kesklinnas asuv krunt maha müüa ja saadud raha eest mõnda linnalähedasse valda uus hipodroom ehitada, tuleks see praeguse renoveerimisest soodsam. “Hobustel ei ole ju vahet, kus nad jooksevad,” muheleb Nurm.



**kiiremini,
kõrgemale,
tasuta!**

Uninet ADSL 1000

kuutasu 1000kr + k/m

allalaadimine 1000 Kbit/s

liitumine 0 krooni*

Helista (0) 6 800 020

www.uninet.ee

uninet

* Septembris tasuta liitumine Tallinna piires.